Jaakko Ilkan Koulun opetussuunnitelma

Nimi	Jaakko Ilkan Koulun opetussuunnitelma
Kunta	Ilmajoki
Koulu	Jaakko Ilkan koulu
Pdf luotu	16.2.2021

SISÄLTÖ

1. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta. 1
2. Eteläpohjalainen tuntijako. 4
   2.1. Ilmajoki. 5
3. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat. 6
   3.1. Ilmajoki. 6
4. Eteläpohjalaiset painotukset. 7
5. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen. 9
   5.1. Ilmajoki. 9
6. Eteläpohjalainen perusopetus yleissivistyksen perustana. 10
7. Eteläpohjalaisen perusopetuksen arvoperusta. 11
   7.1. Ilmajoki. 12
   7.2. Jaakko Ilkan koulu. 12
8. Eteläpohjalaisen perusopetuksen oppimiskäsitys. 14
9. Eteläpohjalainen kieliohjelma. 15
   9.1. Ilmajoki. 15
10. Eteläpohjalaisen perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö. 16
11. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma. 17
   11.1. Ilmajoki. 17
12. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa. . . 18
13. Eteläpohjalaisen perusopetuksen tehtävä ja tavoitteet. 19
14. Laaja-alainen osaaminen eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa. . . . 20
   14.1. Ilmajoki. 21
   14.2. Jaakko Ilkan koulu. 21
15. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri Etelä-Pohjanmaalla. 22
   15.1. Ilmajoki. 24
   15.2. Jaakko Ilkan koulu. 24
16. Oppimisympäristöt ja työtavat. 26
17. Työtavat. 27
18. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet Etelä-Pohjanmaalla. 28
   18.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet. 29
   18.2. Ilmajoki. 29

18.3. Jaakko Ilkan koulu. 29
19. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö Etelä-Pohjanmaalla. 32
19.1. Oppilaiden osallisuus. 33
19.2. Kodin ja koulun yhteistyö. 34
19.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa. 34
19.4. Ilmajoki. 34
19.5. Jaakko Ilkan koulu. 36
20. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 38
20.1. Ilmajoki. 39
20.2. Jaakko Ilkan koulu. 40
21. Vuosiluokkiin sitomaton opetus. 41
21.1. Ilmajoki. 41
21.2. Jaakko Ilkan koulu. 41
22. Yhdysluokkaopetus. 42
22.1. Ilmajoki. 43
23. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 44
23.1. Ilmajoki. 44
24. Joustava perusopetus. 45
24.1. Jaakko Ilkan koulu. 45
25. Opetus erityisissä tilanteissa. 47
26. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta Etelä-Pohjanmaalla. 51
26.1. Ilmajoki. 51
26.2. Jaakko Ilkan koulu. 53
27. Oppimisen ja osaamisen arviointi. 54
27.1. Ilmajoen kunta OPS. 59
27.2. Jaakko Ilkan koulu. 60
28. Väli- ja lukuvuosiarviointi. 62
28.1. Ilmajoen kunta OPS. 71
28.2. Jaakko Ilkan koulu. 77
28.3. Liite: Arviointikeskustelulomake. 78
29. Perusopetuksen päättöarviointi. 80
30. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset. 81
30.1. Yleinen tuki. 88
30.2. Tehostettu tuki. 89
30.3. Erityinen tuki. 89

30.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot. 89
30.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut. 89
30.6. Ilmajoki. 89
31. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. 96
31.1. Ilmajoki. 101
32. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset. 102
32.1. Ilmajoki. 105
33. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen. 107
34. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus. 111
35. Valinnaisuus. 112
35.1. Ilmajoki. 112
35.2. Jaakko Ilkan koulu. 113
36. Yrittäjämäinen toimintatapa. 137
36.1. Yrittäjämäinen toimintatapa vuosiluokilla 1–9. 142
36.2. Ilmajoen Kunta. 150
37. Vuosiluokat 7-9. 151
37.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 151
37.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen. 151
37.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen. 152
37.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9. 152
37.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 152
37.6. Oppiaineet. 156
37.6.1. Äidinkieli ja kirjallisuus. 156
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 158
Suomen kieli ja kirjallisuus. 216
37.6.2. Biologia. 300
37.6.3. Liikunta. 331
37.6.4. Käsityö. 379
37.6.5. Kemia. 390
37.6.6. Historia. 423
37.6.7. Elämänkatsomustieto. 463
37.6.8. Matematiikka. 498
37.6.9. Kotitalous. 531
37.6.10. Fysiikka. 539
37.6.11. VIERAAT KIELET. 571

Englanti, A-oppimäärä. 571
Saksa, B2-oppimäärä. 592
Ranska, B2-oppimäärä. 608
Venäjä, B2-oppimäärä. 625
37.6.12. Maantieto. 644
37.6.13. USKONTO. 684
Katolinen uskonto. 689
Juutalainen uskonto. 712
Evankelisluterilainen uskonto. 734
Ortodoksinen uskonto. 757
Islam. 781
37.6.14. Oppilaanohjaus. 805
37.6.15. Terveystieto. 816
37.6.16. Kuvataide. 857
37.6.17. TOINEN KOTIMAINEN KIELI. 875
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 876
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 907
37.6.18. Yhteiskuntaoppi. 936
37.6.19. Musiikki. 957

1. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla on yhteinen maakunnallinen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma. Esiopetuksen opetussuunnitelma on oma kokonaisuutensa. Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu 17 kunnan yhteistyönä (Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri), ja yhteistyötä on koordinoinut Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma koskettaa yli 20 000 oppilasta (Lähde: Tilastokeskus 2014. Peruskoulun oppilaat maakunnittain 2014, http://www.tilastokeskus.fi/til/pop/) ja yli 2200 kuntien opetusalan henkilöä.

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö on tehty osana Osaajia Etelä-Pohjanmaalle (Osaava) -hanketta. Osaava-hankkeen ohjausryhmä on toiminut opetussuunnitelmatyön ohjausryhmänä. Johtoryhmä on koordinoinut opetussuunnitelmaprosessin kokonaisuutta, koontiryhmä on koonnut maakunnallisesti työstetyt aine- ja aihekokonaisuudet ja aine- ja aiheryhmät ovat laatineet maakunnalliset oppiainekohtaiset tarkennukset.

Ohjausryhmä ja johtoryhmä ovat koostuneet pääosin kuntien sivistysjohdosta ja rehtoreista. Koontiryhmä on koostunut alueiden opetussuunnitelmatiimien puheenjohtajista ja asiantuntijoista. Maakunnallisissa aine- ja aiheryhmissä on työskennellyt n. 200 opettajaa. Lisäksi opetussuunnitelmaa ovat työstäneet kuntien/alueiden opetussuunnitelmaryhmät ja koulujen omat ryhmät. Opetussuunnitelmatyöhön osallistuivat myös huoltajat, oppilaat ja muut sidosryhmät; kaikilla eteläpohjalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa yhteisesti luotuun arvopohjaan.

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen perusopetuksen toteutumista. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma on tehty laajana yhteistyönä esi-, perus-, lisä- ja valmistavan opetuksen kesken.

Perusopetuksen opetussuunnitelma muodostuu seuraavista osista:

- Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet
- Eteläpohjalainen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma
- Koulukohtaiset opetussuunnitelmat mahdollisin opetuksen järjestäjän tason linjauksin
- Koulujen vuosisuunnitelmat

Valtakunnallinen opetussuunnitelma ohjaa kouluja laatimaan koulukohtaisen opetussuunnitelman mahdollisin kuntakohtaisin lisäyksin ja pohtimaan koulun toimintakulttuuria. Koulukohtaisia opetussuunnitelmia päivitetään tarvittaessa.

Opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty huomiota nivelvaiheisiin ja kasvatuksen jatkumon varmistamiseen. Oppilaiden tukeminen, toimintatavat, yhteistyö, työnjako ja vastuut eri nivelvaiheissa on kuvattu luvuissa 7 ja 8. Lisäksi kunnilla on omat linjauksensa ja suunnitelmansa nivelvaiheiden yhteistyöhön.

Eteläpohjalaisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa seuraavat asiasisällöt kirjataan ko. kohtiin.

Luku 5:

Opetuksen järjestämistapoihin liittyvät linjaukset päätetään koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa (ks. eteläpohjalainen OPS luku 5)

• Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. oppilaskunnat, vanhempainyhdistys jne)

• Opetuksen järjestäminen yhdysluokkaopetuksena

• Opetuksen järjestäminen vuosiluokittain etenevänä tai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä, oppilaiden omiin opinto-ohjelmiin perustuvana opiskeluna.

Luku 7:

Oppilaiden tukeminen, toimintatavat, yhteistyö, työnjako ja vastuut eri nivelvaiheissa on kuvattu eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvussa 7.

• Kunta laatii ohjaussuunnitelman, jossa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuun jako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (kts. myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

Luku 8:

Etelä-Pohjanmaalla oppilashuollon ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevät osuudet on laadittu yhteistyössä kunkin kunnan oppilashuollon kasvun ja oppimisen tuki -ryhmän kanssa (ks. eteläpohjalainen OPS luku 8).

• Oppilashuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatiminen yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Luku 12:

• Oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu.

Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty suomen kielellä annettavaa opetusta varten. Luvut 10 Kaksikielinen opetus ja 9.4 Muut monikieliset oppilaat on käännetty kokonaisuudessaan englanniksi. Lisäksi opetussuunnitelmasta on luotu tiivistelmä englanniksi. Maakunnallinen opetussuunnitelma julkaistaan Opetushallituksen ePerusteet-palvelussa.

2. Eteläpohjalainen tuntijako

Eteläpohjalainen perusopetuksen tuntijako 1.1.2020 alkaen (hyväksytty ohjausryhmässä 30.11.2018)

Perusopetuksen tuntijakoa muutettiin valtioneuvoston asetuksella 793/2018 (20.9.2018). Muutoksessa A1-kielen opetusta lisättiin yhteensä 2 vuosiviikkotunnilla vuosiluokilla 1–2. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa lisäys on toteutettu poistamalla alkuopetuksen painotustunnit.

Maakunnallinen tuntijako takaa oppilaille tasavertaiset lähtökohdat ja helpottaa oppilaiden siirtymistä kuntien välillä asuinpaikkaa vaihdettaessa. Kunnat voivat halutessaan resursoida lisää tunteja.

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
AI	7	7	5	5	4	4	32	3	4	3	10	42
A1 (en)	1	1	2	2	3	2	11	2	2	3	7	18
B1 (ru)						2	2	1	2	2	5	7
MA	3	3	4	4	4	3	21	3	4	4	11	32
Ympäristö- ja luonnontieteet												
YM[1]	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE[1]							0	2	2	3	7	7
**Biologia*								*1*	*1*	*1,5*		
**Maantieto*								*1*	*1*	*1,5*		
FY/KE[1]							0	2	2	3	7	7
**Fysiikka*								*1*	*1*	*1,5*		
**Kemia*								*1*	*1*	*1,5*		
TT[1]							0	0,5	2	0,5	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HI/HY[2]				1	2	2	5	2	2	3	7	12
**Historia*					*1*	*2*		*2*	*2*			
**Yhteiskuntaoppi*				*1*	*1*					*3*		
Taide- ja taitoaineet												
MU	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
KU	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	2	2	13	3	2	2	7	20
KO							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	3		3	2	5	8
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0	1			1	1
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	3		3	3	6	9
Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät Huom! A2- ja B2 -tunteja ei ole laskettu kokonaistuntimäärään 226h. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja (VAL) sekä perusopetuksen vähimmäismäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja opetuksen järjestäjän linjaamalla tavalla. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit (ks. perusopetuksen												
A2				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	20	20	22	24	25	25	136	30	30	30	90	226

[1] Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6 (kansallinen linjaus)

[2] Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia (kansallinen linjaus)

Tuntijakoon liittyviä huomioita:

- Eteläpohjalaisessa perusopetuksen tuntijaossa alakoulun tuntikehys on valtakunnallinen minimituntikehys.
- Yläkoulussa on kaksi (2) lisätuntia valtioneuvoston tuntijakoasetukseen verrattuna:
  - Yläkoulun kahdeksannelle vuosiluokalle on lisätty tunti B1-kieleen.
  - Yläkoulun seitsemännelle vuosiluokalle on sijoitettu yksi tunti yrittäjämäiseen toimintatapaan.
- Eteläpohjalainen tuntikehys on yht. 226h (+2h valtakunnalliseen tuntikehykseen verrattuna)
- Kunnat voivat halutessaan tehdä lisäyksiä tuntikehykseen.
- Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista (T&T-val) tunneista yksi tunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6 (eteläpohjalainen linjaus).
- Vuosiluokilla 4, 5, ja 6 (3h) sekä vuosiluokilla 8 ja 9 (5h) taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi sijoittaa:
  - Koulukohtaisella päätöksellä taide- ja taitoaineisiin.
  - Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi.
  - Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.
- Valinnaiset aineet (VAL) ovat oppilaan omaa valintaa.
- Yrittäjämäinen toimintatapa läpäisee koko peruskoulun. Alakoulussa yhden tarjonnassa olevan valinnaisen aineen (VAL) tulee tukea yrittäjämäistä toimintatapaa.

Valinnaisuus on linjattu luvussa 12. Etelä-Pohjanmaalla A1-kieli on englanti ja B1-kieli on ruotsi. Kuntakohtaisesti opetuksen järjestäjä määrittelee valinnaisten A2- ja B2 - kielten tarjonnan.

Jaksojärjestelmä päätetään kuntakohtaisesti, mutta kunkin aineen opetusta tulee pääsääntöisesti järjestää sekä syys- että kevätlukukaudella.

2.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa on käytössä sama tuntijako kuin eteläpohjalaisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa.

3. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Maakunnallisella tasolla yhteistyökumppanit ovat luonteeltaan yhteisiä, maakunnallisia toimijoita (esim. Etelä-Pohjanmaan liitto, Lapuan hiippakunta, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Etelä-Pohjanmaan maakuntakirjasto, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät).

Lisäksi koulujen, kuntien ja alueiden tasolla on luontevia paikallisia yhteistyökumppaneita, jotka kirjataan koulun opetussuunnitelmaan.

Etelä-Pohjanmaan liiton laatimat strategiat tukevat eteläpohjalaisen opetussuunnitelman sisältöjä. Näihin suunnitelmiin viitataan myös muissa opetussuunnitelman luvuissa.

Maakunnalliset strategiat:

- Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia
- Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelma
- Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategia

Kunnilla on myös omia, perusopetusta tukevia muita strategioita ja suunnitelmia, jotka on huomioitu koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa.

3.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnan perusopetuksessa on kouluilla yhteisiä opetussuunnitelmaa täydentäviä paikallisia suunnitelmia ja ohjelmia:

Aamu- ja Iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Tietostrategiasuunnitelma

Tasa-arvosuunnitelma

Koulun ulkopuolella annettava opetus

4. Eteläpohjalaiset painotukset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisessa opetussuunnitelmassa painotettavat teemat ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Nämä painotukset näkyvät opetussuunnitelman sisällöissä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen toimintakulttuurissa.

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, johon hän kerää itselleen tärkeitä asioita, onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Portfolion avulla oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle.Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan.

Osallisuus

Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Se on aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat koulussa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti.

Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Sitä täydentävät myös muut toimintamuodot, kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö ja kestävään kehitykseen liittyvä toiminta. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyöhön eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

5. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma nähdään jatkuvana ja kehittyvänä prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen joustavasti reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan. Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja opetussuunnitelmaa päivitetään valtakunnallisten linjausten mukaan. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelmaorganisaation tehtävänä on koordinoida ja kehittää edelleen eteläpohjalaista yhteistyötä ja ohjata kuntien/koulujen opetussuunnitelmatyötä. Ohjausryhmä vastaa edelleen prosessin etenemisestä ja yhteisistä linjauksista sekä verkostoista. Johtoryhmä kutsutaan tarvittaessa koolle käynnistämään ja ohjeistamaan tarvittavia toimenpiteitä. Koontiryhmä päivittää opetussuunnitelman sisältöjä tarpeen mukaan yhteistyössä aine- ja aiheryhmien kanssa. Tässä prosessissa oppilaat, huoltajat ja muut yhteistyötahot pidetään mukana, kun siihen on mahdollisuus.

5.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa opetuksen järjestäjä arvioi ja seuraa opetussuunnitelmaa vuosisuunnitelmien sekä tarvittaessa myös laatutyön kautta. Koulujen pedagoginen kehitystyö ja opetussuunnitelman kehittäminen on jatkuvaa.

6. Eteläpohjalainen perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

”Etelä-Pohjanmaa on vahva kulttuurimaakunta, missä jo 1800-luvulla ymmärrettiin kulttuurin ja sivistyksen merkitys. Ensimmäinen kansakoulu perustettiin vuonna 1860 Ilmajoelle, ja se oli kuudes Suomen kansakouluista. Ensimmäiset kansanopistot perustettiin 1800–1900-lukujen vaihteessa Ilmajoelle ja Lapualle, ja yhteiskoulut vuonna 1904 Lapualle ja 1913 Seinäjoelle. Kansanopistot olivat Etelä-Pohjanmaalla merkittävä oppilaitosmuoto talonpoikaisnuorisolle. Niillä oli tärkeä yleissivistävä, kasvatuksellinen ja nuorten kokonaispersoonallisuutta kehittävä merkitys. Eteläpohjalaiseen luonteenlaatuun on perinteisesti yhdistetty suorapuheisuus, ahkeruus, vakavuus, oikeamielisyys ja rohkeus. Ittellisyydellä tarkoitetaan vahvaa itsetuntoa, omatoimisuutta ja yritteliäisyyttä, joita täällä on aina arvostettu. Etelä-Pohjanmaalla yrittäjien osuus työikäisistä onkin suurempi kuin muualla Suomessa.” (Lähde: Etelä-Pohjanmaa – Jotakin parempaa. Kulttuuristrategia 2015–2020, s. 5-6).

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö nähdään voimavarana muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä aikuisia.

7. Eteläpohjalaisen perusopetuksen arvoperusta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman arvokeskustelu on toteutettu alkuvuodesta 2014. Eteläpohjalaisissa kunnissa järjestettiin avoimia keskustelutilaisuuksia, arvoiltoja. Lisäksi kuntalaisilla oli mahdollisuus vastata sähköiseen arvokyselyyn helmikuussa 2014. Maakunnan perusopetuksen oppilaat saivat osallistua arvotyöhön Unelmieni koulutyöllä (runot, mielipidekirjoitukset ja kuvataidetyöt), ja oppilaiden töitä on käytetty maakunnallisen opetussuunnitelman elävöittämisessä.

Arvotyöskentelyn tuloksena ovat syntyneet eteläpohjalaiset arvoteemat. Esille nousseet arvot olivat Etelä-Pohjanmaalla kunnasta riippumatta melko yhtenäisiä. Samankaltaiset teemat nousevat esiin myös Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntasuunnitelman arvoissa: yrittäjyys, uudistumiskyky, kansainvälisyys, yhteistyö, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – Maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017, s. 22).

Eteläpohjalaiset arvoteemat

1. Opimme

Oppilas on aktiivinen tietojen ja taitojen oppija. Opettajan tehtävä on auttaa ja kannustaa oppilasta löytämään erilaisia tapoja ja menetelmiä oppia yhdessä muiden kanssa. Elinikäinen oppiminen on jatkuvaa uusien polkujen löytämistä: taitojen oppimista, tiedon hakua ja käsittelyä sekä kriittistä arviointia alati muuttuvassa ympäristössä.

2. Tunnemme

Koulun on tärkeää tukea oppilaan elämänhallintataitojen kehittymistä yhdessä kotien kanssa. Omien vahvuuksien löytäminen ja tunteminen kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa ja luottamusta elämässä selviämiseen. Oppilasta opetetaan tunnistamaan oman toiminnan vaikutukset myös toisiin ihmisiin.

3. Toimimme

Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen.

4. Iloitsemme

Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön. Kouluyhteisössä on tilaa uteliaisuudelle ja erilaiselle oppimiselle. Koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia!

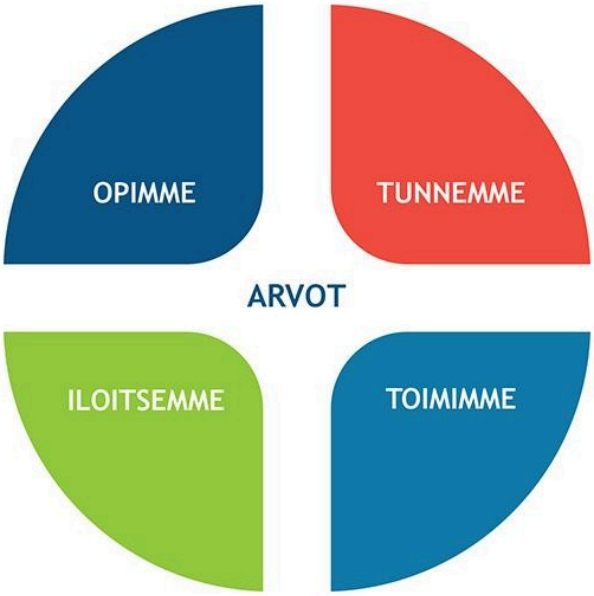

7.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa kuntatason arvoja ei kirjata koulujen opetussuunnitelmiin. Koulut kirjaavat oman arvotyöskentelyprosessinsa, sekä omat arvonsa koulun omaan opetussuunnitelmaansa. Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosisuunnitelmien sekä tarvittessa laatutyön kehittämisen kautta.

7.2. Jaakko Ilkan koulu

Jaakko Ilkan koulun arvot

Jaakko Ilkan koulussa arvoperustan aineistoa on kerätty vuoden 2014 keväästä vuoden 2015 syksyyn usealla eri tavalla. Aineistoa on saatu vanhemmilta, oppilailta, opettajilta ja muulta henkilökunnalta. Arvot ja toimintakulttuuri -työryhmä on tiivistänyt näistä seuraavan kuvion.

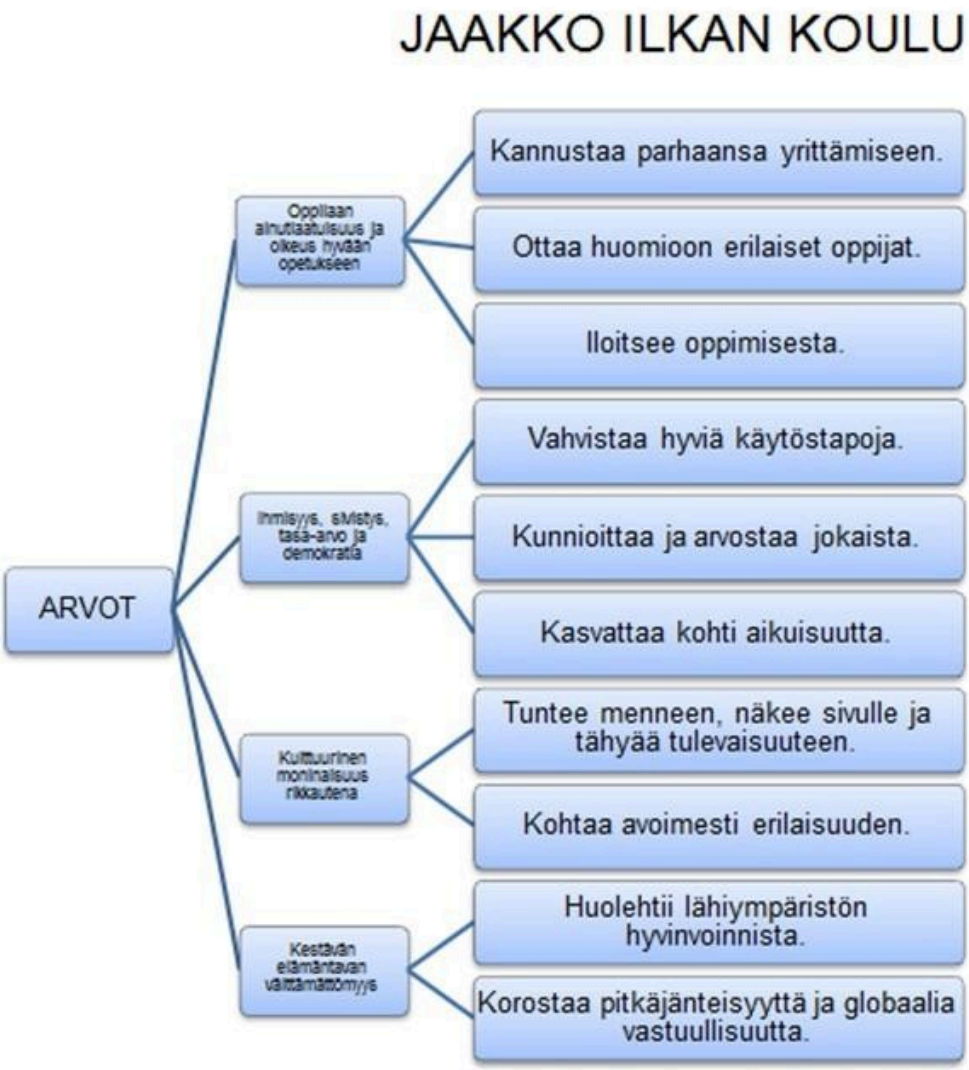

Kouluyhteisön arjessa kannustetaan tuomaan havaitsemiaan asioita esille. Koulussamme järjestetään joka kolmas vuosi ”Avoimien ovien päivä”, johon osallistuu joko oppilas tai vanhempi. Tämä mahdollistaa systemaattisen arvokeskustelun käymisen. Avoimien ovien jälkeisessä opettajankokouksessa ja luokanohjaajan tunnilla keskustellaan kehitettävistä asioista.

8. Eteläpohjalaisen perusopetuksen oppimiskäsitys

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

2.3 Oppimiskäsitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset aineryhmät ovat käsitelleet oppimiskäsitystä ja arvoperustaa kunkin oppiaineen kohdalla. Koulujen oma arvotyöskentely ja toimintakulttuuri on kuvattu koulun opetussuunnitelmaan. Koulun arvot ja oppimiskäsitys näkyvät koulun toimintakulttuurissa ja arjessa.

Opetussuunnitelman kehittäminen nähdään jatkuvana prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan. Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja päivitetään valtakunnallisten ohjeiden mukaan.

9. Eteläpohjalainen kieliohjelma

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla A1-kieli on englanti ja B1-kieli on ruotsi. Kuntakohtaisesti opetuksen järjestäjä määrittelee valinnaisten A2- ja B2 -kielten tarjonnan. Valinnaisuus on linjattu luvussa 12.

9.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa on määritelty valinnaisten A-2 ja B-2 kielten tarjonta luvussa 12 sekä tarkemmin kunnan omassa kieliohjelmassa.

10. Eteläpohjalaisen perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen perusopetuksen toteutumista. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma on tehty laajana yhteistyönä esi-, perus-, lisä- ja valmistavan opetuksen kesken.Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa koulutyön laatuun.

11. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kunta laatii ohjaussuunnitelman, jossa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuun jako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (kts. myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

11.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa on yhteinen esi- ja perusopetuksen ohjaussuunnitelma.

12. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteistyö ja käytänteet sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa on kirjattu koulujen opetussuunnitelmiin.

13. Eteläpohjalaisen perusopetuksen tehtävä ja tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1 Perusopetuksen tehtävä

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö on voimavara muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista ja alati muuttuvaa yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan ja opetetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä kansalaisia. *”Perustana on kaikille lähipalveluna tarjottava laadukas perusopetus, joka takaa perusosaamisen ja yleissivistyksen huomioiden erilaiset oppijat ja heidän tarpeensa. Osaamisen kehittäminen oman osaamisen rajoissa kuuluu jokaisen perusoikeuksiin. Ratkaisevaa tässä on opettajien osaaminen, mutta myös ympäristön tuki ja arvostus.”* (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017, s. 43).

Maakuntasuunnitelmasta 2040 nousee esiin eteläpohjalaisen opetussuunnitelman käytänteitä tukevia teemoja:

- verkostoituminen
- yhteisöllisyys
- osallisuus
- valmiudet kansainväliseen toimintaan
- modernit oppimismenetelmät ja -ympäristöt
- kestävä kehitys
- hyvinvointi
- digitaalisuus
- yksilöllisten ja joustavien oppimispolkujen rakentaminen ja osaamisen jatkumon takaaminen.

(Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017).

Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Lisäksi yrittäjämäinen toimintatapa on uusi oppiaine vuosiluokalla 7. Se on maakunnallinen painotus, joka saa tuntijaossa yhden vuosiviikkotunnin. Osallistamista kehitetään koulun tasolla; kuinka opetellaan uusia tapoja toimia avoimesti yhdessä?

14. Laaja-alainen osaaminen eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet kulkevat opetussuunnitelman oppiaineiden sisällä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen vuosittaisissa teemoissa. Näitä sisältöjä tarkennetaan koulujen opetus- ja vuosisuunnitelmissa. Koulun tasolla laaja-alaisen osaamisen sisällöt näkyvät koulun toimintakulttuurissa konkreettisesti päivittäisen suunnittelun ja työn tasolla.

Opetukselle ja kasvatukselle asetetuista tavoitteista huolehditaan laadukkaan perusopetuksen, riittävän resursoinnin ja opettajien osaamisen kehittämisen avulla, ja koulu kehittyy jatkuvan opetussuunnitelmatyön ja ajantasaisen toimintakulttuurin kautta. Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää laaja-alaisen osaamisen toteutumista oman arviointijärjestelmänsä mukaisesti. Rehtorit ja koulunjohtajat luovat edellytykset laaja-alaisen osaamisen toteutumiselle koulun arjessa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista tukevat järjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun opetus- ja vuosisuunnitelmaan. Koulun toimintakulttuurin tasolla arviointi tapahtuu pedagogisen kehittämisen kautta.

Koulu on oppiva yhteisö. Oppimisessa painopiste siirtyy aktiivisesti toimivalle oppilaalle. Vuorovaikutuksen merkitys kasvaa. Oleellista ei ole enää "Miksi?" vaan "Miten?" Koulu on edelläkävijä - ”Jos haluat nähdä tulevaisuuteen, käännä katseesi nuorempaan sukupolveen”.

Koulussa opitaan paljon uusia taitoja, vaikkapa laittamaan tukkaan raitoja. Kun harjoitellaan uusia juttuja, ovat ne sitten myöhemmin tuttuja. (Otsonkoulu, Ähtäri. 3C-luokan yhteinen runo).

Laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain, ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvut 13–15.

14.1. Ilmajoki

Rehtorit ja koulunjohtajat ovat avainasemassa laaja-alaisen osaamisen toteutumisessa koulun arjessa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista tukevat järjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun opetussuunnitelmaan ja vuosisuunnitelmaan. Arviointi tapahtuu koulun toimintakulttuurin tasolla pedagogisen kehittämisen kautta.

14.2. Jaakko Ilkan koulu

Jaakko Ilkan koulussa laaja-alaisen osaamisen painotukset (L1-L7) sisältyvät oppiaineisiin.

Oppiaineittain seurataan, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat toteutuneet. Oppiaineissa on määritelty, mitkä laaja-alaisen osaamisen alueet kuuluvat kyseiseen oppiaineeseen luokka-asteittain.

15. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri Etelä-Pohjanmaalla

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetusssuunnitelma

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien yhteisten periaatteiden pohdinta on tärkeä osa koulun opetussuunnitelmatyötä ja samalla koulun toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja arviointia.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa koulutyön laatuun.

Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Eteläpohjalaista oppivan yhteisön toimintakulttuuria kehittävät periaatteet.

Etelä-Pohjanmaalla laadukkaan toimintakulttuurin keskiössä on koulu, oppiva yhteisö. Sen ympärille rakentuu kokonaisuus toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavista periaatteista (ks.

perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 4.2). Maakuntastrategiassa eritellyt tulevaisuuden osaamistarpeet on sisällytetty oppivan yhteisön toimintakulttuuria ohjaaviin periaatteisiin puhekuplien muodossa. Kaiken taustalla vaikuttavat maakunnalliset arvoteemat: Opimme, tunnemme, toimimme ja iloitsemme (ks. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 2).

Koulut voivat hyödyntää ylläolevaa kuviota oman koulunsa toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa. Kuvioon voidaan luoda myös kolmas ulottuvuus, jossa pohditaan toimintakulttuuria koulun omasta näkökulmasta.

Tavoitteena on, että eteläpohjalaisten koulujen toimintakulttuuri tukee lapsen kasvua elinikäiseen oppimiseen, osallisuuteen ja elämänhallintataitoihin sekä kestävän kehityksen, erilaisten oppimisympäristöjen ja eteläpohjalaisen kulttuuriperinnön tuntemiseen. Laadukkaan toimintakulttuurin kautta oppilaalle syntyy ehjä kasvatuksen ja opetuksen polku esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen. Tämä edellyttää opettajien yhteistyötä erityisesti nivelvaiheissa sekä kuntien ja koulujen omien yhteistyöverkostojen hyödyntämistä. Toimintakulttuuria arvioidaan osana maakunnallisen opetussuunnitelman arviointia.

Eteläpohjalaiset painotukset

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö tukee yhtenäistä perusopetuksen toimintakulttuuria. Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, jotka on huomioitava oppimisympäristöjen kehittämisessä ja työtapojen valinnassa.

- **Yrittäjämäinen toimintatapa**

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, johon hän kerää itselleen tärkeitä asioita ja onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Portfolion avulla oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle.

Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan.

- **Osallisuus**

Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Se on aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat koulussa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Sitä täydentävät muut toimintamuodot, kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö sekä kestävään kehitykseen liittyvä toiminta. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Maakunnallisessa opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyöhön eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

15.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa koulujen toimintakulttuurin kehittämistä arvioidaan vuosisuunnitelmien, kehityskeskustelujen sekä tarvittaessa laatutyön kautta.

15.2. Jaakko Ilkan koulu

Jaakko Ilkan koulun toimintakulttuuri

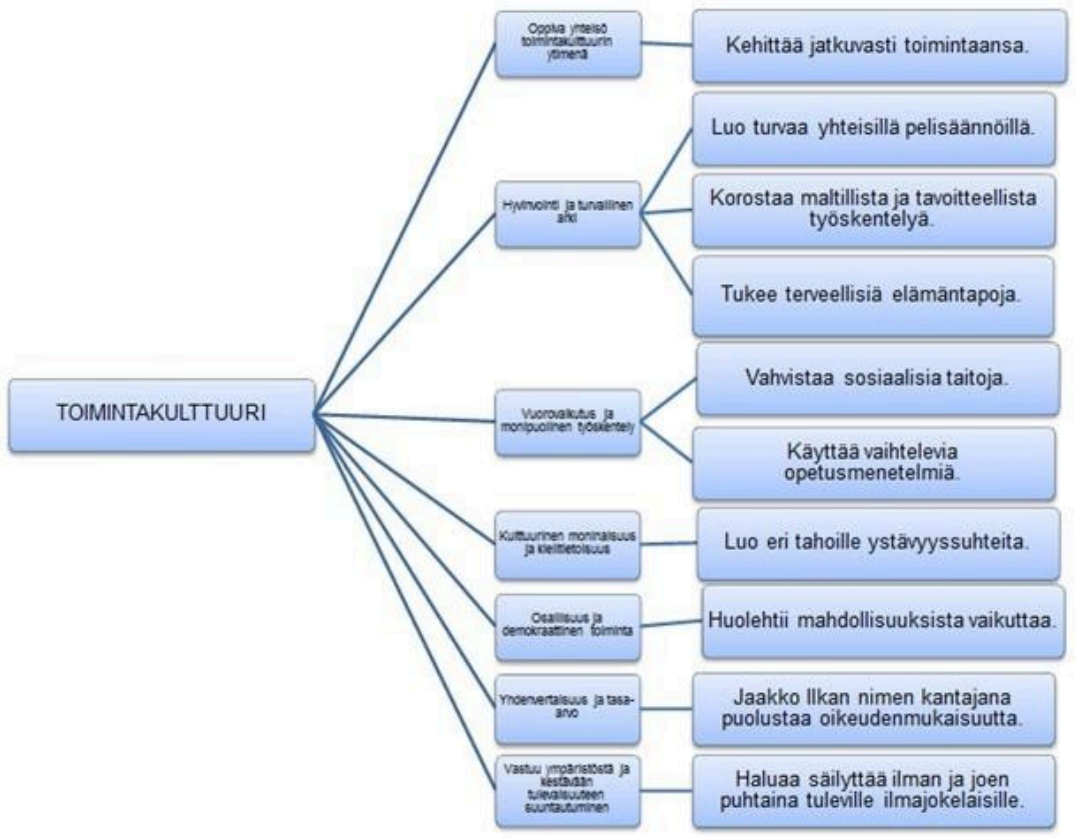

Pyritään luomaan Jaakko Ilkan koululle positiivinen työskentelyilmapiiri, ”meidän koulu”, jonka oppilas ja huoltajat tuntevat omakseen. Koulun toimintaa ohjaavana periaatteena korostetaan parhaansa yrittämistä ja työnteon tärkeyttä jokaisessa oppiaineessa. Oppilasta tuetaan aktiivisena toimijana. Koulun opetuksen ja kasvatuksen kannalta oleellisia ovat arjen käytänteet. Koululla on järjestyssäännöt, jotka tiedotetaan oppilaille, huoltajille sekä henkilökunnalle. Koulumme lukuvuoden merkittävät tapahtumat löytyvät lukuvuosisuunnitelmasta. Tapahtumat täsmentyvät kouluyhteisölle ja huoltajille viikkotiedotteissa.

Koulumme pyrkii toiminnallaan osaltaan rakentamaan Ilmajokea hyvänä koulutuskuntana ja turvallisena kasvuympäristönä myös tuleville oppilaille. Toimintakulttuurin käytännön toteutus täsmentyy ainekohtaisissa osioissa ja lukuvuosisuunnitelmassa. Pedagogisesti ja kasvatuksellisesti hyödyllistä yhteistyötä eri tahojen kanssa suositaan.

Sekä oppilaiden että opettajien osaamista jaetaan kasvokkain ja sähköisessä muodossa. Näin mahdollistetaan työskentelyn jatkuva arviointi ja kehittäminen. Myös koulun johtajuus perustuu vuorovaikutukseen, kuuntelemiseen ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Työryhmien toiminta vaikuttaa koulun käytänteisiin ja toteuttaa jaettua johtajuutta. Oppitunneilla harjoitellaan ja toteutetaan oman toiminnan johtamista.

Jokaisen lukukauden jälkeen arvioidaan opettajainkokouksessa, kuinka hyvin asetetut tavoitteet on saavutettu, ja suunnitellaan tulevan lukuvuoden painopisteet. Toimintaa kehitettäessä kuunnellaan oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen palautetta.

16. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden.

Etelä-Pohjanmaalla kannustetaan monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen, esim. koulurakennuksen ulkopuolella tapahtuvaan monipuoliseen oppimiseen. Monimuotoiset oppimisympäristöt mahdollistavat vuorovaikutuksessa tapahtuvan oppimisen, yhdessä tekemisen sekä jaettuun asiantuntijuuteen perustuvan toimintakulttuurin. Toimintakulttuurin monipuolistamisessa myös tilojen rooli on keskeinen. Tärkeää on erilaisten yhteistyömuotojen kehittäminen koulun ja kodin sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

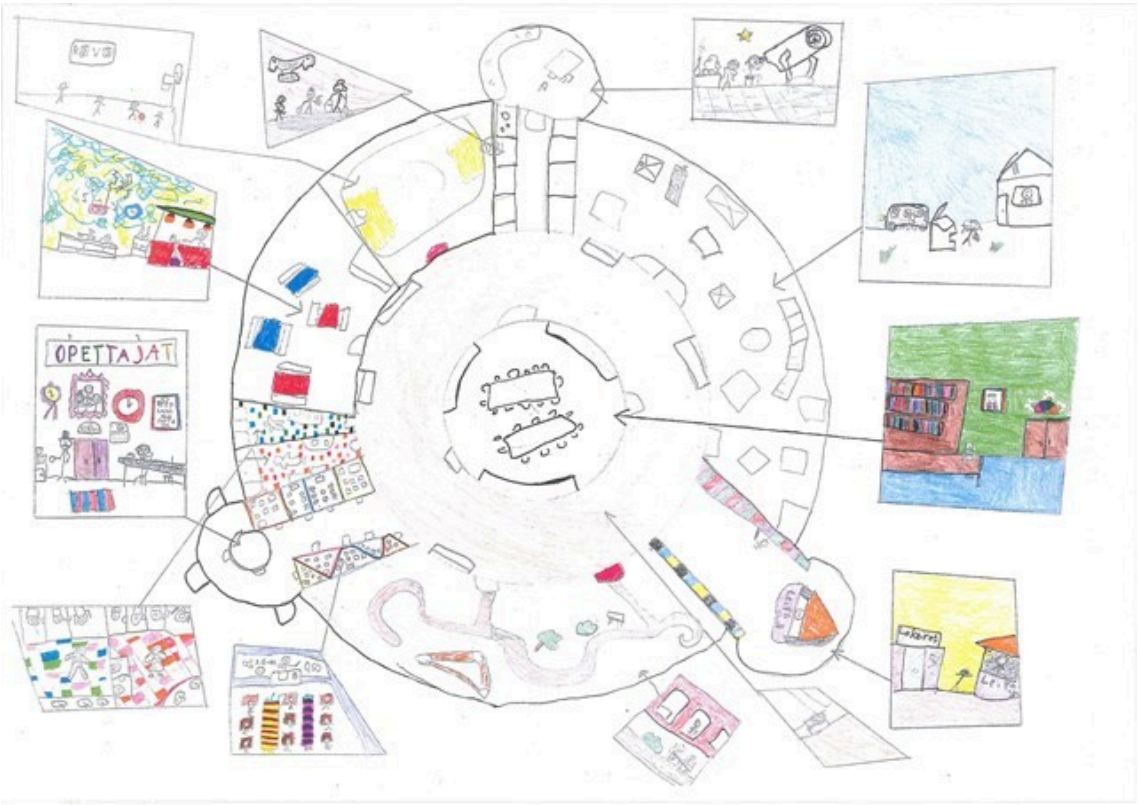

Piirustus: Uudenlainen oppimisympäristö. Unelmien koulu. Koskiahde Helmi, Männikön koulu, Lapua

”Kouluun tultais aamulla varhain, ja opetuslaatu ois mitä parhain.” Unelmien koulu. Köykkä Oona, Paulaharjun koulu, Kurikka

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa, ja niistä tulee keskustella myös huoltajien kanssa. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Huomioon otetaan myös eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet.

”Kouluun tultais aamulla varhain, ja opetuslaatu ois mitä parhain.”Unelmien koulu. Köykkä Oona, Paulaharjun koulu, Kurikka

17. Työtavat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso edellinen kappale "Oppimisympäristöt ja työtavat"

18. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet Etelä-Pohjanmaalla

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö, yhteinen tuntijako sekä eteläpohjalaiset painotukset, yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, tukevat esi- ja perusopetuksen yhtenäisyyttä ja opetuksen eheyttämistä.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan yhdistelemällä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Etelä-Pohjanmaalla jokaisen oppilaan opintoihin tulee sisältyä vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. *Lähtökohtana voidaan pitää, että monialaisen oppimiskokonaisuuden laajuus vastaa oppilaan viikkotuntimäärää*. Viikkotuntimäärän voi esimerkiksi hajauttaa pidemmälle ajanjaksolle, toteuttaa useiden teemapäivien kokonaisuutena tai projektiviikkona. Erilaisia käytännön toteuttamistapoja monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun löytyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvusta 4. Keskeistä on, että oppilaalla on mahdollisuus syventyä riittävästi oppimiskokonaisuuden sisältöihin.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita, sisältöjä, käytäntöjä ja arviointia suunniteltaessa otetaan huomioon eteläpohjalaiset painotukset ja erityispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat. Toteuttamisen tulee ilmentää maakunnan ja koulun arvoja sekä oppimiskäsitystä. Lisäksi huomioidaan oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä sekä työnjakoa koskevat toimintatavat.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan koulukohtaisesti, ja ne linjataan koulujen opetussuunnitelmissa. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa on maininta siitä, mitkä ovat lukuvuodelle suunnitellut ja valitut monialaiset oppimiskokonaisuudet sekä miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa tarkennetaan monialaisten oppimiskokonaisuuksien järjestämisen käytännöt sekä oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilasarvioinnin käytänteet. Oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnissa painotetaan työskentelyn arviointia (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6.3):

- taito työskennellä itsenäisesti
- taito työskennellä yhdessä
- taito suunnitella omaa työtä
- taito säädellä omaa työtä
- taito arvioida omaa työtä
- taito toimia vastuullisesti
- taito toimia parhaansa yrittäen
- taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa

Oppilaan osoittama osaaminen huomioidaan oppiaineiden sanallista arviota tai arvosanaa annettaessa. Oppilas saa palautetta työskentelystään monialaisen oppimiskokonaisuuden toteuttamisen aikana, ja hänelle on annettava mahdollisuus monipuoliseen osaamisen arviointiin (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6). Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on perusopetuksen keskeisiä tavoitteita.

Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää oppimiskokonaisuuksien toimivuutta oman arviointijärjestelmänsä mukaisesti.

Piirustus: Monialaista oppimista unelmien koulussa. Unelmien koulu. Kia P., Sara K., Sanni O., Kuortane.

”Unelmiemme koulu olisi viihtyisä paikka, josta saisi ainutlaatuisia kokemuksia, kavereita, ja ennen kaikkea oppia. Siellä oppilaat käyttäytyisivät hyvin ja opettajat antaisivat enemmän vastuuta oppilaille.” Unelmien koulu. Alakortes Henrietta ja Ohlgren Teeo, Pukkilan koulu, Kauhajoki.

”Yhdessä tehtäisiin kaikkea kivaa, ei kukaan silloin toista vihaa.” Unelmien koulu. Haapaniemi Laura, Teuvan Yhteiskoulu, Teuva.

18.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso edellinen kappale "Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet"

18.2. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa monialaiset oppimiskokonaisuudet kirjataan koulujen opetussuunnitelmiin. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toimivuutta arvioidaan ja kehitetään vuosisuunnitelmien sekä tarvittaessa laatutyön kautta.

18.3. Jaakko Ilkan koulu

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemat pysyvät samoina luokka-asteittain ja niitä täsmennetään lukuvuosisuunnitelmassa.

7.lk Yrittäjämäinen toimintatapa

8.lk Kulttuuri ja kansainvälisyys

9.lk Arjen hallinta

Monialaiset oppimiskokonaisuudet on ajateltu siten, että ne kulkevat mukana oppilaan oppimisprosessissa sekä rakentuvat toisiensa päälle (konstruktivismi).

Monialaiset oppimiskokonaisuudet kuuluvat kaikkiin oppiaineisiin. Koulun toimintakulttuuri ja erilaiset tapahtumat integroidaan monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin mukaan (eheyttäminen). Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen voidaan käyttää koulun ulkopuolisia tahoja esim. yrittäjiä. Toteuttamistapoja ovat eri tapahtumat mm. leirikoulut, teemapäivät, vierailijat, vierailut.

Oppilaita kuullaan, esim. kurssin alussa. Oppilaat voivat vaikuttaa oppimiskokonaisuuksien sisältöön sekä työtapoihin.

Arviointi:

7. lk Yrittäjämäisessä toimintatavassa arviointi tapahtuu oppiaineessa.

8. ja 9.lk monialaiset oppimiskokonaisuudet arvioidaan oppiaineissa seuraavilla kriteereillä:

- taito työskennellä itsenäisesti
- taito työskennellä yhdessä
- taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- vastuullisuus
- suunnitelmallisuus
- itsearviointi

7.lk tavoitteet ja sisältö sekä toteuttaminen:

Yrittäjämäinen toimintatapa

tavoitteet ja sisältö: ks. Yrittäjämäinen toimintatapa

toteuttaminen: Yrittäjämäinen toimintatapa oppimiskokonaisuus toteutetaan Jaakko Ilkan koulussa oppiaineessa Yrittäjämainen toimintatapa.

8.lk Kulttuuri ja kansainvälisyys

tavoitteet:

- ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta
- tutustumaan muihin kulttuureihin ja elämänkatsomuksiin
- saada valmiuksia toimia monikulttuurisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä
- ihmisten ja kulttuurien moninaisuuden hyväksyminen

sisältö:

- kulttuuri-identiteetti (oma, paikallinen, suomalainen, eurooppalainen, maailmankansalaisuus)

- osallisuus ja vuorovaikutustaidot
- tapakulttuurien merkitys
- monilukutaito

toteuttaminen: 8. luokan oppimiskokonaisuus toteutetaan integroituna eri oppiaineisiin.

9.lk Arjen hallinta

tavoitteet:

- osallistumaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottamaan vastuuta yhteisten asioiden hoidosta omassa kouluyhteisössä ja paikallisyhteisössä
- kohtaamaan ja käsittelemään muutoksia, epävarmuutta ja ristiriitoja sekä toimimaan yritteliäästi ja aloitteellisesti
- tuntemaan työelämää ja yritystoimintaa sekä ymmärtämään näiden merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle
- ymmärtämään, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa tulevaisuuttaan että yhteistä tulevaisuuttamme, ja toimimaan rakentavasti kestävän tulevaisuuden puolesta
- suhtautumaan kriittisesti median välittämiin sisältöihin ja pohtimaan niihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä arvoja viestinnässä

sisällöt:

- itsetuntemus
- vastuu itsestä ja toisista
- vuorovaikutustaidot
- osallisuus ja yhteisöllisyys
- terveys ja turvallinen arki
- ympäristön huomioon ottaminen
- talous ja työelämä
- kansalaisena toimiminen yhteiskunnassa
- medialukutaito ja monilukutaito
- vastuu omasta ja yhteiskunnan tulevaisuudesta

toteuttaminen: 9. luokan oppimiskokonaisuus toteutetaan integroituna eri oppiaineisiin.

19. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö Etelä-Pohjanmaalla

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

5.2 Yhteistyö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kouluyhteisön jokainen jäsen kantaa vastuuta turvallisesta oppimisympäristöstä ja oppilaiden hyvinvoinnista. Koulun yhteisöllisyys rakentuu eteläpohjalaisten arvoteemojen pohjalta (ks. eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 2). Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön.

Turvallista koulupäivää, yhteistyötä ja kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen. Opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnan, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisesta. Oppilailla tulee puolestaan olla mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan ja osallistua oppimisensa suunnitteluun. Oppilaita osallistavat työtavat ja opetusmenetelmät edistävät työrauhaa. Myös vanhemmat ja muut sidosryhmät tukevat koulun arkea, ja koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa, mikä ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä.

Koulun yhteisöllisyys rakentuu monesta eri asiasta. Pohjalla vaikuttavat yhteiset arvot ja koulun toimintakulttuuri. Yhteinen vastuu koulupäivästä edellyttää koulun sisäistä yhteistyötä. Muita vaikuttavia tekijöitä ovat mm.:

- kodin ja koulun yhteistyö
- tuki- ja kummioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- järjestyssäännöt
- yhteisöllinen oppilashuolto
- välituntitoiminta
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- kouluruokailu
- koulumatkat ja –kuljetukset
- koulukirjasto
- koulun kerhotoiminta

19.1. Oppilaiden osallisuus

Katso kappale "Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö"

19.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö"

19.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö"

19.4. Ilmajoki

Hyvä ja turvallinen kouluympäristö Ilmajoella

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria. Se tulee ottaa huomioon koulun kaikessa toiminnassa. Turvallisuuden edistämisessä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat mm. pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla ja tiedossa oleva pelastussuunnitelma.

Opiskelun sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten koulussa on järjestyssäännöt. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Oppilaille, heidän huoltajilleen ja koulun henkilöstölle annetaan tietoa väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän erilaisista ilmenemistavoista, ennaltaehkäisystä ja kouluyhteisön toimintatavoista näissä tilanteissa sekä koulussa sovellettavista järjestysmääräyksistä. Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä kouluyhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Tapaturmien ehkäisyyn liittyvässä ohjeistuksessa otetaan huomioon tapaturmien torjunnan kansalliset linjaukset ja ohjeistukset sekä toiminnan edellyttämä yhteistyö.

Hyvä ja turvallinen koulupäivä rakentuu hyvinvoinnin rakennuspalikoista. Niihin kuuluvat esim. aktiivinen elämäntapa, osallistuminen ja osallisuus, tunne ryhmään kuulumisesta ja vaikuttamisesta sekä yhteisöllinen toiminta.

Ilmajoella panostetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Elämänhallinnan ja itsetunnon tukeminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa positiivisten ja onnistumisen kokemusten kautta on tärkeää. Ennaltaehkäisevä, osallistava ja yhteisöllisyyttä kehittävä lähestymistapa on tärkeä erityisesti lasten ja nuorten kohdalla, koska tällöin rakennetaan pohjaa kaikille tulevaisuuden valinnoille ja ratkaisuille. Koulu on luonteva väylä tavoittaa kaikki kohderyhmään kuuluvat sekä myös perheet.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekäturvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, ettäoppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle työlle.

Koulunjohdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä toimet esteiden tunnistamiseen ja poistamiseen. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan.

Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen, oppilaan vahvuuksien arvostaminen ja edistäminen, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaan ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä opettajien keskinäistä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Hyvän koulupäivän aikana oppilaalla luodaan edellytykset oppia ja tuntea olonsa turvalliseksi ja viihtyisäksi. Koulutyö pyritään järjestämään siten, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä, osallistumisesta ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässään, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa heidän osuutensa on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssääntöjen valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä koulun yhteistä toimintaa.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin sekä yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Kouluviihtyvyyden luomiseen osallistuvat kaikki kouluyhteisön jäsenet. Ilmajoen kouluissa kunnioitamme toisiamme ja toistemme ajatuksia. Kouluyhteisöissä tuetaan avointa ja luottamuksellista keskustelukulttuuria, jossa rohkaistaan omien näkemysten ilmaisemiseen. Koulun toimintakulttuuri ohjaa kouluyhteisön jäseniä turvalliseen koulupäivään ja koulumatkoihin. Koulussa käytetään yhteisöllisiä toimintatapoja kiusaamisen ehkäisyyn (esim. KiVa-koulu, Verso) ja mahdollisiin kiusaamistapauksiin puututaan aktiivisesti. Kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään liittyvät toimintamallit määritellään suunnitelmassa Toimintamalli kiusaamisen puuttumiseksi.

Yhteistyö koulun ja kunnan sisällä

Koulun henkilöstön tiivis yhteistyö on edellytys koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamiselle. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten esim. samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa. Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä. Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa lähtee koulun pedagogisesta tarpeesta. Yhteistyössä puhumme monitoimijuudesta. Opettajalla on pedagoginen vastuu, mutta ulkopuoliset toimijat syventävät opetuksen sisältöä. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja

kulttuuritoimen sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Koulujen ja ulkopuolisten toimijoiden yhteistyötä seurataan ja kehitetään vuosisuunnitelman ja laatutyön kautta.

Kodin ja koulun yhteistyö on koulun yhteisöllisyyden avaintekijöitä. Koulun tulee suunnitella ja kehittää toimintaansa yhteistyössä kodin kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun yhteistyö vahvistaa kasvatuskumppanuutta ja lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot.

Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aloitteellisuutta sekä henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajalle kerrotaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja oppilashuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja yksilölliset tiedon ja tuen tarpeet. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ilmajoella on käytössä wilma - sähköinen kodin ja koulun viestintäväline. Wilmassa välittyy kaikki kodin ja koulun välinen viestintä; tiedotteet, tekstiviestit, oppilaan tuki, koulunkäynnin ja arjen käytänteet. Koulun ja kodin yhteistyöhön kuuluvat myös vanhempainillat, koulun ja kodin yhteiset tapahtumat, vanhempainvartit, arviointikeskustelut ja koulutyön yhteinen suunnittelu.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan jakasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä luodaan pohjaa myös huoltajien keskinäiselle vuorovaikutukselle ja esimerkiksi vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

19.5. Jaakko Ilkan koulu

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Koulu on yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa työskentelee oppilaiden lisäksi moniammatillisia osaajia. Hyvä ilmapiiri syntyy inhimillisestä ja kannustavasta kohtaamisesta. Järjestyssääntöjen noudattaminen takaa turvallisen ja viihtyisän oppimisympäristön. Pyritään järjestämään koko kouluyhteisölle yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa.

Työrauhaa edistetään mm. oppilaskunnan ja tukioppilaiden toiminnan kautta, ja oppilaat voivat vaikuttaa moniin asioihin mm. kouluviihtyvyyteen. Lisäksi koulussa toimii oppilashuoltoryhmä, jossa käsitellään yhteisöllisiä asioita.

20. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskustelun tavoitteena on koulun sääntöjen parempi noudattaminen ja niiden ymmärtäminen, jälki-istuntorangaistusten vähentäminen sekä koulun ja kodin välisen yhteistyön tiivistäminen. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen (PoL 36§).

Kaikki ohjaaminen ja ojentaminen eivät johda kasvatuskeskusteluun. Oppilaita huomautetaan asiattomasta toiminnasta aina tarvittaessa; oppilaiden ohjaaminen ja ojentaminen sekä kasvatukselliset keskustelut kuuluvat koulun kasvatustyöhön. Ennen kasvatuskeskustelua kouluilla voi olla käytössä omia käytänteitä hyvän kouluarjen ylläpitämiseksi. Kasvatuskeskustelun paikka on siinä, missä aiemmin harkittiin jälki-istuntoa. Kyse on tilanteesta, jolloin kasvatuksellisesta ohjauksesta on tarpeen kirjata ja tiedottaa huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi (PoL 35a§). Jälki-istunto voidaan antaa toistuvien kasvatuskeskustelujen jälkeen tai ilman kasvatuskeskustelua, jos teko on ollut törkeä. Jälki-istunnossa saa teettää kasvatuksellisia töitä.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelmaa täsmennetään koulukohtaisesti.

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Menettelytapa	Oppilaan poistaminen luokasta	Puhutteleminen	Kasvatuskeskustelu	Jälki-istunto	Kirjallinen varoitus	Erottaminen määräajaksi	Vahingon-teko	Tavaroiden tarkistaminen
KIRJAA PÄIVÄKIRJAAN TMV.	X	X						
SUORITA KUULEMINEN (oppilas)			X	X	X	X	X	
TEON YKSILOIMINEN KIRJAAMISEN YHTEYDESSÄ			X	X	X	X	X	X
SUORITA KUULEMINEN (huoltaja)				X	X	X	X	
ILMOITA HUOLTAJALLE (puhelu/viesti)	X		X				X	X
HUOLTAJAN PAIKALLAOLO TILANTEESSA			Annettava mahdollisuus	Annettava mahdollisuus				
TÄYTÄ LOMAKE JA LÄHETÄ SE KOTIIN				X	X (kuulemispöytäkirja)	X (kuulemispöytäkirja)		
REHTORIN PAATOS					X			
TOIMIELIMEN PAATOS						X		
RANGAISTUKSEN MAKSIMIKESTO	Oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi	---	Max. 2 h.	Max. 2 h.	---	Max. 3 kk.	Max. 2h.	
HUOMIOITAVAA	Oppilaan valvonta tulee järjestää!				Menettelytapa vaihtelee opetuksen/koulutuk-sen järjestäjän linjauksen mukaan!	Lautakunta, jaosto tmv. opetuksen/ koulutuksen järjestäjän linjauksen mukaan!		Palautus tilaisuuden tai työpäivän päätyttyä. Tarkastajia aina kaksi!

Perusopetuslain mukaan oikeus toimia kurinpito-asioissa on viranhaltijoilla (opettajat, rehtori).
Todistajana paikalla/toimenpiteessä voi olla kuka tahansa työntekijä.

20.1. Ilmajoki

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Ilmajoen kunnassa on perusopetuksessa käytössä Työrauhaa koskeva suunnitelma. Suunnitelman tavoitteena on turvata työrauha, sisäinen järjestys, opiskelun sujuminen sekä kouluyhteisön turvallisuus ja viihtyisyys. Suunnitelmalla pyritään varmistamaan toimintaperiaatteiden yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus kurinpitokeinojen käyttämisessä sekä sitouttamaan eri osapuolet sovittuihin toimintatapoihin.

Kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita. Kurinpitokeinojen käyttö perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista määrätään tekijästä riippumatta samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä.

Ilmajoen kunnan työrauhaa koskevassa suunnitelmassa on kirjattu kaikki kurinpitomenettelyyn liittyvät käytänteet. Liitteenä lisäksi on maakunnallinen kurinpitotoimien menettelytapataulukko, Ilmajoen kuntaan perusopetukseen muokattu vastaava versio sekä kyläkoulujen yhteiset järjestyssäännöt. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa koulut saavat täsmentää liitteenä olevaa suunnitelmaa.

Ilmajoen kunnan työrauhaa koskevassa suunnitelmassa on kirjattu lainsäädäntö, menettelytavat, vastuu, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt.

Suunnitelman sisällöstä tulee keskustella oppilaiden kanssa. Tämä toteutuu esim. koulujen oppilaskuntien kokouksissa. Perusopetuksen henkilökunta käy suunnitelman läpi koulun omissa kokouksissa. Henkilökunnan perehtyminen/perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä on osa työtehtäviin perehtymistä. Lisäksi materiaali löytyy kunkin koulun yhteisistä kansioista, wilmassa tai koulun tiedotustaululta.

Kaikille oppilaille ja huoltajille tiedotetaan kurinpitokeinoista wilman kautta. Ilmajoen kunnan moniammatillisen opiskeluhuollon ohjausryhmän jäsenet vastaavat kukin tiedottamisesta tahoillaan. Työrauhaa koskeva suunnitelma löytyy myös kunnan nettisivulta.

20.2. Jaakko Ilkan koulu

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskustelukäytäntö perustuu koulun järjestyssääntöihin. Kasvatuskeskustelut järjestetään kahden opettajan johdolla tarpeen mukaan. Huoltajan toivotaan tulevan mukaan keskusteluun. Kasvatuskeskustelussa käydään läpi rangaistukseen johtaneet rikkeet ja keskustelusta tiedotetaan huoltajalle. Jos kahdella kasvatuskeskustelulla ei ole vaikutusta, voidaan määrätä jälki-istunto. Jälki-istunto määrätään myös yksittäisistä vakavammista rikkeistä, mm. lunttaus, väärentäminen, valehtelu, omaisuuden turmeleminen, tappelu.

Luokanohjaaja tai opettaja kirjaa rangaistukset. Koko henkilökunnalla on velvollisuus puuttua epäasialliseen käytökseen. Luokanohjaaja seuraa luokkansa tilannetta ja on yhteydessä huoltajiin. Rangaistuksen määrääjä kuulee oppilasta.

Lukuvuoden alussa henkilökunta perehdytetään kurinpidollisiin menetelmiin. Uusien työntekijöiden opastuksen yhteydessä koulun käytänteet selvitetään ja tarvittaessa määrätään uudelle työntekijälle ohjaaja. Järjestyssäännöt ja lain säätämät kurinpidolliset keinot löytyvät sekä tiedotuslehdestä että koulun kotisivuilta. Järjestyssäännöt käydään läpi seitsemännen luokan alussa ja kerrataan tarvittaessa.

21. Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.4 Opetuksen järjestämisen tapoja, vuosiluokkiin sitomaton opetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan käyttää koko koulun, tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opetuksen järjestämisessä. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava järjestely. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, luku 5). Vuosiluokkiin sitomaton opetus paitsi mahdollistaa sisäisen yrittäjyyden ja eriyttämisen molempiin suuntiin, myös osallistaa oppilasta ja huoltajia. Jokaiselle vuosiluokkiin sitomatonta opetusta saavalle oppilaalle tulee laatia oppimissuunnitelma/ opinto-ohjelma. Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään luvussa 6. (ks. perusopetuksen opetussuunnitelma ja eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 6).

21.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa on mahdollisuus opiskella perusopetuksessa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän mukaan tai oman opinto-ohjelman mukaisesti. Tämän vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen (VSOP) voi koulu järjestää yksittäisille oppilaille, luokille tai koko koululle. Päätös yksittäisille oppilaille järjestettävästä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta voidaan tehdä POL 18 §:n pohjalla. Erillisille luokille tai koko koululle järjestettävästä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta tulee tehdä lisäys koulun omaan opetussuunnitelmaan. Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytettäessä tuntijako sekä oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin aineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemien tuntijaon nivelkohtien väliin muodostuvien vuosiluokkakokonaisuuksien pohjalta. Näitä ovat 1-2-, 3-6 ja 7-9 -vuosiluokkien kokonaisuudet. Vuosiluokkakokonaisuudet voidaan jakaa kahdeksi tai useammaksi opintokokonaisuudeksi. Opintokokonaisuuksien sisältö voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä tai tarvittaessa yli tuntijaon nivelkohtien. Oppilaan tulee noudattaa ikätason mukaista Etelä-Pohjanmaan maakunnallista tuntijakoa. Mikäli tästä poiketaan pitää se perustella oppimissuunnitemassa tai HOJKSissa.

Mikäli koulussa opetetaan vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen mukaisesti, tulee koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa täsmentää seuraavat kysymykset:

Mitkä ovat oppimäärään sisältyvät opintokokonaisuudet, joista opinnot rakentuvat?

Mitkä ovat tuntijako sekä opetuksen tavoitteet ja sisällöt näille opintokokonaisuuksille?

Mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaalle pakollisia ja mitkä valinnaisia?

Miten opintojen etenemistä ja opintokokonaisuuksien suorittamista seurataan ja arvioidaan?

21.2. Jaakko Ilkan koulu

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokkiin sitomaton opetus koskee yksittäisiä oppilaita, joille tehdään oppimissuunnitelma.

22. Yhdysluokkaopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

5.4 Opetuksen järjestämistapoja, yhdysluokkaopetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhdysluokkaopetus

Maakunnassamme on paljon pieniä kouluja, joissa toteutetaan yhdysluokkaopetusta. Mikäli yhdysluokassa järjestetään opetusta vuorokurssiperiaatteen mukaisesti, parillisina vuosina luetaan parillista vuorokurssia: esimerkiksi lukuvuonna 2017–2018 luetaan 2., 4. ja 6. luokan vuorokurssia. Jotta vuorokurssien toteuttaminen olisi toimivaa ja käytännön kannalta järkevää, voidaan eteläpohjalaisissa kouluissa tehdä koulukohtaisia pedagogisia ratkaisuja, jotka kirjataan koulun opetussuunnitelmaan tai vuosisuunnitelmaan opetuksen järjestän linjauksen mukaisesti.

Valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa (422/2012) määritellyistä viikkotuntimääristä ei voi poiketa. Opetushallitus on tässä opetussuunnitelmaprosessissa linjannut, että yhdysluokkaopetuksessa 3. ja 4.-luokkien viikkotuntimäärää ei voi tasata.

Tuntijaon käytännön soveltaminen riippuu kulloinkin käytettävissä olevan tuntikehyksen määrästä. Alla olevat ratkaisuesimerkit pohjaavat maakunnalliseen tuntijakoon. Kunnat voivat halutessaan resursoida enemmän tunteja. (Ks. eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 1).

Yhdysluokkaopetuksen haasteet uudessa tuntijaossa

1.–2. luokka

1.–2. vuosiluokkien tuntikehys voi olla suoraan maakunnallisen mallin mukainen. Koulun on päätettävä painotustuntien järjestäminen opetuksen järjestäjän linjausten pohjalta.

3.–4. luokan tuntijaon ratkaisumahdollisuuksia

3.–4. lk Liikunta

Tuntijako: 3. vuosiluokalla on liikuntaa 1 tunti enemmän kuin 4. vuosiluokalla

Ratkaisumahdollisuuksia:

1) Kolmasluokkalaiset yhdistetään 1.–2. vuosiluokan liikuntaan, jolloin 4 vuosiluokan T&T olisi yhdistettynä 5.–6. lk:n kanssa.

2) Neljäsluokkalaisten T&T -valinta on liikunta, jolloin 3.–4. lk on mahdollista pitää samassa ryhmässä.

3.–4.lk Kuvataide

Tuntijako: 3. vuosiluokalla on 1 tunti enemmän kuvataidetta kuin 4. vuosiluokalla.

Ratkaisumahdollisuuksia:

1) Kolmasluokkalaisten kuvataide ja neljäsluokkalaisten uskonto ovat samaan aikaan.

2) Neljäsluokkalaisten T&T -valinta olisi kuvataide, jolloin 3.–4. lk:n kuvataide olisi mahdollista pitää yhtä aikaa. Tässä tapauksessa 3. lk:n 1 liikuntatunti olisi oltava 1.–2. lk:n kanssa yhtä aikaa.

4.–6. luokan valinnainen

Pienillä kouluilla oppilaiden valinnan mahdollisuutta saadaan lisättyä järjestämällä opetus jaksoittain teemaopetuksena. Tässä on huomioitava opetuksen järjestäjän linjaukset.

5.–6. luokka

Tuntijako: Viikkotuntimäärä sama 25. 5. luokalla englantia 3 viikkotuntia ja matematiikkaa 4 viikkotuntia. 6. luokalla englantia 2 viikkotuntia ja matematiikkaa 3 viikkotuntia sekä ruotsia 2 viikkotuntia.

22.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa yhdysluokkaopetus järjestetään vuorokurssiperiaatteen mukaisesti; parillisina vuosina luetaan parillista vuorokurssia esim. 2017-2018 luetaan 2., 4. ja 6. luokan vuorokurssia. Kyläkouluissa pyritään etsimään koulukohtaisia pedagogisia ratkaisuja, jotta vuorokurssien toteuttaminen olisi toimivaa ja käytännön kannalta järkevää.

23. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

5.4 Opetuksen järjestämistapoja, etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö mahdollistaa yhteistyön etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen järjestämisessä, ja etäyhteyksien hyödyntäminen voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa. Kunnat käyttävät etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta tarpeen mukaan. Etäopetuksella on mahdollisuus edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Katsomusaineiden opetuksessa etäopetusta hyödynnetään yhteistyössä maakunnallisesti.

23.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnassa etäyhteyttä hyödyntävää opetusta käytetään tarpeen mukaan. Etäyhteyttä käyttävän opetuksen tavoitteena on mahdollistaa niiden oppiaineiden opiskelu, joiden opetukseen ei ole tarkoituksenmukaista perustaa omaa ryhmää. Etäyhteyden avulla pystytään lisäksi mahdollistamaan ammattitaitoinen opetus. Etäyhteyttä hyödyntävästä opetuksesta tehdään järjestävän tahon kanssa sopimus, jossa sovitaan tarkemmin opetukseen liittyvistä käytänteistä. Oppilaiden omalla koululla järjestetään etäopetukseen soveltuva tila ja määrätään valvoja.

24. Joustava perusopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

5.4 Opetuksen järjestämistapoja, joustava perusopetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on työelämäpainotteinen ja toiminnallinen tapa suorittaa peruskoulun yläkoulu. Tavoitteena on tukea nuoria monipuolisesti ja ehkäistä ongelmia puuttumalla niihin varhaisessa vaiheessa. Tarkoituksena on kehittää perusopetuksen toimintatapoja ja opetusmenetelmiä niin, että ne vastaavat paremmin nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Jokaiselle joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, joka sisältää myös oppilaan arvioinnin (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

24.1. Jaakko Ilkan koulu

Joustava perusopetus

Ilmajoen kunta on sitoutunut järjestämään joustavaa perusopetusta yläkouluikäisille. Tähän toimintaan opetus- ja kulttuuriministeriö antaa kunnalle lisärahoitusta. Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä, saada päättötodistus ja ehkäistä syrjäytymistä mahdollistamalla nuorelle oman kiinnostuksensa mukainen jatkokoulutus. Opetus järjestetään opetussuunnitelmaa noudatellen pienryhmämuotoisesti (korkeintaan 10 oppilasta luokassa) koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Joustavan perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa kokonaisvaltaisesti oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa, johon kuuluu jatkuva itsearviointi. Kasvatustyön kannalta oppilaan, huoltajien ja koulun yhteistyö on erityisen tärkeää.

Oppilailta edellytetään sisäistä yrittäjyyttä, hyviä käytöstapoja ja intoa työntekemiseen. Pääsääntöisesti joustavan perusopetuksen oppilaat kuuluvat yleiseen tukeen, mutta toimintaan voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli oppilas kykenee selviytymään luokan toiminnoista.

Oppilas valitaan JOPO-luokalle oppilaan ja hänen huoltajansa tekemän hakemuksen perusteella. Hakeneet oppilaat ja huoltajat haastatellaan. Tarkoituksena on saada selville oppilaan todellinen motivaatio ja vanhempien sitoutuminen joustavan perusopetuksen toimintaan. Tiedot annetaan moniammatillisen työryhmän valmisteltavaksi. Rehtori tekee hallintopäätöksen.

Toiminnassa korostetaan moniammatillista, eri hallintokuntien ja organisaatioiden välistä yhteistyötä. Oppiminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, kuten leirikoulussa, yrityksissä tai työpaikoilla, on olennainen osa joustavaa perusopetusta. Leirikouluja ja vierailuja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Joustavan perusopetuksen vuosikellon hyväksyy koulun johtokunta.

Työpaikkaoppimisjaksoja on yleensä neljästä viiteen lukuvuoden aikana, ja ne kestävät kolmesta viiteen viikkoa, kolmena päivänä viikossa ja kuusi tuntia päivässä. Työssäoppimispaikan nuori hankkii itse tai tarvittaessa luokan aikuisen kanssa. Työssäoppimispaikan kanssa tehdään työpaikkaoppimissopimus, jonka allekirjoittavat työnantaja ja / tai työssäoppimispaikan ohjaaja, oppilas ja huoltaja. Nuoriso- tai koulunkäynninohjaaja ja / tai opettaja on yhteydessä työpaikkaan viikoittain, jolloin oppilaan ja työpaikkaohjaajan kanssa arvioidaan opiskelua. Työpaikkaoppimisjaksoille annetaan opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia tehtäviä. Suoriutuminen ja oppimistehtävät arvioidaan osana oppilaan arviointia. Työpaikkaoppimisjaksot ovat oppilaille kouluaikaa. Oppilaan on noudatettava koulun sääntöjen lisäksi työpaikan sääntöjä. Työsopimusta tehtäessä työnantajalle annetaan info-lehtinen joustavasta perusopetuksesta. Lehtisessä muistutetaan työpaikkaoppijan olevan alaikäinen peruskoululainen vailla ammattikoulutusta. Työpaikalla noudatetaan nuoren työaikalakia.

Työsopimusta täytettäessä huomioidaan tarvittavat työturvallisuusvarusteet. Työnantajalla on työpaikkaoppijan, opettajan, oppilaanohjaajan ja nuoriso-ohjaajan yhteystiedot.

Joustavan perusopetuksen pienryhmässä on kaksi aikuista: opettaja ja luokan nuoriso- tai koulunkäynninohjaaja. Lisäksi oppitunteja voivat pitää aineenopettajat. Oppilasasioissa tehdään moniammatillista yhteistyötä. Joustavassa perusopetuksessa kiinnitetään huomiota oppilashuoltoon ja ohjaukseen. Oppilaan jatko-opintoihin ohjauksesta vastaa oppilaanohjaaja. Hän järjestää joustavan perusopetuksen vuosikelloon tutustumiset toisen asteen oppilaitoksiin. Muut vierailut ja leirikoulut järjestää luokan nuoriso- tai koulunkäynninohjaaja yhdessä opettajan kanssa. Koulun asiantuntijat ohjaavat oppilaita jatko-, tuki- tai neuvontapalveluihin joko kunnan sisällä tai ulkopuolella. Luokassa oppilaita ohjaa, auttaa ja kannustaa nuoriso- tai koulunkäynninohjaaja. Työpaikkaoppimisjaksojen työtehtävistä vastaavat pääsääntöisesti opettaja, luokan nuoriso- tai koulunkäynninohjaaja ja oppilaanohjaaja. Tarvittaessa kaikki JOPO-luokan kanssa toimivat asiantuntijat ovat yhteydessä huoltajiin.

25. Opetus erityisissä tilanteissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

5.4 Opetuksen järjestämistapoja, opetus erityisissä tilanteissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetus erityisissä tilanteissa

Sairaalaopetus

Seinäjoen kaupungin ylläpitämässä Ruutipuiston sairaalakoulussa annetaan opetusta erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille, jotka tulevat eri puolilta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä. Sairaalaopetus koskee pääasiassa lasten- tai nuorisopsykiatrisessa osastohoidossa tai polikliinisessa hoidossa olevia lapsia ja nuoria. Myös somaattisessa hoidossa olevat, neurologisissa tutkimuksissa tai hoidossa olevat sekä syömishäiriöyksikön peruskouluikäiset potilaat ovat oikeutettuja sairaalaopetukseen.

Erikoissairaanhoidossa olevan perusopetuksen oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti omassa lähikoulussa, johon oppilas on otettu oppilaaksi. Oppilaan kotikunta päättää oppilaan lähikoulusta. Sairaalaopetukseen oppilas otetaan, mikäli opetuksen järjestäminen ei tukitoimista huolimatta ole oppilaan edun mukaista.

Sairaalakouluun tullaan hoidon kautta. Hoitoon hakeudutaan huoltajien toimesta, joskin nuorten kohdalla sinne voidaan hakeutua myös omatoimisesti. Lähikoulun monialainen, yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä voi olla lapsen, nuoren ja huoltajien tukena hoitoonohjauksessa, mutta ei voi sivuuttaa perheitä ja huoltajia. Lähetteen psykiatrian poliklinikalle kirjoittaa lääkäri.

Sairaalaopetuksessa olevan oppilaan tulee aina olla sisäänkirjoitettuna sairaalaan, ja erikoissairaanhoidon hoitokontakti tulee olla määriteltynä joko osasto- tai avohoidolliseksi ennen oppilaaksiottoa. Oppilaaksiottopäätöksen tekee sairaalakoulun rehtori kuultuaan päätöksensä tueksi kaikkia tarvittavia osapuolia. Sairaalakoulun rehtori ottaa oppilaaksi sekä Seinäjoella asuvat että vieraasta kunnasta tulevat osasto- ja avo-oppilaat. Avohoidossa oleva oppilas käy lähikoulua tai sairaalakoulua joko kotoaan tai sijoituspaikasta käsin. Myös hoidon jonovaiheessa oleva oppilas voidaan oppilastilanteen salliessa ottaa väliaikaisesti sairaalaopetukseen avohoidollisena oppilaana, mikäli omassa lähikoulussa annettavat tukitoimet eivät riitä.

Sairaalaopetukseen sovelletaan perusopetuslain säännöksiä, mikä edellyttää, että potilaana olevien oppilaiden opetus on järjestettävä perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Sairaalakoulussa noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on myös oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen tai riittävään avustukseen sairaalaopetukseen osallistuessaan.

Oppilaalla on lakiin perustuva oikeus palata lähikouluun sairaalaopetuksen jälkeen. Oppilaan kotikunnan opetuksen järjestäjän tulee moniammatillisessa yhteistyössä hoidosta vastaavan sairaalan kanssa järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiselle oppilaan siirtyessä takaisin lähikouluun. Oppilaalle voidaan nivelvaiheessa järjestää esimerkiksi liukuva paluu omalle koululle siten, että hän käy vielä hoidossa ollessaan koulupäiviä omassa lähikoulussaan, tai muu tukitoimi.

Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. Tämän ryhmän tehtävät ovat lain mukaan siis yhteisöllisiä eikä yksittäistä oppilasta koskevia asioita käsitellä ryhmässä koskaan, ei edes suostumuksella.

Sairaalakoulun opiskeluhuoltoryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sekä sosiaali- ja terveystoimen edustus. Opetustoimi nimeää ryhmän vetäjän.

Kun oppilashuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan oppilashuollon tarvetta, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot oppilashuoltokertomukseen.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Mainitut kotikunnan toimijat voivat osallistua asiantuntijaryhmän työskentelyyn ainoastaan nimenomaisella, kirjallisella suostumuksella.

Itse kirjaamisesta on säädetty seuraavaa: Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhuoltoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Opiskeluhuollon kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhuollon kuraattorin asiakaskertomukseen, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000). On huomattava, että opiskeluhuollon ulkopuoleiset toimijat eivät voi tehdä kirjauksia lainkaan opiskeluhuoltokertomuksiin.

Sairaalakouluun siirtyminen:

Oppilaan siirtyessä sairaalakouluun, nimetään oppilaalle omalta koululta vastuuopettaja, joka hoitaa yhteistyön sairaalakoulun kanssa. Vastuuopettaja kokoaa eri opettajilta keskeisen tiedon ja opetusmateriaalin sekä välittää nämä sairaalakouluun. Oppilaalle laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma yhdessä sairaalakoulun edustajan kanssa.

Perusopetuslain 40 §, sen 4. momentin mukaan, jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän tämän lain mukaisesti järjestämään opetukseen, **aikaisemman opetuksen järjestäjän** on salassapitosäännösten estämättä **viipymättä toimitettava** oppilaan **opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle**. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (30.12.2013/1288)

Osastolta sairaalakouluun:

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen, somaattisten osastojen tai syömishäiriöyksikön toimesta. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan tai opettajaan. Sairaalakoululle annetaan ensimmäiset tiedot lapsesta ja nuoresta viikoittain pidettävissä koulupalavereissa osastoilla. Koulupalavereihin osallistuvat myös oppilaat. Sairaalakoulun opettaja osallistuu myös hoitosuunnitelmaneuvotteluihin, joissa saadaan lisävalaisua oppilaiden taustoihin ja tilanteisiin. Hoitosuunnitelmaneuvotteluissa aloitetaan yhteistyö myös oppilaiden vanhempien kanssa. Somaattisilta osastoilta otetaan yhteys sairaalakouluun ja sovitaan opetuksen järjestämisestä tapauskohtaisesti. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla.

Poliklinikalta sairaalakouluun (avo-oppilas):

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- tai nuorisopsykiatrian poliklinikan toimesta, jotka määrittävät hoidon piirissä olevien sairaalakoulupaikan tarpeen. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan. Pidetään kouluneuvottelu, jossa kartoitetaan kaikki mahdollinen perustasolla annettu tuki, joka on edellytyksenä avopaikalle. Opetuksen järjestämisestä ja jakson pituudesta sovitaan tapauskohtaisesti. Oppilaan hoitotiimi psykiatrian poliklinikalla toimii yksilöllisen oppilashuoltotyön asiantuntijaryhmänä sairaalakoulujakson ajan. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla. Sairaalakoulun avo-oppilaspaikka ei ole vaihtoehto lastensuojelullisille toimille.

Paluu omaan kouluun:

Oppilaan palatessa takaisin omaan kouluun, toimii vastuuopettaja yhteistyötahona sairaalakoulun ja oman koulun välillä. Kouluun paluu aloitetaan suunnitelmallisesti. Ennen omaan kouluun paluuta järjestetään siirtopalaveri hoidon edustajien, oman koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaan ja sairaalakoulun erityisluokanopettajan kanssa. Tarpeen mukaan myös psykiatrinen kouluhoitaja

on mukana. Palaverissa käydään läpi ne asiat ja tilanteet, jotka on oleellista ottaa huomioon, kun nuori aloittaa taas opinnot omassa koulussaan. Samalla sovitaan menettelytavoista näissä tilanteissa. Sairaalakoulun edustaja (esimerkiksi konsultoiva erityisopettaja) toimii oppilaan ja oman koulun tukena nivelvaiheessa. Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja voi tarvittaessa lähteä oppilaan lähikoululle sovitun mittaiseksi ajaksi ja olla oppilaan tukena yhdessä sovittavalla tavalla. Konsultoivan erityisopettajan asiantuntemusta voidaan hyödyntää kyseisinä päivinä koululla myös siten, että hänen kanssaan voi käydä työnohjauksellisia keskusteluja palautuvan oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyen.

Oppilaan arviointi sairaalaopetuksessa:

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma kotikoulu. Kotikoulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat tiedot sairaalakoulussa opiskellusta ajasta. Jos opiskelu toteutetaan jaksoittain ja oppilas saa ns. jaksoarvioinnin, arvioinnin suorittaa ja antaa oppilaalle se koulu, jossa oppilas on opiskellut suurimman osan jaksosta. Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pidemmän jakson, lukukauden tai sitä pidemmän ajan, todistuksen antaa sairaalakoulu. Päättötodistus annetaan oppilaalle aina kotikoulun lomakkeella ja todistuksen allekirjoittaa kotikoulun rehtori. Päättöarvioinnin suorittavat oppilasta kotikoulussa ja sairaalakoulussa opettaneet opettajat yhdessä. (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Sairaalakoululla on erikoissairaanhoidon tukena omat tehtävänsä:

• Tarjotaan sairaalahoidossa oleville normaaleja arjen toimintoja kuten koulunkäynti.

• Pyritään ylläpitämään ja tarvittaessa palauttamaan koulunkäyntirutiineja.

• Aloitetaan tarvittaessa korjaava opetus esimerkiksi pitkien poissaolojaksojen jälkeen. Korjaavalla opetuksella tarkoitetaan esimerkiksi poissaoloista johtuvien opillisten aukkojen paikkaamista.

• Arvioidaan oppilaan psyykkistä toimintakykyä yhteistyössä hoidon kanssa.

• Kartoitetaan mahdollisia oppimisen ja koulunkäynnin haasteita.

• Etsitään oppilaan vahvuuksia.

• Pidetään yhteyttä ja neuvotellaan hoidon, kotikoulun sekä oppilaiden huoltajien ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa.

• Noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa.

Konsultaatio:

Ruutipuiston sairaalakoulu tarjoaa 1.1.2018 lähtien ohjaus- ja konsultaatiopalvelua koko Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella. Ohjaus- ja konsultaatiopalveluita tarjotaan ensisijaisesti kouluille, joiden oppilailla on kontakti erikoissairaanhoidon avo- tai osastohoitoon (lapsi- ja nuorisopsykiatria). Alkuopetusikäisillä lapsilla kontaktia ei välttämättä edellytetä. Konsultaatiopyynnön voi tehdä hoitava taho tai koulu. Ohjaus ja konsultaatio täydentää olemassa olevia oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä oppilashuollon palveluita. Konsultoiva opettaja tarvitsee huoltajilta suostumuksen lasta tai nuorta koskevien, konsultaation kannalta olennaisten tietojen saamiseksi sekä tiedonsiirtoa varten.

Koulun tilatessa konsultaatiopalveluita on tilaavan tahon varmistettava maksusitoumus omasta kunnasta. Seinäjoen kaupungin sisäiset konsultaatiot ovat tilaajalle maksuttomia. Lapsen tai nuoren huoltaja ei voi toimia palvelun tilaajana ja/tai maksajana. Yhteydenotto oppilaan lähikoulusta tapahtuu sairaalakoulun konsultoivalle erityisopettajalle. Hän on tarvittaessa yhteydessä erikoissairaanhoidon toimijaan. Toimijat yhdessä arvioivat mahdollisesti jalkautuvan työryhmän kokoonpanon. Jos erikoissairaanhoidon toimijat ovat suorittamassa arviointia lapsen / nuoren selviytymisestä koulutyöstä, ja syntyy tarve pedagogiseen tilannearvioon, on myös mahdollista ottaa yhteys sairaalakoulun konsultoivaan erityisopettajaan. Ohjaus- ja konsultaatiotyön ensisijainen tavoite on tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä omassa lähikoulussaan.

Konsultaation työtapoja ja muotoja:

- Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja toimii keskustelukumppanina ja apuna koululle, oppilaalle ja vanhemmille haastavimmissa tilanteissa ja neuvotteluissa. Hän on tarvittaessa konkreettisesti läsnä opetustilanteissa. Havaintoihin perustuen on mahdollista käydä työnohjauksellisia keskusteluja.
- Oppilaan koulupolkuun liittyvä selvittelytyö.
- Yhteyden pitäminen oppilaan lähikouluun, perusterveydenhuoltoon, lastensuojeluun.
- Huoltajien valtuuttamana oppilaan asian edistäminen ja viestin vieminen erikoissairaanhoidon toimijoille.
- Oppilasta koskevaan verkostotyöhön osallistuminen, sen kehittäminen sekä hoidon että lastensuojelun suuntaan.
- Puhelinkonsultaatio
- Tiedon ja osaamisen jakaminen sairaalaopetuksen mahdollisuuksista.

Työkalut oppilaan lähikouluun haastavien tilanteiden selvittelyyn:

- Myönteinen lähestyminen
- Reflektoivat työtavat
- Ratkaisujen etsiminen

Työkalut oppilaan lähikoulussa työskentelevien aikuisten tukemiseen:

- Ammatillisuus
- Huomio opettajan ja oppilaan vuorovaikutukseen
- Työnohjauksellinen ote

Konsultaation hinnoittelu löytyy Ruutipuiston koulun kotisivuilta.

26. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta Etelä-Pohjanmaalla

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kasvatuksellinen moniammatillinen yhteistyö vahvistaa turvallista kouluarkea ja tukee yhteisön hyvinvointia. Eteläpohjalainen koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa. Esimerkiksi koulun kerhot, koulukirjastotoiminta, oppilaskuntatoiminta, kouluterveydenhuolto, kouluruokailu, koulumatkat ja -kuljetukset, retket, juhlat ja tapahtumat kasvattavat oppilasta vastuullisuuteen, omatoimisuuteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Ne myös osaltaan vahvistavat osallisuutta ja kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä sekä mahdollistavat oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan koulupäivän.

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa painotetaan osallisuutta. Oppilaita osallistetaan koulun toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteistyötä on kuvattu myös maakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 1.

Opetussuunnitelmassa kuvataan opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan yhteistyön toimintakäytännöt.

26.1. Ilmajoki

Ilmajoella perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa, aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Toiminnan järjestäminen ja laajuus täsmennetään koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta, koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä koulumatkat tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta tarkoittaa 1. ja 2. vuosiluokille sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille suunnattua vapaa-ajan ryhmätoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä perheiden ja koulun tukeminen kasvatustehtävässä. Toiminnan tarkoituksena on vähentää pienten koululaisten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjausta. Lapsen hyvinvoinnin edistäminen sisältää mahdollisuuden varhaiseen puuttumiseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminta edistää osaltaan oppilashuollollisia tavoitteita. Se voi olla yksi varhaisen tuen muoto, sekä ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta rakennetaan jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tapahtuva oppiminen tukee lapsen opiskelua perusopetuksessa. Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Aamu- ja iltapäivätoiminta on kiinteä osa koulun toimintaa ja toimintakulttuuria. Perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta toimivat kehittäen paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja lasten ja perheiden tarpeet huomioiden.

Ohessa Ilmajoen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma sekä Moniammatillisen yhteistyön vuosikello ap/ip-toiminnassa:

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Ilmajoella on käytössä kunnan kirjaston ja esi- ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelma.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin. Koulukuljetuksen periaatteet löytyvät tarkemmin Ilmajoen kunnan koulukuljetusperiaatteista. Kuljetusjärjestelyistä annetaan tietoa oppilaalle ja huoltajalle.

26.2. Jaakko Ilkan koulu

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulupäivä alkaa päivänavauksella, joka tukee oppilaan kehitystä monipuolisesti. Välitunneille pyritään saamaan virikkeellistä toimintaa, ja ne on suositeltavaa viettää ulkona. Kouluruokailu on osa oppimista, ja sen yhteydessä opiskellaan ruokakulttuuria ja noudatetaan hyviä tapoja. Erityisruokavaliot huomioidaan. Koulukuljetuksista tiedotetaan paikallislehdessä ennen lukuvuoden alkua. Lisäksi tietoa saa mm. koulun kotisivuilta.

Koulukirjaston hoitaminen on sovitun opettajan vastuulla. Koulukirjastotoiminnan tavoitteena on tarjota oppilaille lukuelämyksiä. Kerhotoimintaa järjestetään oppilaiden kiinnostuksen ja resurssien mukaan. Tavoitteena on tukea oppilaan harrastuneisuutta sekä persoonallisuuden ja taitojen kehitystä. Koulun juhlissa tavoitteena on hyvien tapojen oppiminen, yhteishengen luominen ja oppilaiden osallistaminen sekä erilaisten taitojen esiin nostaminen. Retkien, opintokäyntien ja leirikoulujen tavoitteena on erilaisessa oppimisympäristössä tapahtuva oppiminen. Toiminta on merkittävä vuosisuunnitelmaan, jonka johtokunta hyväksyy.

27. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen arviointikulttuuri

Arviointi perustuu aina opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja maakunnallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin. Arviointi toteutetaan maakunnassa yhtenäisin periaattein, jolloin oppilaat ovat samanarvoisessa asemassa. Maakunnalliset painopisteet yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus huomioidaan arvioinnissa.

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisen opetussuunnitelman opintojen aikaisen arvioinnin periaatteita ja toteuttamisesimerkkejä sisältävässä taulukossa on esitelty formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin keinoja. Niiden kesto ja toteuttamistapa voivat vaihdella.

Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden ja huoltajien tiedossa. Opettaja tiedottaa oppilaita ja huoltajia lukukausien, oppimisjaksojen tai oppimiskokonaisuuksien alussa käyttämistään arviointitavoista ja -kriteereistä. Arvioinnista tiedottamisen muodot ja käytännön toteutus linjataan kuntakohtaisesti.

Taulukko 1: Opintojen aikaisen monipuolisen arvioinnin toteuttamiskäytänteitä

Opintojen aikaisen monipuolisen arvioinnin toteuttamiskäytänteitä

Arvioinnin periaate	Toteutusesimerkkejä
Osallisuus	• itsearviointi o oppilas asettaa omat tavoitteensa ja arvioi niiden toteutumisen • portfolio • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute
Jatkuvuus	• väliarvioinnit • keskustelu oppimisprosessin aikana
Kannustavuus	• huomio koko oppimisen prosessiin • huomataan pienetkin edistysaskeleet
Monipuolisuus	• arviointikeskustelut • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute • monialaiset oppimiskokonaisuudet • kirjallinen itsearviointi • todistukset • portfolio • draama • kuvallinen ilmaisu • projektin arviointi • koko oppimisprosessin arviointi • tietotekniikka apuna
Oppimisen edistäminen	• jatkuva arviointi oppimisprosessin aikana • kannustus ja tuki ryhmältä tai opettajalta • rajatut ja selvät tavoitteet
Oikeudenmukaisuus ja eettisyys	• oppilaita ei vertailla, vaan arvioidaan oppilaan omaa edistymistä • tavoitteiden ja koko arvioinnin näkyväksi tekeminen (esim. tavoitteet ja arviointitavat ilmoitetaan oppilaille ja huoltajille selkeästi)
Totuudellisuus	• myös korjaamista vaativat asiat esille kannustavassa hengessä • suora palaute • epäonnistumisen ja pettymyksen sietokyvyn kasvattaminen
Yrittäjämäinen toimintatapa	• kurssikansio, portfolio • itsearviointi o oppilas reflektoi omaa oppimistaan • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute • kannustavalla arvioinnilla oppilasta motivoidaan yrittämään parhaansa
Yhteistyö kotien kanssa	• tavoitteet ja arviointitavat etukäteen tiedoksi • vanhempainillat (informatiivisesti, esim. tavoitteet käydään läpi) • muut tapaamiset • tiedotteet • arviointikeskustelut • selkeä tiedottaminen, jos oppimisessa tapahtuu muutoksia • palaute vanhemmilta tavoitteiden saavuttamisesta esim. arviointikeskusteluissa • koulun kotisivu esim. käyttäytymisen kriteerit

Kuvio 1: Arviointi oppimisprosessin aikana

6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi

6.4 Työskentelyn arviointi

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet

Oppilas oppii:

- noudattamaan koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita
- käyttäytymään kohteliaasti, ystävällisesti, suvaitsevaisesti ja auttavaisesti muita kohtaan
- käyttäytymään tilanteeseen sopivalla tavalla
- antamaan työrauhan
- toimimaan kouluyhteisössä rakentavasti
- käyttämään asiallista ja tilanteeseen sopivaa kieltä
- työskentelemään erilaisissa ryhmissä.

Taulukko 2: Käyttäytymisestä annettavan arvosanan kriteerit

Arvosana	Kriteerit
10 erinomainen	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä ja edistää yhteistä työskentelyä. • Oppilas edistää työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö on esimerkillistä. • Oppilas luo käytöksellään ympärilleen myönteistä ilmapiiriä. • Oppilasta ei ole ojennettu eikä hän ole saanut kurinpidollisia rangaistuksia.
9 kiitettävä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille työrauhan. • Oppilaan kielenkäyttö on asiallista. • Oppilasta ei ole ojennettu kirjallisesti eikä hän ole saanut kurinpidollisia rangaistuksia.
8 hyvä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas sopeutuu yleensä työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille yleensä työrauhan. • Oppilas käyttäytyy ystävällisesti muita kohtaan. • Oppilaan kielenkäyttö on yleensä asiallista. • Oppilasta on voitu ojentaa, jolloin hän muuttaa käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.
7 tyydyttävä	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilas häiritsee joskus työrauhaa. • Oppilaalla on jonkin verran ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on joskus vaikeuksia ottaa toiset huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan. • Oppilas on voinut saada joitain kurinpitorangaistuksia.
6 kohtalainen	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on vaikeuksia ottaa toisia huomioon. • Oppilas häiritsee toistuvasti työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii usein ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan toistuvasti. • Oppilas on saanut useita kurinpitorangaistuksia.
5 välttävä	• Oppilaalla on usein vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas ei anna toisille työrauhaa. • Oppilas ei osaa ottaa toisia huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö on asiatonta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan jatkuvasti. • Oppilas on saanut useita kurinpitorangaistuksia, joilla ei ole ollut vaikutusta. • Oppilaan käytös on välinpitämätöntä.
4 hylätty	• Oppilas ei kykene toimimaan kouluyhteisössä.

6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen käytännöistä päätetään kuntakohtaisesti.

Opintokokonaisuudet, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytys opinnoissa etenemiseen, määritellään käytännössä henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) tai opinto-ohjelmassa. Opintokokonaisuuksien määrittely tapahtuu oppilaan henkilökohtaisista lähtökohdista. Maakunnalliseen opetussuunnitelmaan kirjatut opiskelun erityiset painoalueet voivat toimia opintokokonaisuuksien määrittelyn lähtökohtana.

6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valinnaisten aineiden arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa. Valinnaisille aineille tulee määritellä tavoitteet ja arvioinnin kriteerit (hyväksytyn ja numeerisesti arvioitavissa aineissa myös hyvän osaamisen kriteerit).

Kuvio 2: Valinnaisten aineiden arviointi alakoulussa

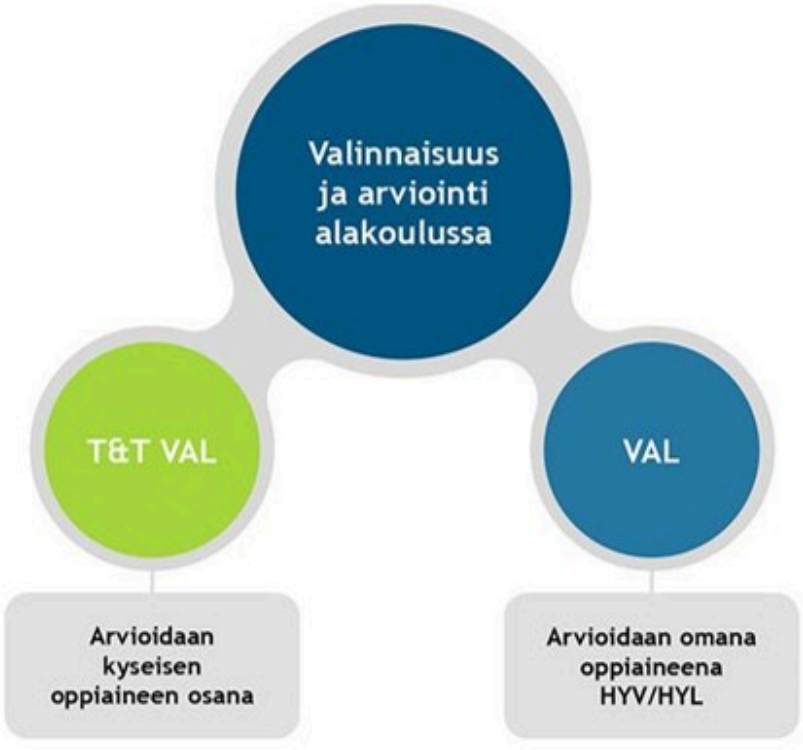

Kuvio 3: Valinnaisten aineiden arviointi yläkoulussa

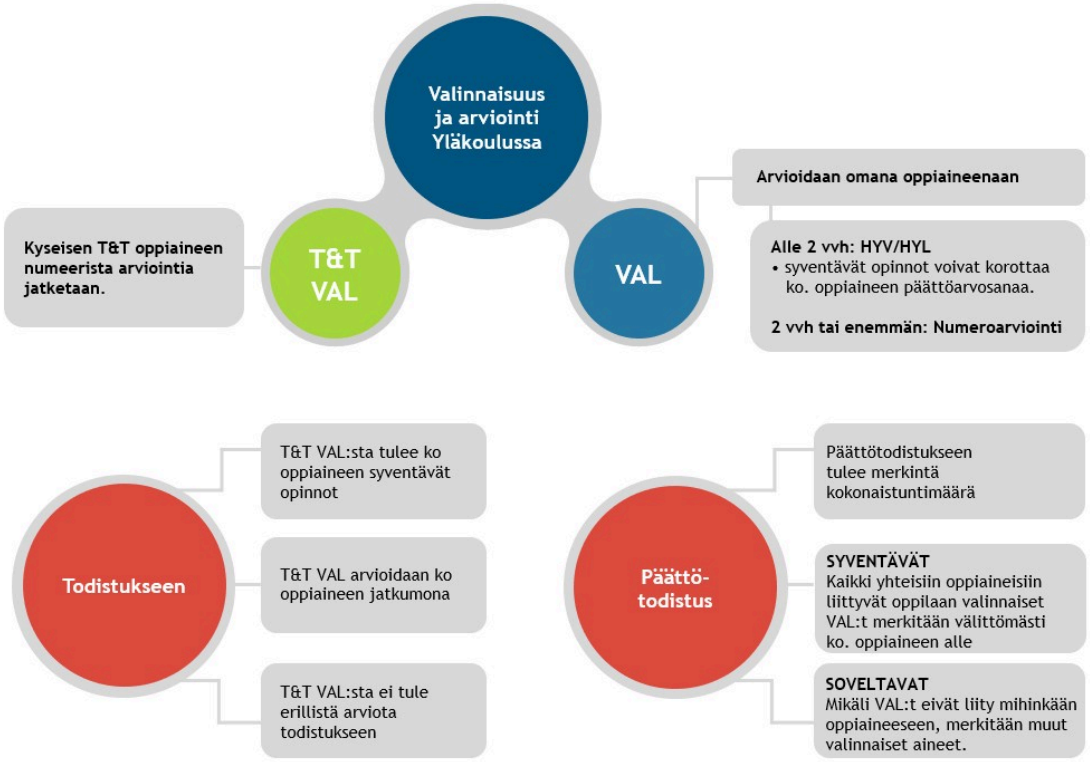

6.8 Perusopetuksen päättöarviointi

6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oikeudenmukainen arviointi edellyttää näyttöjä oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Oppilaalle tulee antaa mahdollisuus osoittaa hyväksytyt tiedot ja taidot erillisessä kokeessa tai muulla näytöllä, jolla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt on linjattu kuntakohtaisesti päätettäviksi asioiksi. Ehdoista on kuitenkin tehty yhteinen linjaus maakunnallisesti. Jos oppilas ei suoriudu vuosiluokan oppiaineen oppimäärästä, luokalta siirtyminen on ehdollista. Tällöin annetaan ainekohtaisesti mahdollisuus yhteen erilliseen kokeeseen tai muuhun näyttöön. Erillisen kokeen ajankohta määritellään lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa. Muut näytöt oppilaan osaamisesta suunnitellaan osana oppilaalle laadittavaa opinto-ohjelmaa tai oppimissuunnitelmaa.

Opetuksen järjestäjä laatii toimintamallin koulupoissaoloihin puuttumisesta.

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

27.1. Ilmajoen kunta OPS

ARVIOINNISTA TIEDOTTAMISEN MUODOT JA KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS

Yhteistyö kotien kanssa on osa hyvää arviointikulttuuria. Huoltajien kanssa keskustellaan, ja heitä tiedotetaan koulutyön tavoitteista ja koulun eri arviointikäytänteistä. Oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä annetaan riittävän usein arviointitietoa oppilaalle ja huoltajalle. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tietoa opetuksen tavoitteista, oppimisprosessin arviointiperusteista ja monipuolisen arvioinnin toteuttamisesta.

Opettajan, oppilaan ja huoltajan toteutettavat arviointikeskustelut edistävät kodin ja koulun vuoropuhelua oppilaan arvioinnista sekä opintojen edistymisestä. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointikeskustelut pidetään samana ajankohtana muiden oppilaiden kanssa. Henkilökohtaisen opetuksen järjestämissuunnitelman (HOJKS) arvioinnin tekee opettaja kevätlukukauden loppupuolella huolehtien sen tiedoksi saattamisesta sekä huoltajalle että oppilaalle. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden arviointikeskusteluissa käytetään tarvittaessa tulkkipalveluja.

Ilmajoella on käytössä internetpohjainen kodin ja koulun yhteistyöjärjestelmä, Wilma. Koetulosten ja todistusarvosanojen lisäksi opettajat kirjaavat järjestelmään opintojen aikaista arviointipalautetta.

OPINNOISSA ETENEMISEN, VUOSILUOKALTA SIIRTYMISEN JA VUOSILUOKALLE JÄTTÄMISEN KÄYTÄNTEET

Oppilaan tietoja ja taitoja arvioidaan summatiivisesti lukukauden lopussa. Jos oppilas on saavuttanut oppiaineiden tavoitteet hyväksytysti, hän siirtyy seuraavalle luokalle. Oppilaan ohjauksesta huolehditaan kokonaisvaltaisesti, jolloin vuosiluokalle jättämisen käytänteistä päätetään tapauskohtaisesti opetussuunnitelman ohjeiden mukaisesti. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle varataan näyttömahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa osaamista asianomaisessa oppiaineessa. Näitä näyttömahdollisuuksia annetaan lukuvuoden aikana yksi ja vuosisuunnitelmaan kirjattuna erillisenä kuulustelupäivänä yksi.

VALINNAISET AINEET JA NIIDEN ARVIOINTI; TAVOITTEET JA ARVIOINNIN KRITEERIT

Opetuksen järjestäjä on linjannut, että alakouluissa taide- ja taitoaineiden valinta on ns. koulun valintaa. Koulu määrittää, mitä se tarjoaa T&T- valinnaisina aineina. Kouluilla on mahdollisuus määrittää halutessaan vuosittain taide- ja taitoaineiden valinnan. Taide- ja taitoaineiden valinnat kirjataan tällöin työsuunnitelmaan. Yläkoulussa T&T valinnaiset voivat olla koulun tarjoamaa tai ns. oppilaan omaa valintaa. Ilmajoella yläkoulu linjaa tämän omassa opetussuunnitelmassaan.

Ilmajoella VAL-aineiden valinta on oppilaan omaa valintaa. Tasa-arvoisuuden ja yhtenäisyyden vuoksi opetuksen järjestäjä on kuitenkin määritellyt, että VAL-aineet sisältyvät alakoulujen osalta seuraaviin oppiaineisiin:

- ÄIDINKIELI
- TAIDE- JA TAITOAINEET
- YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETEET

Oppiaineiden pohjalta kyläkoulut suunnittelevat oman valintatarjottimen / valintakokonaisuudet. Ne voivat olla sidottuja yhteen tai useampaan yllä olevaan oppiaineeseen. Koulukohtaisesti määritellään koulun tarjoamien valinnaisten kurssien laajuus, tavoitteet ja arviointikriteerit (hyvä osaaminen). Yrittäjämäinen toimintatapa-oppiaine sisällytetään alakouluissa VAL-aineisiin. Yläkoulussa se on omana oppiaineena 7. luokalla, mutta voi sisältyä myös VAL-aineisiin. Myös TVT, joka ei ole erillinen oppiaine, voi sisältyä VAL-aineisiin.

Valinnaisten kielten opetus ja sen käytänteet määritellään tarkemmin kunnan kieliohjelmassa.

Poissaoloihin puututaan Ilmajoen kunnan perusopetuksen toimintamalli oppilaan poissaoloissa-linjauksien mukaisesti.

27.2. Jaakko Ilkan koulu

Arvioinnin periaatteet Jaakko Ilkan koulussa

Jaakko Ilkan koulun arvioinnin periaatteissa korostuvat maakunnallisen OPS:n mukaisesti:

Rohkaisu ja kannustus

Oppilasta pyritään kannustamaan ja rohkaisemaan esimerkiksi antamalla positiivista palautetta esimerkiksi Wilman kautta. Pyritään ottamaan huomioon oppilaan edistyminen ja yrittäminen. Lahjakkaille oppilaille pyritään antamaan tarvittaessa lisätehtäviä.

Oppilaiden osallisuus arvioinnissa

Oppilaat tekevät itsearviointia asettamalla omia tavoitteita. Työskentelymuotoina voi olla mm. portfolio, vertaisarviointi, pari- tai ryhmäarviointi. Muistutetaan oppilaita mahdollisuudesta tulla keskustelemaan opettajan kanssa aineessa pärjäämisestä ja arvioinnista.

Tuetaan oppimisprosessin ymmärtämistä

Opettaja käy oppilaiden kanssa läpi tavoitteita toistuvasti, myös pienemmistä oppimiskokonaisuuksista. Voidaan käyttää esimerkiksi tavoitelomaketta, jonka avulla oppilas tekee itsearviointia yhdessä huoltajan kanssa.

Tuodaan esiin oppilaan edistyminen koko oppimisprosessin ajalta. Arvioinnin jatkuvuus tapahtuu väliarviointien kautta. Keskustelua käydään oppimisprosessin aikana ja kokeista annetaan palautetta esimerkiksi Wilman kautta.

Oikeudenmukaisuus ja eettisyys

Arviointi perustuu oppilaiden tasa-arvoisuuteen ja on linjassa valtakunnallisen sekä maakunnallisen OPS:n kanssa. Opettajat sitoutuvat arvioinnissa näihin periaatteisiin.

Monipuolisuus

Arviointikeskustelut, kirjallinen tai suullinen itsearviointi, projektin arviointi ja koko oppimisprosessin arviointi. Aineenopettaja käyttää monipuolisia arviointimenetelmiä oman oppiaineensa sisällöt huomioon ottaen, arviointimenetelmänä voi olla myös esimerkiksi draama, kuvallinen ilmaisu tms. Todistus annetaan kaksi kertaa vuodessa.

Arvioinnista saadun tiedon hyödyntäminen

Aineryhmät voivat pitää arviointipalavereja. Opettaja hyödyntää arvioinnista saatua tietoa mm. opetusmenetelmien suunnittelussa.

Käyttäytymisen arviointi ja arviointiperusteet

Käyttäytymisen arviointi perustuu Jaakko Ilkan koulun järjestyssääntöihin sekä koulun yhteisiin kasvatuksellisiin käytänteisiin. Käyttäytymisestä annettavan arvosanan kriteerit maakunnallisen OPS:n mukaisesti.

28. Väli- ja lukuvuosiarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.11 Todistukset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Taulukko 3: Väli- ja lukuvuosiarviointi

Vuosiluokka	Arviointimuodot
1. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
2. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
3. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
4. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty

Vuosiluokka	Arviointimuodot
5. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
6. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman 6. luokan arviointikriteerien mukaisesti • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
7. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Päättyviä numeroarvosanoin arvioitavia aineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous. Päättyvä yrittäjämäinen toimintatapa arvioidaan hyväksytty/hylätty -merkinnällä. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
8. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka	Arviointimuodot
9. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä • 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavassa välitodistuksessa käyttäytymistä ei arvioida. **PÄÄTTÖARVIOINTI** PÄÄTTÖTODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä, liitettä ei merkitä todistukseen Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Lukuvuositodistuksen lisäksi koulun tulee antaa arviointipalautetta vähintään kerran lukuvuoden aikana. Palaute voi olla välitodistus tai arviointikeskustelu. Lukuvuosi- ja välitodistuksen tulee noudattaa opetussuunnitelman perusteissa ja perusopetusasetuksessa 852/1998 annettuja ohjeita. Arviointikeskustelusta tulee laatia allekirjoitettu, kirjallinen dokumentti.

Väliarviointi

Vuosiluokilla 1-4 väliarviointi toteutetaan arviointikeskusteluna, johon kutsutaan oppilas ja huoltajat. Arviointikeskustelun tavoitteena on tukea ja edistää oppilaan oppimista ja kasvua.

Arvioinnin toteuttaa luokanopettaja, joka keskustelee oppilaan edistymisestä muiden luokkaa opettavien opettajien kanssa ennen arviointikeskustelua. Tämä palaute välitetään oppilaalle ja huoltajalle arviointikeskustelussa. Arviointikeskustelun pohjana käytetään luokilla 1–4 maakunnassa yhtenäistä lomaketta (liite 1). Opettaja kirjaa antamansa arvioinnin keskustelun pohjalta. Arviointikeskustelu toteutetaan marras-tammikuussa, viikkoon 5 mennessä. Arviointikeskustelut toteutetaan kodin ja koulun yhteistyöajalla oppituntien ulkopuolella. Kaikki keskusteluun osallistuneet allekirjoittavat asiakirjan. Asiakirja arkistoidaan opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Allekirjoitettu alkuperäinen arviointikeskustelulomake annetaan huoltajille. Mikäli huoltaja ei kutsusta huolimatta saavu arviointikeskusteluun, opettaja toteuttaa arviointikeskustelun oppilaan kanssa ja lähettää keskusteluun liittyvän arviointiraportin huoltajalle tiedoksi.

Vuosiluokilla 5-9 väliarviointina oppilaalle annetaan välitodistus, jossa kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoilla. Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–8. Yhdeksännellä luokalla mahdollinen käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä.

Vuosiluokalla 9 annetaan välitodistus myös viimeisestä jaksosta.

Arviointikeskustelun kaltaiset oppilaan ja huoltajien tapaamiset ovat tavoiteltavia myös vuosiluokilla 5-9.

Lukuvuositodistus

Vuosiluokilla 1-3 lukuvuositodistus annetaan sanallisena arviointina esim. hyväksytty/hylätty tai asteikolla erinomainen/hyvä/kohtalainen/välttävä. Erillisellä liitteellä arvioidaan sanallisesti laajemmin ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. Liitteistä (2 kpl) merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa annetaan kaikista oppiaineista numeroarvosanat. Myös käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistukseen.

Työskentelytaidot arvioidaan oppiaineiden yhteydessä. Monialaiset oppimiskokonaisuudet huomioidaan kyseisten oppiaineiden arvioinnissa jokaisella vuosiluokalla.

Yhdeksännellä luokalla oppilaalle annetaan päättötodistus. Päättötodistuksessa arvioidaan kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Taulukko 4: Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Arviointeihin ja todistuksiin ei tarkenneta, kumpaa katsomusainetta oppilas on opiskellut, vaan käytetään muotoilua ”uskonto/elämänkatsomustieto”. Myös sanalliset arviot tulee laatia niin, ettei asiaa tarkenneta. Näin kunnioitetaan oppilaan yksityisyyttä.

Taulukko 5: Arviointimuodot eräissä opetuksen järjestämistavoissa

Opetuksen järjestämistapa	Arviointimuodot
yhdysluokkaopetus	• yhdysluokassa opetus voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen • vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä • arviointi suoritetaan kulloinkin kyseessä olevan vuorokurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukaan • mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi
tehostettu tuki	• oppimisen arvioinnin tulee perustua opetussuunnitelman perusteiden yleisiin tavoitteisiin
yksilöllistetyt oppimäärät	• arvioidaan aina HOJKS: iin merkityn suunnitelman mukaisesti sanallisesti tai numeerisesti
toiminta-alueittain opiskelu	• sanallinen arvio
vuosiluokkiin sitomaton opetus	• arvioidaan opinto-ohjelmaan kirjatut ja suoritetut opintokokonaisuudet • lukuvuositodistus annetaan suoritetuista opintokokonaisuuksista • päättötodistus annetaan, kun koko perusopetuksen oppimäärä on suoritettu
joustava perusopetus	• *opetuksen järjestäjä* päättää arvioinnista laatimassaan joustavan perusopetuksen opetussuunnitelmassa
sairaalaopetus	• lyhytjaksoisessa opiskelussa arvioinnin antaa kotikoulu huomioiden sairaalakoulusta saadun arviointipalautteen • vähintään lukukauden mittaisessa opiskelussa arvioinnin suorittaa sairaalakoulu • päättötodistus annetaan kotikoulun lomakkeella ja kotikoulun rehtori allekirjoittaa todistuksen ○ päättöarvioinnin suorittavat kotikoulun ja sairaalakoulun oppilasta opettaneet opettajat yhdessä

oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli	• arvioidaan opetussuunnitelman mukaiset oppisisällöt sanallisesti tai numeerisesti
	  ○ arvioidaan aineenhallintaa, ei suomen kielen osaamista
	  ○ arviointitapoja: kirjallinen, suullinen, eleet, piirrokset
	• päättöarviointi numeerinen

6.12 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjä linjaa erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat.

28.1. Ilmajoen kunta OPS

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA / ILMAJOEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Taulukko 3: Väli- ja lukuvuosiarviointi

Vuosiluokka	Arviointimuodot
1.luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.
2.luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

	• Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.
3.luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus, matematiikka sekä englanti. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.
4.luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin

	• kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty
5.luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/ vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.
6.luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman 6. luokan arviointikriteerien mukaisesti • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin

	• valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/ vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.
7.luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen • terveystieto arvioidaan hyväksytty/ hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Päättyviä numeroarvosanoin arvioitavia aineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous. Päättyvä yrittäjämäinen toimintatapa arvioidaan hyväksytty/hylätty – merkinnällä. Vanhempaintapaamisissa/ vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.
8.luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen **LUKUVUOSIARVIOINTI**

	LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/ vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.
9.luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä • 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavassa välitodistuksessa käyttäytymistä ei arvioida. **PÄÄTTÖARVIOINTI** PÄÄTTÖTODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä, liitettä ei merkitä todistukseen Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty.

	Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/ vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokilla 1-3 lukuvuositodistus annetaan sanallisena arviointina hyväksytty/hylätty. Luokilla 1-2 arvioidaan erillisellä liitteellä sanallisesti laajemmin ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Kolmannella luokalla edellä mainittujen oppiaineiden lisäksi arvioidaan sanallisesti laajemmin myös englanti. Todistus koostuu pääsivusta, jossa kaikki oppiaineet on arvioitu hyväksytty/hylätty, tarkemmin sanallisesti arvioidusta oppiaineliitteestä sekä sanallisesta käyttäytymisen arvioinnin liitteissä.

ERITYINEN TUTKINTO

Erityisen tutkinnon suorittajia on vähän. Menettelytavat sovitaan tapauskohtaisesti kunnan voimassaolevien ohjeiden mukaisesti.

YLÄKOULUN ARVIOINTI / PÄÄTTÖARVIOINTIIN LIITTYVÄT KÄYTÄNTEET

Yläkoulun arviointiin liittyvät käytänteet on esitetty Jaakko Ilkan koulun koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa. Itsearviointiin, arvioinnin toimintakulttuuriin ja arvioinnin monipuoliseen kehittämiseen liittyvät täsmennykset on kirjattu koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin.

28.2. Jaakko Ilkan koulu

Todistukset

*7. luokka***:** Välitodistus annetaan jouluna ja lukuvuositodistus keväällä. Arviointi: numeerinen, paitsi alle kahden vuosiviikkotunnin käsittävät valinnaisaineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan hyväksytty/hylätty. Terveystieto arvioidaan välitodistuksessa hyväksytty/hylätty.

*8.luokka***:** Välitodistus annetaan jouluna ja lukuvuositodistus keväällä

*9.luokka***:** Välitodistus jouluna: Ei tule käyttäytymisnumeroa

Päättötodistus keväällä: Ei tule käyttäytymisnumeroa

Muita todistuksia: Erotodistus

Huom: Poissaoloja ei merkitä todistuksiin

Todistusten muoto ja ulkoasu: kts. Ilmajoen kunnan (opetuksen järjestäjä) osuus

Valinnaisten arviointi

Maakunnallisen ops:n mukaisesti.

Valinnaisten arviointi	Taito- ja taideaineet T&T	Taito- ja taideaineet T&T	Taito- ja taideaineet + muut VAL	Taito- ja taideaineet + muut VAL.	
8- luokalla	**1 tunti**	**2 tuntia**	**1 tunti**	**2 tuntia**	**yht 6 tuntia**
9- luokalla	**-**	**2 tuntia**	**1 tunti**	**2 tuntia**	**yht 5 tuntia**
	Arvioidaan osana yhteistä oppimäärää = ei tule erillistä arvosanaa	Arvioidaan osana yhteistä oppimäärää = ei tule erillistä arvosanaa	Arvioidaan omana oppiaineenaan hyv./hyl. Jos katsotaan jonkin aineen syventäväksi, voi korottaa ko. aineen arvosanaa.	Muodostaa oppimäärän, joka arvioidaan omana oppiaineena numeroilla.	

Jos valinnaisaineen laajuus on yli 2 vvh, tarjottimelle kirjataan myös hyvän osaamisen kriteerit arvosanoille 5 ja 8. Kriteerit laaditaan myös arvosanoille 7 ja 9 sen jälkeen, kun opetushallitus julkaisee päivityksen kriteereistä 7 ja 9. Jos oppilas on osoittanut erityistä aktiivisuutta ja osaamisen tasoa sanallisesti/hyväksytysti arvioitavan valinnaisen aineen opinnoissa, osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arviointi

Maakunnallisen OPS:n mukaisesti.

Arviointimuodot eräissä opetuksen järjestämistavoissa

Maakunnallisen OPS:n mukaisesti. Joustavan perusopetuksen (JOPO) arviointi valtakunnallisten arviointikriteerien mukaisesti.

28.3. Liite: Arviointikeskustelulomake

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelmaArviointikeskusteluLiite 1.(Liitteessä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arviointikohteet)

VÄLIARVIOINTI luokkatasoilla 1-4

ARVIOINTIKESKUSTELU Lk: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. Pvm: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Läsnäolijat: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppilas: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Huoltaja(t): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Luokanopettaja: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

OPILLISET TAIDOT Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

TYÖSKENTELYTAIDOTKirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

KÄYTTÄYTYMINENKirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

MUITA HUOMIOITA (esim. mahdollinen tuen tarve) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Allekirjoitukset

29. Perusopetuksen päättöarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

6.8 Perusopetuksen päättöarviointi

6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oikeudenmukainen arviointi edellyttää näyttöjä oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Oppilaalle tulee antaa mahdollisuus osoittaa hyväksytyt tiedot ja taidot erillisessä kokeessa tai muulla näytöllä, jolla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt on linjattu kuntakohtaisesti päätettäviksi asioiksi. Ehdoista on kuitenkin tehty yhteinen linjaus maakunnallisesti. Jos oppilas ei suoriudu vuosiluokan oppiaineen oppimäärästä, luokalta siirtyminen on ehdollista. Tällöin annetaan ainekohtaisesti mahdollisuus yhteen erilliseen kokeeseen tai muuhun näyttöön. Erillisen kokeen ajankohta määritellään lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa. Muut näytöt oppilaan osaamisesta suunnitellaan osana oppilaalle laadittavaa opinto-ohjelmaa tai oppimissuunnitelmaa.

Opetuksen järjestäjä laatii toimintamallin koulupoissaoloihin puuttumisesta.

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

30. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varhainen puuttuminen

Etelä-Pohjanmaalla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuntatasoisesti luodaan edellytyksiä joustavien rakenteiden käyttöön sekä oikea-aikaiseen tukeen. Ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen toimintamallit kuvataan opetuksen järjestäjän määrittelemällä tavalla. Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista esitetään seuraavassa taulukossa.

Esimerkkejä varhaisen puuttumisen malleista

- Ennakoiva tukiopetus
- Havainto- ja apumateriaaleja sekä muuta havainnollistamista käytetään
- Huoltajapalaveri, jossa on sovittu tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta
- Itsearviointi
- Joustava esi- ja alkuopetus
- Joustavat ryhmittelyt
- Kahdenkeskiset keskustelut oppilaan kanssa; koulunkäynnin tavoitteet, oppilaan oppimiseen liittyvät vahvuudet ja kehityshaasteet
- Kerhot
- Keskustelut erityisopettajan kanssa
- Keskustelut toisten opettajien kanssa
- Kokeiden suorittaminen erillisessä tilassa
- Kotitehtäviä eriytetään
- Koulunkäyntiavustajan antama tuki
- Käytetään läksyvihkoa
- Lisäajan käyttö kokeissa
- Lisätään työskentelytaukoja
- Luokassa on selkeät säännöt ja kannustava ilmapiiri
- Luokkahuone on siisti ja selkeä; tarvittaessa tilanjakaja
- Luottamukselliset keskustelut opettajan ja oppilaan välillä
  Läksyjen merkkaaminen taululle / läksyvihkoon / sähköiseen reissuvihkoon / tuntipäiväkirjaan
- Läksykerho tai muu läksytuki koulussa
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Omakielisen opettajan antama tuki
- Opettaja, avustaja tai luokkatoveri auttaa läksyjen merkitsemisessä
- Opetusta eriytetään ja otetaan huomioon seulontatieto
- Opittavia asioita mallinnetaan ja konkretisoidaan
- Oppilaan paikka luokassa tukee keskittymistä opiskeluun
- Oppilaan tilanteen selvittely asiantuntijaryhmässä
- Oppilaanohjaajan antama tuki
- Oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen
- Oppimissuunnitelman käyttö
- Osa-aikainen erityisopetus
- Päivän strukturointi
- S2-opettajan antama tuki
- Samanaikaisopetus
- Suullisten kokeiden käyttö - myös suullisten lisäosioiden käyttö ja täydentämismahdollisuus
- Sähköisten hallinto-ohjelmien johdonmukainen käyttö ja oppilaan osallisuus omiin asioihin (esim. tiedottaminen, tukitoimet, kurinpitotoimet)
- Säännöllinen palaute ja kannustaminen
- Tehostettu yhteistyö kodin kanssa
- Tehtäviä eriytetään
- Toimintaohjeita yksinkertaistetaan, tehtäviä pilkotaan
- Toisen oppilaan tai tukioppilaan tuki
- Tukiopetus
- Tunnin tavoitteet käydään läpi oppilaiden kanssa
- Vuosiluokkiin sitomaton opetus

* Esimerkit eivät ole tuen portaiden mukaisessa järjestyksessä

Yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuessa

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä koulu on aloitteellinen. Kodin kanssa tähdätään keskustelevaan toimintakulttuuriin. Yhteys koteihin luodaan jo ennen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen ilmenemistä. Mikäli huolteen on aihetta, asia otetaan rohkeasti puheeksi huoltajan kanssa. Myös huoltajia kannustetaan olemaan yhteydessä kouluun oppilaan oppimiseen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Varhaisella puuttumisella on tarkoitus estää ongelmien syntyminen ja kasautuminen. Yhteistyön olisi hyvä perustua ratkaisukeskeisyyteen.

Opetuksen järjestäjä määrittelee oppilashuollollisen yhteistyön ja tuen järjestämisen toimintamallit oppilashuoltosuunnitelmassa (ks. maakunnallinen opetussuunnitelma luku 8).

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan oppilaanohjauksella. Oppilaanohjauksesta vastaavat kaikki oppilaan kanssa toimivat aikuiset. Ohjaus käsittää muun muassa oppimaan oppimisen, opiskelutekniikoiden, opintopolkujen valitsemisen ja arjenhallinnan taitoja. Yläkoulussa oppilaanohjaus on oma oppiaineensa.

Opetuksen järjestäjä laatii ohjaussuunnitelman, jota koulut täydentävät. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työ- ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Tuen tarpeen kartoittaminen nivelvaiheissa

Kouluissa tehdään suunnitelmallista tuen tarpeen seulontaa ja seurantaa, joka takaavat tarpeellisten tukitoimien järjestämisen ja siirtämisen nivelvaiheiden yli.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkumo nivelvaiheissa varmistetaan siirtopalavereilla. Siirtopalaverit järjestetään seuraavissa nivelvaiheissa oppilaskohtaisina tai monialaisina yhteistyöpalavereina:

• Esikoulu–1. luokka: Viimeistään huhtikuussa, tutkimusprosessien käynnistäminen hyvissä ajoin viimeistään joulun jälkeen (esimerkiksi esikoulun henkilökunta, koulun erityisopettaja/ luokanopettaja, huoltajat)

• Siirtyminen 7. luokalle: Viimeistään huhtikuussa siirtopalaverit (esimerkiksi luokanopettaja, erityisopettaja, oppilas, huoltajat, tarvittaessa tuleva luokanohjaaja). Nivelvaiheessa siirryttäessä yläkoulun puolelle voidaan käyttää apuna siirtolomaketta.

• Perusopetuksen päätösvaihe (esimerkiksi luokanohjaaja, opo/erityisopettaja, oppilas, huoltaja, pyydetään lupa pedagogisten asiakirjojen ja lausuntojen toimittamisesta oppilaan tulevalle oppilaitokselle)

Siirtopalaverien järjestämisen vastuu on vastaanottavan koulun rehtorilla (nimeää vastuuhenkilöt). Ennen siirtopalaveria pyritään saamaan käyttöön mahdolliset ajantasaiset lausunnot. Siirtopalaverin yhteydessä käydään läpi päivitetyt pedagogiset asiakirjat.

Oppimisen tuki

Oppimisen tuen toimintaperiaatteet ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet kuvataan koulun opetussuunnitelmassa. Opetuksen järjestäjä voi määritellä ne myös koottuna esimerkiksi oppimisen tuen oppaaseen.

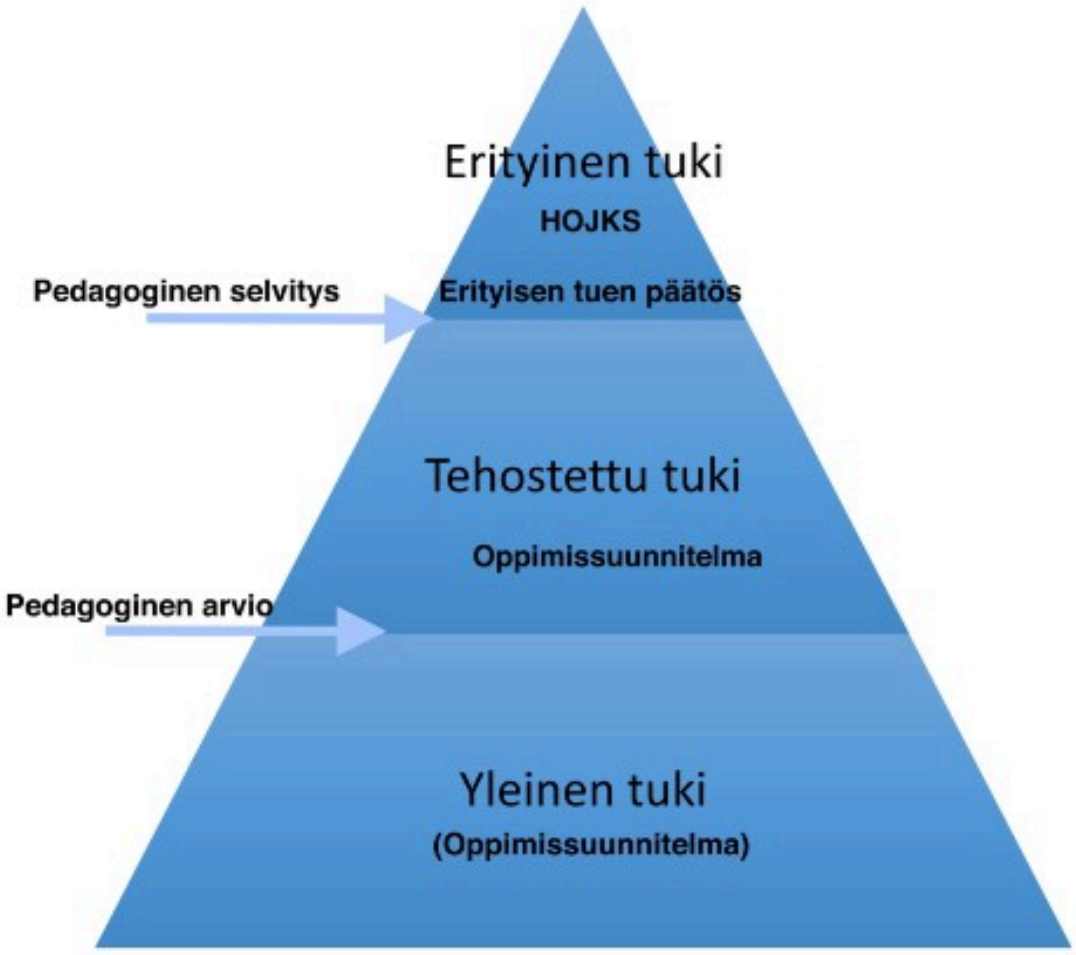

Oppimisen tuen lakisääteiset toimenpiteet

Luokkaa opettava opettaja/luokanohjaaja vastaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimista konsultoiden monialaisia ammattilaisia. Toiminnallinen vastuu on luokan omalla/ainetta opettavalla opettajalla, kokonaisvastuu koulunjohtajalla/rehtorilla. Oppimisen tuen eri vaiheissa korostetaan yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä kuulemisen merkitystä.

Huoltajia informoidaan oppimisen tuen käytänteistä. Oppilas ja huoltaja otetaan välittömästi mukaan tukitoimien laadintaan ja toteuttamiseen.

Oppimisen tuen eri vaiheissa konsultoidaan eri hallintokuntien asiantuntijoita tai pyydetään tarvittaessa asiantuntijalausuntoja. Näitä voidaan käyttää hyödyksi tuen tarpeen arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Opetuksen järjestäjä voi laatia koulujen yhteisen vuosikellon oppimisen tuen ja asiakirjojen laatimisen aikatauluista, ohessa esimerkki (Lähde: Ilmajoen kolmiportaisen tuen suunnitelma, 2014).

Esimerkki: Oppimisen tuen vuosikello

ELOKUU

- Kielellisten taitojen alkukartoitus uusille ekaluokkalaisille ryhmätestinä
- Matemaattisten taitojen alkukartoitus ekaluokkalaisille
- Puheseula ekaluokkalaisille
- Puheopetusta jatketaan tarpeen mukaan edellisen vuoden puheoppilaille (alakoulu)
- Samanaikais- ja pienryhmäopetus alkaa
- Vanhempainiltoihin osallistuminen sopimuksen mukaan
- Tukitoimien käynnistyminen

LOKA-MARRASKUU

- opiskelijahuoltoryhmiin osallistuminen
- pedagogisten arvioiden ja selvitysten tekeminen yhteistyössä luokan/ aineenopettajien kanssa
- oppimissuunnitelmien tekeminen yhdessä luokan/ aineenopettajien kanssa
- HOJKSien päivitys yhdessä luokan-/aineenopettajien kanssa
- ”Sanaketju-testit” tarvittaessa eri luokka-asteille (alakoulu) lokakuun aikana

JOULUKUU

- koulutulokkaiden vanhempainillan suunnittelu
- yhteispalaveri esiopetuksen kanssa
- tarvittaessa väliarviointiin osallistuminen yhdessä luokan/ aineenopettajien kanssa

TAMMI-MAALISKUU

- tammikuussa koko kunnan yhteinen koulutulokkaiden vanhempainilta
- tammi-helmikuussa kouluvalmiustestit
- maaliskuussa 2.-luokille lukutesti
- maaliskuussa 6.-luokkalaisten testaus
- tarvittaessa voidaan testata myös muita luokkia
- pedagogisten selvitysten tekeminen yhteistyössä luokanopettajien kanssa 2. ja 6.-luokkien erityisen tuen oppilaille (6.lk. hiihtoloman alkuun mennessä)
- maalis-huhtikuussa opot haastattelevat 8.luokkalaiset ja ohjaavat tarvittavan tuen piiriin
- maalis-huhtikuussa haku jopo-luokkaan
- maalis-huhtikuussa tulevien 7.lk jako luokkiin

HUHTI-TOUKOKUU

- huhtikuussa siirtopalaverit yläkoulun kanssa erityisen tuen oppilaista
- palaverit esiopetuksen ja perheneuvolan kanssa koulutulokkaista
- toukokuun alussa 1.-2.-luokkien sanelut
- kouluuntutustumispäiviin osallistuminen sopimuksen mukaan
- palaveri puheterapeutin kanssa koulutulokkaista

Perusopetuksessa säädetyt tukimuodot

Opiskelun erityiset painoalueet

Ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä ja oppimäärän yksilöllistämistä tulee oppilaalle olla määriteltynä opiskelun erityiset painoalueet. Opiskelun erityisiä painoalueita käytetään tehostetussa tuessa ja erityisessä tuessa.

Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan. Opetusta järjestettäessä tulee huomioida oppilaan oppimisedellytykset, jolloin opetus voi perustua erilaajuisiin oppimääriin.

Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, oppilaan oman vuosiluokan yleisen oppimäärän keskeisimmistä sisällöistä eli niin sanotuista ydinsisällöistä. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa nämä keskeiset ydinsisällöt nostetaan esiin. Erityisissä painoalueissa oppilas pyrkii oman vuosiluokkansa tavoitteisiin. Painoalueet eivät voi siis olla alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä. Opiskelun erityisiä painoalueita voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen aikana. Painoalueet määritellään oppimissuunnitelmassa tai HOJKS:ssa niissä oppiaineissa, joiden oppimäärää ei ole yksilöllistetty. Sisältöjen lisäksi kuvataan myös mahdollisimman konkreettisesti, miten oppilas työskentelee, mitä muuta tukea hän saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa.

Oppilasta opettavan opettajan on määriteltävä painoalueet maakunnallisten linjausten mukaisesti (nostetaan esiin ainekohtaisissa osuuksissa). Huoltajan ja oppilaan tulee kuitenkin tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Opiskelussa käytettävät muut tukimuodot ja ulkopuolinen toiminta

Opetuksen järjestäjä/koulu määrittelee koulun käyttämät tukimuodot (ks. taulukko "Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista"), toteuttamistavat ja huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön. Lisäksi määritetään, mikä on koulun tarjoamaa tukea ja mikä koulun ulkopuolista toimintaa (terapiat). Ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, mutta täysin koulun ulkopuolinen toiminta (esim. terapiat) ei kuulu koulun vastuun piiriin. Mikäli terapiaa on koulupäivän aikana, on huolehdittava vastuukysymyksistä sekä opetussuunnitelman mukaisen (yleinen, yksilöllistetty, toiminta-alueittain toteutettava) opetuksen toteutumisesta.

Rehtori on vastuussa siitä, että koulun käyttämiin tukimuotoihin liittyvät roolit, työnjako ja vastuut ovat koulun moniammatillisen henkilöstön tiedossa. Rehtori vastaa koulun resurssien jakamisesta prioriteettien mukaisesti. Oppilaan tuen tarve määritellään pedagogisissa asiakirjoissa.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyn oppivelvollisuuden päätös tehdään pääsääntöisesti jo lapsen ollessa varhaiskasvatuksen piirissä (viisivuotiaana). Yhteistyö kunnan varhaiskasvatushenkilöstön ja perusopetuksen henkilöstön välillä on erityisen tärkeää. Jos päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta on jäänyt varhaiskasvatuksen aikana tekemättä tai oppilaan tilanne muuttuu esi- tai perusopetuksen aikana, päätös voidaan tehdä myöhemminkin. Tämä päätös vaikuttaa oppilaan opetusryhmän kokoon, opetettaviin oppiaineisiin sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen. Opetuksen järjestäjä linjaa myös pidennetyn oppivelvollisuuden toimintamallit, monialaisen yhteistyön ja käytänteet.

Opetuksen järjestäjä nimeää henkilöt, jotka toimivat nivelvaiheissa yhteistyössä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö pyytää tarvittaessa konsultaatiota opetustoimen henkilöstöltä oppilaan tuen jatkumon varmistamiseksi. Opetuksen järjestäjä kirjaa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan opetuksen järjestämistavat ja toimintamallit. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden opetuksen järjestäminen kuvataan oppilaan HOJKSissa.

30.1. Yleinen tuki

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset".

30.2. Tehostettu tuki

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset".

30.3. Erityinen tuki

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset".

30.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset".

30.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale "Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset".

30.6. Ilmajoki

YLEISTÄ

Ilmajoen kunnassa opetuksen järjestämistä ohjaa inkluusioajattelu. Inklusiivisella opetuksella pyritään takaamaan jokaiselle oppilaalle riittävä ja oikea-aikainen tuki oppimiselle, kasvulle ja kehitykselle. Pääpaino oppimisen tukemisessa on ongelmien ja oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa. Ilmajoella pyritään oppilaiden jatkuvalla havainnoinnilla, arvioinnilla ja testauksilla tunnistamaan ne oppilaat, jotka tarvitsevat tukea oppimisessaan ja koulunkäynnissään. Oppilaan saama tuki kirjataan Wilmaan. Näin turvataan tiedonkulku myös nivelvaiheissa.

Ilmajoella oppilaiden opetus järjestetään pääsääntöisesti lähikouluperiaatteen mukaisesti. Opetusta järjestettäessä selvitetään aina ensin lähikoulun mahdollisuudet järjestää riittävää ja oikea-aikaista tukea. Lisäksi arvioidaan koulun tarvitsemat resurssit oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi.

Ilmajoella annetaan yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Oppilas voi olla vain yhdessä tuen vaiheessa kerrallaan. Tuen tarve ja määrä eri oppiaineissa voi vaihdella. Tuki pyritään järjestämään niin, että oppilas voisi joustavin opetusjärjestelyin opiskella lähikoulullaan tai Jaakko Ilkan koulussa perusopetuksen opetusryhmässä. Opetusta järjestettäessä pohditaan tarvittaessa moniammatillisesti, pystytäänkö lähikoululla ja perusopetuksen opetusryhmässä järjestämään tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle riittävää tukea. Jos oppilaan tuen tarpeisiin ei lähikoululla tai perusopetuksen opetusryhmässä sille varatuin resurssein ja tukitoimin pystytä vastaamaan, oppilaan opetus järjestetään siellä, missä se on oppilaan edun mukaista.

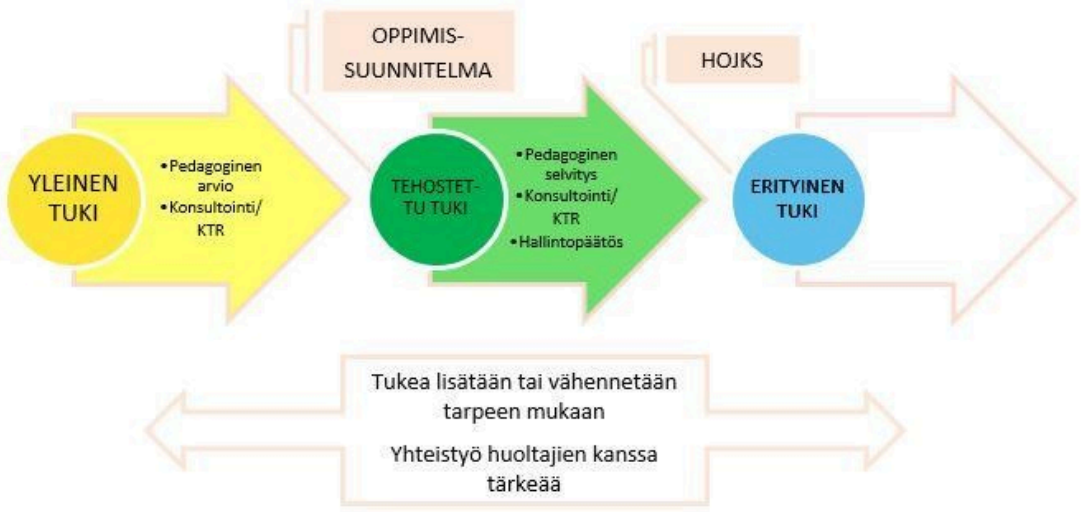

Tuki annetaan lähikoululla tai Jaakko Ilkan koulussa luokanopettajan, aineenopettajan ja erityisopettajan toimesta erilaisin joustavin opetusjärjestelyin. Ilmajoen kunnassa järjestettäviä tukimuotoja tuen eri vaiheissa on kirjattu eteläpohjalaisen opetussuunnitelman lukuun 7 sekä Oppimisen ja koulunkäynnin tuen oppaaseen. Koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa määritetään, onko koulussa mahdollisuus opiskella vuosiluokkiin sitomattomasti.

YLEINEN TUKI

Yleisellä tuella tarkoitetaan kaikille oppilaille tarvittaessa suunnattua tukea, jolla pyritään siihen, että oppilas saavuttaa oppimiselle asetetut tavoitteet perusopetuksen aikana. Jokainen oppilas on oikeutettu yleiseen tukeen ja kuka tahansa oppilas voi tarvita yleistä tukea perusopetuksen aikana. Oppilaan luokanopettaja, luokanvalvoja tai aineenopettaja vastaa tarvittavien tukitoimien toteuttamisesta, työnjaosta ja tarvittavien asiakirjojen laatimisesta yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

TEHOSTETTU TUKI

Oppilaalle annetaan tehostettua tukea, kun oppilas tarvitsee säännöllistä tukea ja useita tukimuotoja samanaikaisesti ja yleinen tuki koetaan riittämättömäksi. Alakouluilla luokanopettaja ja Jaakko Ilkan koululla aineenopettaja laatii oppilaasta pedagogisen arvion yhteistyössä erityisopettajan ja huoltajien kanssa. Pedagoginen arvio laaditaan tarvittaessa yhdessä muiden oppilasta opettavien kanssa. Pedagogisen arvion laatimisesta keskustellaan huoltajien kanssa ja siitä tiedotetaan oppilaan huoltajille. Pedagoginen arvio käsitellään joko monialaisesti konsultoimalla tai tarvittaessa kasvun ja tuen ryhmässä (KTR).

Tehostettuun tukeen siirretylle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa. Iän myötä oppilaan osallisuus suunnitelman laadinnassa ja toteuttamisessa kasvaa. Oppimissuunnitelman laadinnasta vastaa oppilaan luokanopettaja, aineenopettaja ja/tai erityisopettaja. Oppimissuunnitelma tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa, mutta kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Uuden lukuvuoden alkaessa oppimissuunnitelma on päivitettävä viikkoon 44 mennessä. Jos oppilas siirtyy tehostettuun tukeen kesken lukuvuoden, oppimissuunnitelma on laadittava viivytyksettä.

Yksi tehostetun tuen keino ennen oppiaineen yksilöllistämistä on opiskella oppiainetta erityisin painoaluein. Tätä tulisi pyrkiä käyttämään ensisijaisena tukimuotona ennen oppimäärän yksilöllistämistä. Kyseessä olevan oppiaineen luokan- tai aineenopettajan tehtävänä on tarvittaessa määritellä erityiset painoalueet ja kirjata ne oppilaan oppimissuunnitelmaan. Tässä

voidaan hyödyntää eteläpohjalaista opetussuunnitelmaa, jossa on ainekohtaisesti nostettu keskeiset ydinsisällöt esiin.

PROSESSI YLEISESTÄ TUESTA TEHOSTETTUUN TUKEEN:

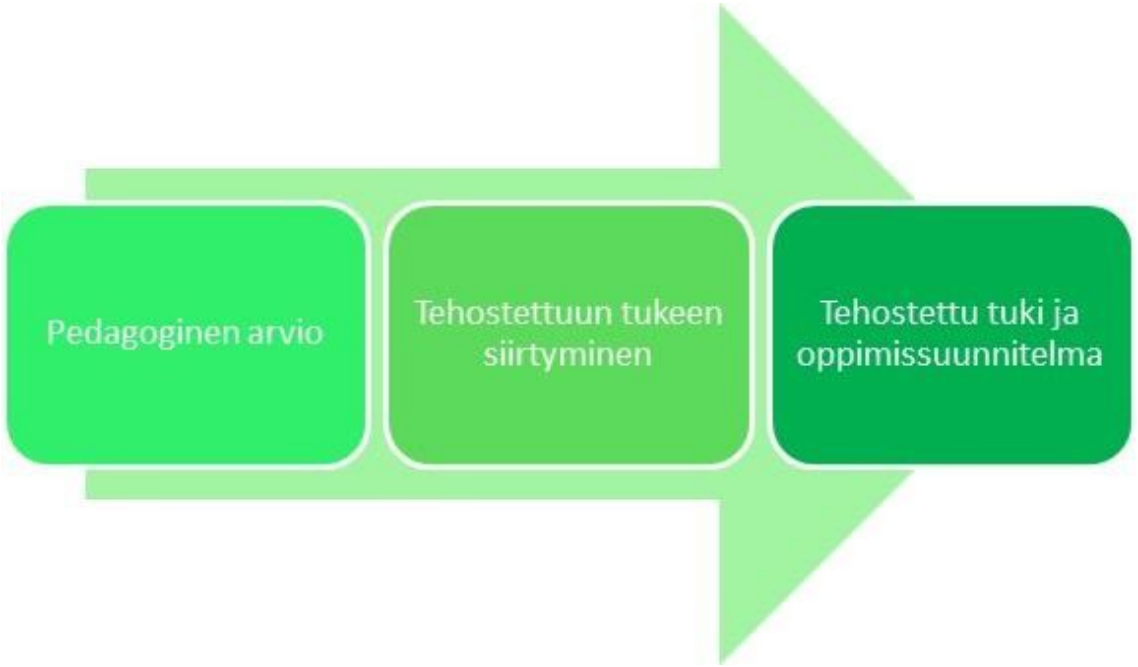

Jos oppilas ei enää tarvitse tehostettua tukea, laaditaan pedagoginen arvio, jonka pohjalta monialaisesti arvioidaan oppilaan mahdollisuuksia siirtyä yleiseen tukeen.

ERITYINEN TUKI

Oppilas siirretään erityiseen tukeen, jos hän ei pysty saavuttamaan riittäviä kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteita tehostetun tuen keinoin. Erityistä tukea voidaan antaa joko yleisen tai pidennetyn opetusvelvollisuuden piirissä. Oppiaineiden oppimääriä voidaan yksilöllistää vain erityisen tuen vaiheessa.

Siirryttäessä tehostetusta tuesta erityiseen tukeen oppilaasta laaditaan pedagoginen selvitys. Luokanopettaja, aineenopettaja ja/tai luokanvalvoja tekevät pedagogisen selvityksen yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Tarpeen mukaan selvityksessä käytetään tukena asiantuntijalausuntoja. Pedagoginen selvitys käsitellään joko konsultoimalla monialaisia ammattilaisia tai tarvittaessa KTR:ssä. Valmis pedagoginen selvitys toimitetaan erityisen tuen siirrosta päättävälle taholle eli alakoulujen osalta sivistystoimenjohtajalle ja yläkoulun osalta Jaakko Ilkan koulun rehtorille. Oppilaan huoltajia ja oppilasta kuullaan ennen erityiseen tukeen siirtämistä.

Erityiseen tukeen siirretylle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Yksilöllistettyjen oppiaineiden lisäksi muissa oppiaineissa annettava tuki, kuten erityisin painoaluein opiskelu, kirjataan oppilaan HOJKSiin. HOJKSin laadinnasta vastaa oppilaan luokanopettaja, aineenopettaja ja/tai luokanvalvoja. HOJKS laaditaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä huoltajien, oppilaan, erityisopettajan ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Oppilaan osallisuus asiakirjan laadinnassa kasvaa oppilaan iän myötä. HOJKS tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa, mutta kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Uuden lukuvuoden alkaessa HOJKS on päivitettävä viikkoon 44 mennessä. Jos oppilas siirtyy erityiseen tukeen kesken lukuvuoden, HOJKS on laadittava viivytyksettä.

Erityisen tuen päätös on määräaikainen hallintopäätös. Se tarkistetaan tarvittaessa, mutta kuitenkin aina 2. ja 6. luokan keväällä. Kuudennen luokan erityisen tuen oppilaiden pedagogiset selvitykset laaditaan maaliskuun loppuun mennessä, jotta varmistetaan opetuksen kannalta välttämättömän tiedon siirtyminen ja tarvittavien tukitoimien järjestäminen Jaakko Ilkan koululle.

Pedagoginen selvitys ja hallintopäätös tehdään aina, kun uusi oppiaine yksilöllistetään, jonkin oppiaineen yksilöllistäminen lopetetaan tai kun erityinen tuki ja mahdollinen pidennetty oppivelvollisuus lopetetaan.

PROSESSI TEHOSTETUSTA TUESTA ERITYISEEN TUKEEN:

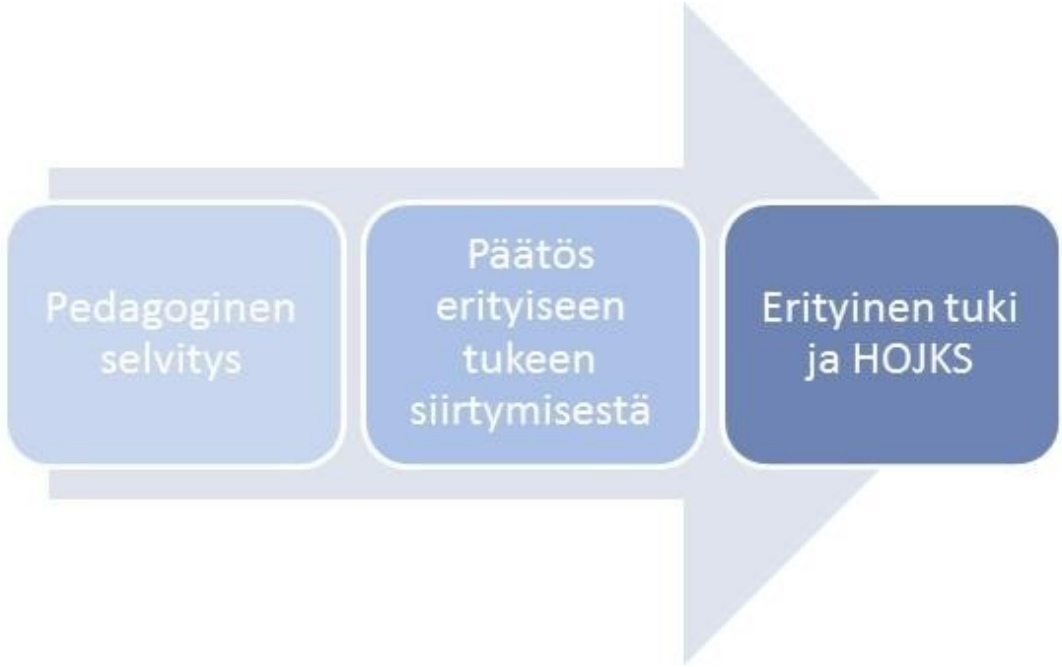

Jos oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, laaditaan pedagoginen selvitys, jonka pohjalta sivistystoimenjohtaja tai Jaakko Ilkan koulun rehtori tekee hallintopäätöksen erityisen tuen lopettamiseksi.

HUOLTAJAN JA OPPILAAN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ OPPIMISEN TUEN AIKANA

Huoltajille annetaan tietoa oppimisen tuen käytännöistä sekä oppimisen edistymisestä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö pyritään toteuttamaan ratkaisukeskeisesti ja huoltajien osallisuus huomioiden. Koulut linjaavat omat käytänteensä ja vastuuhenkilönsä kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. Ilmajoella pääsääntöinen viestintä- ja tiedotuskanava sekä ala- että yläkoululla on Wilma.

Pedagogisten arvioiden ja pedagogisten selvitysten laadinnassa luokanopettaja, aineenopettaja ja/tai luokanvalvoja on vastuuhenkilö. Vastuuhenkilö myös keskustelee ja tiedottaa tuen tarpeen muuttumisesta sekä laadituista asiakirjoista huoltajille ja oppilaalle. Pedagoginen arvio ja pedagoginen selvitys asetetaan nähtäville Wilmaan, ja huoltajilla annetaan mahdollisuus kommentoida niitä. Oppimissuunnitelma ja HOJKS pyritään laatimaan yhteistyössä huoltajien ja oppilaan sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Oppilas ja huoltajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan tukitoimien suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Oppilaan osallistumisessa huomioidaan ikätaso.

KUULLUKSI TULEMINEN

Erityiseen tukeen siirryttäessä tai sitä lopetettaessa huoltajille varataan mahdollisuus tulla kuulluksi[1]. Kuuleminen voidaan toteuttaa esimerkiksi vanhempainvartissa tai erillisessä tapaamisessa. Kuulemisen voi toteuttaa oppilaan luokanopettaja, luokanvalvoja tai joku muu erikseen sovittu henkilö. Mikäli huoltajat eivät halua tulla kuulluksi, kuulemistilaisuutta ei järjestetä. Kuuleminen (kuulemisesta tiedottamisen ajankohta, kuulemisajankohta ja huoltajien mahdolliset kommentit) tai kuulematta jättäminen kirjataan pedagogiseen selvitykseen. Kuulemisesta tulee

tiedottaa riittävän ajoissa Wilman tai kirjeen välityksellä, viimeistään kaksi viikkoa ennen kuulemiskeskustelua.

Oppilaan kuuleminen toteutetaan ikätaso huomioiden. Oppilaan mielipide asiasta kirjataan pedagogiseen selvitykseen.

KOULUN TARJOAMA TUKI JA ULKOPUOLINEN TOIMINTA

Koulun tarjoamat tukimuodot on kirjattu eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan ja Kolmiportaisen tuen oppaaseen (linkki). Koulun ulkopuolista toimintaa ovat erilaiset terapiapalvelut, jotka pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan koulutuntien ulkopuolella. Jos terapiapalveluita järjestetään koulupäivän aikana, tulee huolehtia siitä, että oppilas saa opetussuunnitelmansa mukaista opetusta. Tämä kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin.

PERUSOPETUSLAISSA SÄÄDETTYJEN TUKIMUOTOJEN KÄYTÄNNÖN JÄRJESTÄMINEN

TUKIOPETUS

Tukiopetusta voidaan antaa kaikilla tuen portailla. Huoltajille annetaan tietoa tukiopetuksen järjestämisestä koulun parhaaksi katsomalla tavalla. Tukiopetusta tulee järjestää mahdollisuuksien mukaan heti, kun tarvetta siihen esiintyy. Tukiopetusta voidaan antaa myös ennaltaehkäisevästi. Tukiopetusta voidaan antaa työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella, ja sitä voi antaa joku muukin kuin kyseessä olevan aineen luokan- tai aineenopettaja. Tukiopetuksen järjestämisestä sovitaan yhdessä huoltajien kanssa ja oppilaalle tarjottu/oppilaan saama tukiopetus kirjataan Wilmaan.

ERITYISOPETUS

Alakoulu

Osa-aikainen erityisopetus on yksi keino tukea oppilaan selviytymistä omassa lähikoulussaan ja perusopetuksen ryhmässään. Erityisopetuksesta alakouluilla huolehtivat kiertävät erityisopettajat ja erityisluokanopettajat. Erityisopetus on pääsääntöisesti koulutuntien aikana tarjottavaa tukea joko yksilöllisesti, pienryhmässä, erillisessä tilassa, samanaikaisopetuksena tai jousto-opetuksena. Tuen antamisessa painottuvat erilaiset joustavat järjestelyt. Joustavilla opetusjärjestelyillä oppilaita voidaan jakaa erilaisiin opetusryhmiin ja järjestää opetusta joustavasti eri opettajien kesken. Näin taidoiltaan, kyvyiltään ja oppimistyyleiltään erilaiset oppilaat saavat heille soveltuvaa opetusta. Ryhmien kokoonpanoa muutetaan tarpeen vaatiessa. Erilaisista joustavista järjestelyistä löytyy lisää tietoa Kolmiportaisen tuen oppaasta (linkki).

Erityisopetuksen tarve arvioidaan yhteistyössä luokanopettajan kanssa. Myös oppilas itse tai oppilaan huoltajat voivat nostaa tuen tarpeen esiin. Erityisopetuksesta tiedotetaan huoltajille, kun se on säännöllistä ja jatkuvaa. Oppilas voi saada erityisopetusta sekä yleisen, tehostetun että erityisen tuen vaiheessa. Tehostetun ja erityisen tuen vaiheessa erityisopetuksen merkitys tukimuotona kuitenkin korostuu. Alakouluilla erityisopetus painottuu alkuopetukseen. Sen ohella painopiste on tehostetun ja erityisen tuen oppilailla. Erityisopettaja voi antaa tarvittaessa myös puheopetusta. Puheopetus kohdennetaan lähinnä alkuopetukseen, ja opetusta annetaan yleensä yksilöopetuksena. Luokkamuotoista erityisopetusta annetaan Herralan koulun pienryhmässä.

Yläkoulu

Yläkoulussa erityisopetuksesta vastaavat pääsääntöisesti erityisluokanopettajat. Yläkoululla oppilaille annettava erityisopetus on osa-aikaista. Yläkoulussa toimii myös joustavan perusopetuksen ryhmä (ks. luku 5).

Jokaisen jakson alussa erityisluokanopettajat arvioivat ja suunnittelevat tukea tarvitsevien oppilaiden tukitoimet huomioiden yksilölliset lähtökohdat. Tukitoimia toteutetaan annettujen resurssien mukaisesti.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Oppilaiden opetukseen osallistuminen pyritään järjestämään mahdollisimman esteettömäksi. Oppilas voi tarvita tulkitsemispalveluita esimerkiksi kuulovamman, näkövamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Oppilas voi tarvita myös puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan opettajien ja oppilashuoltohenkilökunnan yhteistyönä hyödyntäen oppilaan huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Oppilaan apuvälineistä tekee päätöksen koulunjohtaja. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden järjestämisestä tekee päätöksen sivistystoimenjohtaja.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyssä oppivelvollisuudessa toimitaan Ilmajoella kuten opetussuunnitelman perusteissa (luku 7.4.5) ja eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa on esitetty. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Samalla tehdään myös erityisen tuen päätös. Päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta tekee sivistystoimenjohtaja ja Jaakko Ilkan koulun osalta rehtori. Päätös perustuu asiantuntijalausuntoihin.

Pidennetty oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jolloin lapsi täyttää kuusi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä on mahdollista 5-vuotiaana aloittaa oppivelvollisuutta edeltävä esiopetus. Varhennettu esiopetus toteutetaan Ilmajoella pääsääntöisesti päiväkotien esiopetusryhmässä. Jos lapsi aloittaa esiopetuksen 6-vuotiaana, hän voi opiskella esiopetuksessa kaksi vuotta ja aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin. Pidennetyllä oppivelvollisuudella on tarkoituksena vahvistaa lapsen kouluvalmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan varsinaisessa perusopetuksessa mahdollisimman hyvin. Oppilas, jolla on pidennetty oppivelvollisuus, opiskelee pääsääntöisesti joko omalla lähikoulullaan tai Herralan koulun pienryhmässä. Nivelvaiheissa tehdään monialaista yhteistyötä, jolloin erityisopettajien rooli korostuu.

Pidennetty oppivelvollisuus on pedagogisin perustein myös mahdollista lopettaa. Tällöin tehdään pedagoginen selvitys ja erityisen tuen päätös. Lopettamisen jälkeen oppilas siirtyy yleisen oppivelvollisuuden piiriin ja voi edelleen jatkaa erityisen tuen piirissä tai siirtyä tehostetun tuen piiriin.

Toiminta-alueittain opiskelu

Silloin kun opetusta ei voida oppilaan vaikeavammaisuuden tai vaikean sairauden vuoksi järjestää oppiaineittain, opetus tulee järjestää toiminta-alueittain. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Oppilaiden opiskelussaan tarvitsema tuki ja yksilöllinen ohjaus ovat hyvin laaja-alaisia. Lisäksi erilaisten terapioiden ja apuvälineiden rooli ja merkitys osana oppilaiden koulupäivää korostuvat. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain ja se annetaan aina sanallisena. Ilmajoella toiminta-alueittain voi opiskella Herralan koulun pienryhmässä.

YHTEISTYÖ, VASTUUT JA TYÖNJAKO ERI TOIMIJOIDEN KESKEN

Luokanopettaja, luokanvalvoja, aineenopettaja tai erityisopettaja on vastuussa oman luokkansa tai oppiaineensa oppilaiden pedagogisten asiakirjojen laatimisesta ja tarkistamisesta. Tukimuotoja ja erityisopetusta suunnitellaan ja järjestetään tiiviissä yhteistyössä. Luokanopettaja, luokanvalvoja, aineenopettaja ja/tai erityisopettaja, huoltajat, oppilas ja tarvittaessa oppilashuoltohenkilökunta sekä muut yhteistyötahot suunnittelevat yhdessä toimintatapoja, joilla oppilasta voidaan tukea omassa perusopetuksen ryhmässään. Erityisopettajan työssä korostuukin konsultatiivinen työote.

Luokanopettajat, aineenopettajat ja erityisopettajat ovat osa oppilashuoltoa, ja he tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään sekä oppilaan, huoltajien että tarvittaessa eri asiantuntijatahojen kanssa.

Yhteistyötahoja voivat esimerkiksi olla perheneuvola, eri terapeutit, keskussairaala, Eskoon asiantuntijapalvelut ja lastensuojelu.

---

[1] Kuulemistilaisuudessa huoltajille varataan tilaisuus tutustua päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin eli pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin asiantuntijalausuntoihin sekä kertoa oma mielipiteensä asiasta. Lisäksi huoltajalle kerrotaan tilaisuudessa erityiseen tukeen siirtymisen vaikutuksista.

31. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

8. Oppilashuolto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilashuollon paikallinen kuvaus maakunnalliseen opetussuunnitelmaan (OPS:n perusteet, luku 8.5)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287 määrittelee, miten oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista oppilashuoltoa toteutetaan kuntatasolla. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisella oppilashuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Oppilashuoltolain piirissä ovat kaikki esi- ja perusopetuksen oppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, toisen asteen koulutuksessa olevat lukiolaiset ja ammatillisen koulutuksen opiskelijat. Oppilashuoltolaki ei koske perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa tai aikuisten lukiokoulutusta, eikä myöskään ammatillisen koulutuksen yksityisopiskelijaa tai ammatillisen aikuiskoulutuksen opiskelijaa.

Oppilashuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona, joka nivoutuu saumattomasti yhteen perusopetuslaissa säädettyjen oppilashuollollisten toimien kanssa. Koulu tai yksikkö kirjaa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat oppilashuollon suunnitelmaan. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, kuten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 5 §:ssä säädetään.

Oppilashuollon kokonaisuus kunnissa muodostuu koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaisesta oppilashuollosta sekä palveluista, joita ovat esimerkiksi psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena, suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Koulutuksen järjestäjät vastaavat siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulu- ja yksikkökohtainen suunnitelma. Suunnitelma laaditaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä. Tarvittaessa suunnitelma voi olla useamman yksikön yhteinen. Oppilaitos- ja yksikkökohtaisten suunnitelmien laatimista ohjaavat kunnissa valtuustokausittain laadittavat ja päivitettävät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat, jotka perustuvat lastensuojelulain 12 §:ään. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat osa kunnan hyvinvointikertomusta, ja ne on laadittava monialaisesti yhteistyössä. Työn koordinointia varten kunnassa on oltava monialainen yhteistyöverkosto, kuten esimerkiksi nuorisolain 7a §:n mukainen lasten- ja nuorten palveluverkosto tai oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n mukainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Koulu- ja yksikkökohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun valtuusto on hyväksynyt lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.

Koulu- ja yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadinnassa voi hyödyntää maakunnallista pohjaa (alla). Laadittaessa oppilashuoltosuunnitelmaa on samalla kirjattava, milloin on päivitetty suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimintasuunnitelma äkillisissä kriiseissä sekä vaara- ja uhkatilanteissa.

Oppilashuoltosuunnitelma-pohja

Tämä suunnitelmapohja on seudullisen Osaava -työryhmän laatima, jota kunta voi halutessaan käyttää oppilas- ja opiskeluhuollon suunnitelman laadinnassa. Pohja on esi- ja perusopetukseen, mutta sitä voi soveltaa toiselle asteelle. Opiskeluhuollosta käytetään tässä versiossa nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta oppilas, päiväkodista yksikkö, oppilaitoksesta koulu ja koulutuksen järjestäjästä opetuksen järjestäjä.

Oppilashuoltosuunnitelma voi olla usean yksikön tai koulun yhteinen, jos yhteisen suunnitelman laatiminen on perusteltua. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

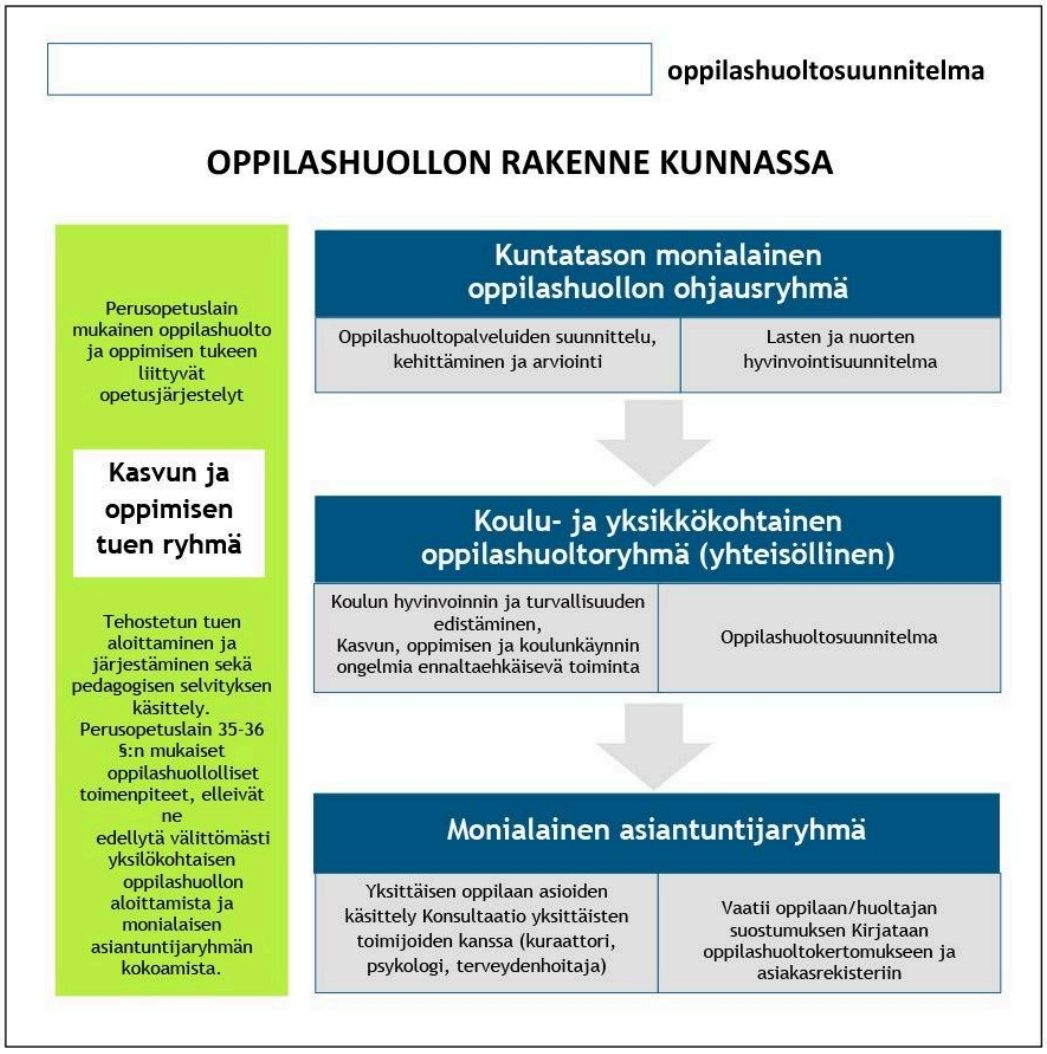

Toteuttaminen

Oppilashuollon suunnittelu ja tiedottaminen

- koulun henkilöstö, oppilas/oppilaskunta ja huoltajat osallistetaan oppilashuollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan oppilaita, huoltajia ja yhteistyötahoja

Koulun oppilashuollon kokonaistarve

Kuvataan esimerkiksi:

- kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet; oppilasmäärä ja yleinen perherakenne
- tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa
- lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskeva seurantatieto, esimerkiksi kouloterveyskyselyt ja yhteenvedot laajoista terveystarkastuksista
- opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto

Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Kuvataan esimerkiksi:

- koulutervеydenhuolto- sekä psykologi ja kuraattoripalvelut
- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Tavoitteet

- Kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvoinnin seuraaminen, arvioiminen ja kehittäminen
- Kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen (koulurakennus, -tilat ja -välineet)

Tehtävät

- Yhteisöllinen koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa oppilashuollon toiminnan suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä.
    - Järjestyssääntöjen valmistelu ja päivittäminen
    - Miten perusopetuslain edellyttämää oppilashuoltoa toteutetaan (menettelytavat kasvatuskeskustelujen toteuttamisessa, tavaroiden tarkastaminen ja haltuunotto)
    - Toimintatavat kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (koulurakennus, opetustilat ja - välineet, eri oppimisympäristöt, välitunnit)
    - Poissaolojen seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen
    - Koulun ulkopuolisten, hyvinvointia edistävien tahojen kanssa tehtävän yhteistyön menettelytavat
    - Nivelvaiheiden vastuut ja toimintatavat
    - Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
    - Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
    - Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet
- Oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- Ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita.

Kokoontuminen ja kirjaaminen

Kuvataan esimerkiksi:

- Oppilashuoltoryhmä kokoontuu x kertaa/kuukaudessa/lukukaudessa/-vuodessa. Koollekutsujana toimii ryhmän puheenjohtaja.
- Kokouksista kirjoitetaan muistiot (käytetään omavalvonnassa)

Yksilöllinen oppilashuoltotyö

Tavoitteet

- Seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista
- Varhaisen tuen turvaaminen, ongelmien ehkäiseminen ja ratkaiseminen
- Yksittäisen oppilaan tuen ja opiskeluhuollon tarpeen selvittäminen ja siihen liittyvä monialainen oppilashuolto.

Tehtävät

- Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi
- Annetaan oppilaalle koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista oppilashuoltoa

  Yksilökohtainen oppilashuoltotyö voidaan aloittaa esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
  - Järjestettäessä oppilaan tehostettua ja erityistä tukea kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä käy ilmi, että oppilaan tilanne (koulunkäynti, perhetilanne, vapaa-aika) vaatii monialaista työskentelyä
  - Joustavaan perusopetukseen tai sairaalaopetukseen siirryttäessä
  - Kurinpitorangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
  - Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseksi koulussa
  - Kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten perusteella
  - Koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden (nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito tai poliisi) aloitteesta

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano

- Kootaan tapauskohtaisesti ja harkinnanvaraisesti
- Ryhmä voi koostua esimerkiksi seuraavista työntekijöistä: terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja oppijan ryhmäohjaaja tai keskeinen opettaja. Myös rehtori voi olla jäsenenä, mutta hänellä on tietojen suhteen hyväksikäyttökielto.
- Ryhmä nimeää vastuuhenkilön, jolla on kirjaamisvelvoite
- Ryhmän puheenjohtaja vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.
- toiminta ja nimeäminen edellyttävät oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Perusopetuslain 16 a ja 17 §:ää on täsmennetty siten, että tehostetun ja erityisen tuen antamiseen liittyvien selvitysten tekeminen ei ole oppilashuoltoa, vaan moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa, minkä perusteella selvitysten tekemisestä sekä tehostetusta ja erityisestä tuesta ei voi kieltäytyä. Nämä asiat käsitellään kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä.

Kokoontuminen, kirjaaminen, salassapito ja tiedonsiirto

<u>Monialainen asiantuntijaryhmä</u>
- kokoontuu tarvittaessa
- Oppilashuolto <u>perustuu aina oppilaan ja huoltajien suostumukseen</u>, joten esimerkiksi asiantuntijaryhmän kokoontumisesta tiedotetaan aina huoltajille

<u>Kirjaukset</u>
- Tehdään oppilashuoltokertomusten rekisteriin. Tiedot tallennetaan aikajärjestyksessä.
- Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet kirjaavat lisäksi omiin rekistereihinsä, kuten lait edellyttävät (esimerkiksi kuraattorit omaan asiakasrekisteriinsä, kouluterveydenhoitajat ja psykologit potilaskertomukseen)
-

<u>Salassapito</u>
- Opiskeluhuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.
- Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhuoltopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhuollon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:

1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22§).

- Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23§).

Tiedonsiirto

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta.

Seuranta ja arviointi

Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta

Toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi
- seurannasta vastuussa oleva taho koulussa
- seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi
- seurannan aikataulu
- seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä koskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Tähän kokonaisuuteen sisältyvät seuraavat liitteet:

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (liite x)
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa (liite x)

Tämä oppilashuoltosuunnitelma on päivitetty _____

Kriisisuunnitelma on päivitetty _____

Kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ehkäisevä suunnitelma on päivitetty _____

Tämä suunnitelma ja siihen liittyvät liitteet on käyty yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä _____

Oppilashuolto ja pedagoginen tuki

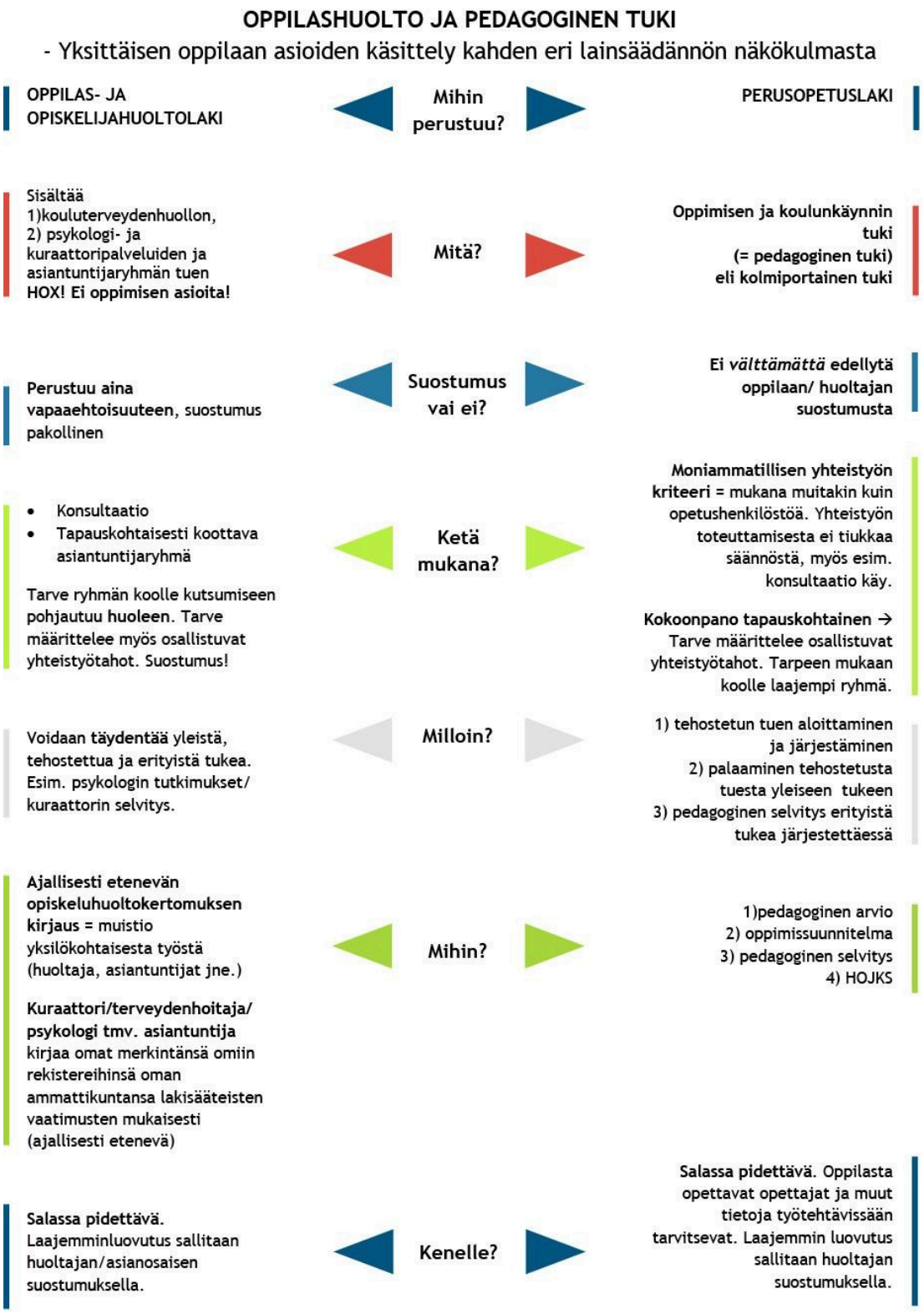

31.1. Ilmajoki

Ilmajoen kunnan keskeiset oppilashuoltopalvelut, toimintatavat ja käytänteet ovat nähtävissä Ilmajoen kunnan oppilashuoltosuunnitelmassa. Siinä on yhdistettynä myös vuosittainen, koulukohtaisesti päivitettävä osuus.

32. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN MONINAISUUS

Oppilaiden jokapäiväisessä kohtaamisessa pyritään molemminpuoliseen kulttuurivaihtoon. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaat osallistetaan ympäröivään kouluyhteisöön. Suomalaisen ja eteläpohjalaisen kulttuurin sekä muiden kulttuurien ominaispiirteitä ja perinteitä opitaan jokapäiväisessä arjessa. Tässä yhteistyössä hyödynnetään eri asiantuntijoita sekä yhteistyötahoja. Mahdollisia toimintatapoja:

- työpajat (ruoka, musiikki, vaatteet, kuvataide)
- teemapäivät tai -viikot
- etnisyys näkyväksi koulun seinille: taidetta, tuotoksia, tietoa
- elävä kirjasto (jonkun alan asiantuntija lainataan luokkaan)
- kerhotoiminta
- juhlapäivät
- kummitoiminta

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ

Yhteistyö kodin ja koulun välillä on kahdensuuntaista. Tulkkipalvelua on käytettävä, ellei yhteistä kieltä ole. Oppilasta ei saa käyttää tulkkina. Tieto suomalaisesta kasvatuskulttuurista ja Suomen koulujärjestelmästä välitetään huoltajille. Perheen kasvatusperinteet sekä koulunkäynnin oppimishistoria selvitetään.Maahanmuuttajaoppilaan kasvua ja kehitystä sekä oppimista tuetaan tarvittaessa moniammatillisesti (kuraattori, terveydenhoitopalvelut, psykologi- ja perheneuvontapalvelut, mahdollinen traumaterapia).

OPETUSJÄRJESTELYT

Maahanmuuttajaoppilaat

Perusopetukseen valmistava opetus

Maahanmuuttajaoppilas osallistuu perusopetukseen valmistavaan opetukseen aloittaessaan koulunkäynnin Suomessa. Opetushallitus on päättänyt 13.11.2015 perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma laaditaan maakunnallisena yhteistyönä. Opetuksen järjestäjä/koulu täsmentää valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa tarvittaessa.

Nivelluokat

Oppilaat, joilla ei valmistavan opetuksen jälkeen ole riittäviä valmiuksia siirtyä suomenkieliseen perusopetukseen, jatkavat opiskelua nivelluokassa tai vahvasti tuettuina yleisopetuksen luokassa.

Maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma

Maahanmuuttajaoppilaille ja maahanmuuttajataustaisille oppilaille laaditaan tarvittaessa perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän mukaan opiskelevat ne oppilaat, joiden äidinkieli ei ole suomi tai joiden suomen kielen taito ei ole kaikilla kielen osa-alueilla

äidinkielisen tasolla. S2-oppimäärä voidaan järjestää erillisenä opetuksena kokonaan tai osittain. Perusopetuksen maahanmuuttajaoppilailla on oikeus S2-opetukseen.

Maahanmuuttajien tukiopetus ja erityisopetus

Oppilaalla on perusopetukseen tulon jälkeen oikeus saada maahanmuuttajien tukiopetusta. Maahanmuuttajaoppilas on oikeutettu saamaan tavallista tukiopetusta ja erityisopetusta.

Oman uskonnon opetus

Katsomusaineiden opetus toteutetaan pääosin integroidusti. Opetus rakennetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilas arvioidaan hänen opiskelemansa katsomusaineen, joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon, tavoitteiden perusteella. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin integroidun aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta.

Oman äidinkielen opetus

Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta.

Ruotsin kieli

Maahanmuuttajaoppilasta ei voida vapauttaa ruotsin kielen opiskelusta kuin erityisen painavista syistä. On varmistettava, että oppilas ja huoltajat ymmärtävät, mitä vaikutuksia vapautuksella on jatko-opintoihin, työllistymiseen ja palkkaukseen.

Arviointi

Maahanmuuttajaoppilaan arviointi voi olla numeerista tai sanallista. Peruskoulun päättöarviointi on toteutettava numeroin. Arvioinnissa ei arvioida suomen kielen osaamista vaan aineenhallintaa. Oppilas voi osoittaa osaamistaan monin eri tavoin; kirjallisesti, suullisesti, piirtämällä tai elein. Kokeita laadittaessa on huolehdittava siitä, että oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa puutteellisesta kielitaidosta huolimatta. Oppilaan arviointi tapahtuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Romanioppilaat

Suomen perustuslaissa on turvattu romanien oikeus oman kielen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Etelä-Pohjanmaalla tuetaan suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistämistä sekä romanikulttuurin tuntemuksen lisäämistä. Kouluyhteisössä edistetään romanivähemmistön ja valtakulttuurin kohtaamista. Romanilasten koulunkäynnin tukemisessa painotetaan oppilaan ja hänen vanhempiensa vastaanottoa koulussa sekä romanikodin ja koulun yhteistyötä. Lakeuden Romanit ry toimii Etelä-Pohjanmaan alueella romanien etujärjestönä.

Viittomakieliset oppilaat

Viittomakieli on äänetön kieli, jolla voi ilmaista itseään samalla tavoin kuin muilla, puhutuilla kielillä. Siinä on esimerkiksi alueellisia murteita, juhlatyyliä sekä lasten jokeltelua kuten puhutuissa kielissä. Viittomakieliset voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oman äidinkielen (viittomakielen) avulla oppilaiden suomen kielen taitoa ja lisätä siten valmiuksia toimia erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

• Kuurojen liitto ry

Saamelaiset

Saamelaisoppilaan identiteettiä tuetaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus säilyttää yhteys omaan kieleensä ja kulttuuriinsa.

Special topics for cultural and language groups

Cultural diversity

The objective is reciprocal cultural exchange in daily interaction with the pupils. The pupils belonging to different cultural groups are involved and integrated into the school community. They will be learning features and traditions of Finnish and Southern Ostrobothnian culture. Various experts and partners will be tapped into.

Possible methods:• workshops (food, music, clothing, visual arts)• theme days or weeks• cultural diversity made visible on the school walls: artworks, outputs, information• living library (an expert will visit classes)• school club activities• holidays• peer tutoring

Cooperation between home and school

The cooperation between home and school is always reciprocal. Interpretation is always available unless there is a mutual language. A pupil cannot be used as an interpreter. Information about Finnish upbringing and educational system will be disseminated on the guardians. A pupil's educational background as well as family's methods of child rearing will be looked into. The growth and development as well as learning of an immigrant pupil will be supported in multi-professional cooperation if need be (welfare experts such as school's social workers, health services, psychologists, family counselling services, possible trauma therapy).

Implementation of instruction

Immigrant pupils

Instruction preparing for basic education

An immigrant pupil will take part in preparatory instruction for basic education when they begin their education in Finland. The National Board of Education has approved the core curriculum for the instruction preparing for basic education on 13th November 2015. The curriculum for instruction preparing for basic education will be formulated in cooperation with provincial authorities. Education provider / school will specify the curriculum if necessary.

Transition phase classes

Pupils who aren't prepared to move in on Finnish basic education will continue studying in transition phase classes or will receive intensified support in regular classes.

Learning plans for immigrant pupils

An immigrant pupil or a pupil with an immigrant background will be formulated a learning plan for basic education if need be.

Finnish as a second language and literature

The pupils whose mother language isn't Finnish or whose proficiency in Finnish language doesn't reach the level of a Finnish speaker in all areas of competence will study the core contents of Finnish as a second language. The core contents can be taught as a separate subject or partly integrated. The immigrant pupils in basic education are entitled to study the core contents of Finnish as a second language and literature.

Remedial teaching and special needs education for immigrants

After entering basic education a pupil is entitled to receive remedial education for immigrants. An immigrant pupil is entitled to receive general remedial and special needs education.

Instruction of the pupil's own religion

As the new core curriculum for basic education comes into effect in autumn 2016, all religious groups will mostly receive integrated instruction. The instruction has been formulated based on the objectives and contents given in the national core curriculum for basic education for 2014. A pupil will be assessed based on the objectives of their world view education subject, ethics or religion. The objectives and core content of each integrated subject will be adhered to in the instruction.

Instruction of the pupil's mother tongue

Instruction of the pupil's mother tongue complements basic education.

Swedish as a foreign language

An immigrant student cannot be exempted from studying Swedish as a foreign language without a specific, cogent reason. It must be made clear that both the pupil and the guardian will understand what implications for further studies and employment an exemption will have.

Assessment

The assessment of an immigrant pupil can either be numerical or verbal. The final assessment of basic education has to be numerical. The assessment is not to be based on the command of Finnish language but on the pupil's performance in the subject in question. A pupil may demonstrate their performance in different ways: by writing, speaking, drawing or gestures. When creating exams, the teacher has to bear in mind that the pupil has a right to have an opportunity to demonstrate their performance level irrespective of their deficient language skills. The assessment of a pupil is to adhere to the core curriculum for basic education and chapter six in the Southern Ostrobothnian curriculum following the guidelines of education providers.

32.1. Ilmajoki

Ilmajoella noudatetaan yhteisiä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia periaatteita ja tavoitteita. Oppilaiden kulttuuritausta ja kielelliset valmiudet otetaan huomioon. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin. Luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa tuetaan kognitiivisten taitojen lisäksi lukemista ja kirjoittamista sosiaalisena ja kulttuurisena prosessina.

Maahanmuuttajien määräaikainen opetus

Maahanmuuttajaoppilailla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita, että Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria. Maahanmuuttajien opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelmaa huomioon ottaen oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri, maahanmuuton syy ja maassaoloaika. Opetuksella on lisäksi erityistavoitteita. Opetuksen tulee luoda perustaa oppilaan kaksikielisyydelle ja antaa hänelle mahdollisuus kasvaa sekä oman kulttuuriyhteisön että suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi. Maahanmuuttajalle opetetaan äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea toisena kielenä, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen. Tärkeää on, että oppilas saa perustaidot toiminalleen suomenkielisessä ympäristössä ja omassa ryhmässään ja lähiympäristössään. Suomi toisena kielenä (S2) -oppiainetta opiskellaan pääsääntöisesti äidinkielen oppituntien aikana. Opetusta voidaan järjestää myös muiden aineiden oppituntien aikana. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä ja opetusjärjestelyt kuvataan tarkemmin äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen yhteydessä. Muutoin maahanmuuttajaoppilaat opiskelevat samoja oppiaineita kuin muutkin oppilaat.

Maahanmuuttajaoppilaalle annetaan opetusta lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmässä, nivelluokissa tai mahdollisen valmistavan opetuksen ryhmässä. Valmistavan opetuksen ryhmät muodostetaan oppilaiden iän sekä oppimisedellytysten mukaisesti.

Valmistavasta opetuksesta on oma opetussuunnitelma, jossa kuvataan erikseen järjestämistavat ja käytänteet.

Maahanmuuttajaoppilaille ja maahanmuuttajataustaisille oppilaille laaditaan tarvittaessa perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Oppimissuunnitelman laatii luokkaa opettava opettaja/luokanohjaaja yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien, oppilaan ja huoltajien kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Oppimissuunnitelma sisältää oppilaan opinto-ohjelman, eli opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät, opetuksen keskeiset sisällöt sekä suunnitelman osallistumisesta perusopetukseen. Oppimissuunnitelmaan kirjataan myös oppilaan

koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisyydestä ja kotoutumisesta.

Oppimissuunnitelma laaditaan mahdollisuuksien mukaan kolmen (3) kuukauden kuluessa valmistavan opetuksen alkamisesta.

Oppimissuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa koko ajan kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Kouluyhteisössä käydään aktiivista vuoropuhelua eri kulttuuritaustoista tulevien oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Tarvittaessa käytetään tulkkeja apuna.

Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheitä kutsutaan osallistumaan koulun yhteisiin tapahtumiin ja juhliin. Osallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittyminen

Ilmajoen kunta tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lähiseudun kuntien kanssa, jotta oppilaan oman äidinkielen hallinta ja kulttuuri-identiteetin kehittyminen mahdollistuisi.

Valtaväestöstä poikkeava kulttuuritausta tulee ottaa huomioon opetusta järjestettäessä. Lapsi kasvaa oman väestöryhmänsä kulttuuriin seuraamalla aikuisia ja oppimalla malleista. Kulttuurisesti erilaisten lähtökohtien vuoksi opetuksen tulee tukea oppilaan uskoa itseensä oppijana, tietoisina oppimisestaan ja mahdollisuuksistaan. Koulun yhteisissä tilaisuuksissa ja opetustilanteissa suhtaudutaan arvostaen kulttuurien erilaisiin tapoihin.

33. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

10.-10.2 Kaksikielinen opetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kaksikielinen opetus

Kaksikielinen opetus on tarkoitettu oppilaalle, joka on kiinnostunut opiskelemaan eri oppiaineita koulun opetuskielen lisäksi myös jollakin toisella kielellä. Kaksikielisen opetuksen kohdekielestä ja opetuksen järjestämisestä päätetään Etelä-Pohjanmaalla kuntakohtaisesti. Kaksikielinen opetus Etelä-Pohjanmaalla perustuu maakunnallisiin arvoteemoihin:

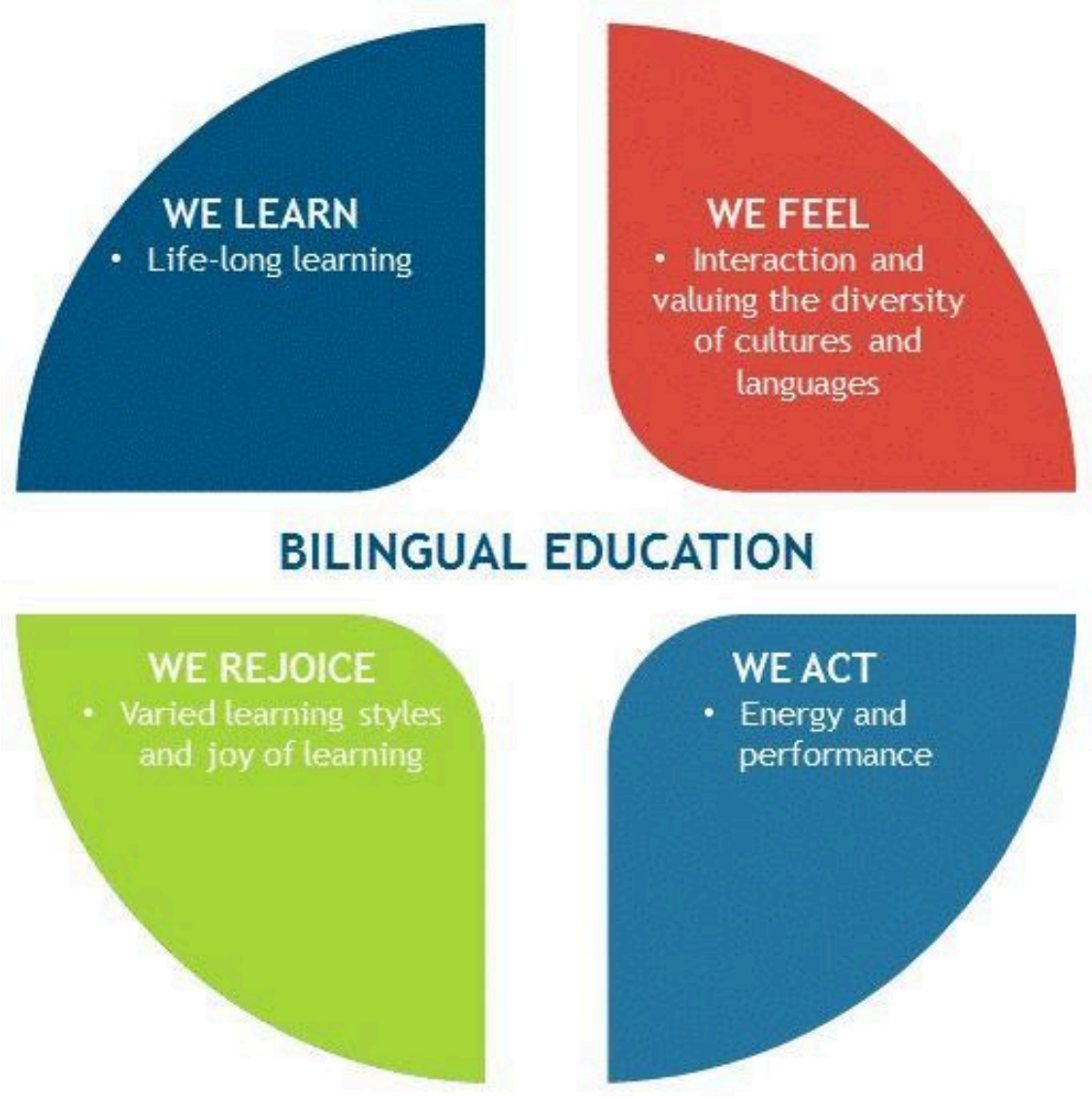

Laaja-alainen osaaminen kaksikielisessä opetuksessa

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Aiheiden käsittely kahdella kielellä aktivoi oppimaan oppimisen taitoja. Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja ymmärtää niiden välisiä riippuvuussuhteita. Opettaja ohjaa oppilaita uusiin ratkaisuihin ja rohkaisee oppilasta selviämään epävarmuutta aiheuttavista tilanteista. Kaksikielisessä opiskelussa korostuu käsitteiden ymmärtämisen tärkeys. Opettajan tehtävänä on tarjota ymmärtämistä edistäviä tukirakenteita ja malleja opiskelustrategioiden kehittämiseksi.

Vuorovaikutteiset ja toiminnalliset työtavat korostuvat ja vahvistavat oppilaan tietoisuutta itsestään oppijana kahdella kielellä opiskeltaessa.

2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kaksikielinen opetus tukee oppilaan kielten oppimista sekä erilaisten kulttuurien arvostamista. Opetuksen suunnittelussa huomioidaan aktiivisesti kulttuurisen osaamisen merkitys. Opetuksessa korostuu yhteistoiminnallisuus; vuorovaikutus on olennainen osa vieraalla kielellä oppimista. Kaksikielisessä opetuksessa tuetaan oppilasta kehittymään monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi sekä äidinkielellä että kohdekielellä. Erilaiset ilmaisun muodot, kuten esimerkiksi draaman keinot, tukevat tätä tavoitetta.

3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaan oma vastuu asioiden ymmärtämisestä korostuu asiasisältöjä opiskeltaessa kahden eri kielen kautta yleisopetuksen tuntimäärän mukaisesti. Elämänhallintataitojen osuus korostuu, ja jokainen vaikuttaa toiminnallaan omaan ja toisten hyvinvointiin.

4. Monilukutaito

Kaksikielisessä opetuksessa käytetään runsaasti vieraskielisiä verkkolähteitä ja mediaa. Oppilasta kannustetaan kriittiseen ajatteluun ja monipuoliseen tekstien tuottamiseen ja tulkintaan. Monimuotoisia tekstejä hyödynnettäessä korostuu kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Oppilas oppii viestinnän käyttämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja eri kielillä.

5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiset taidot kehittyvät, kun esimerkiksi vieraskielisiä oppimispelejä ja verkkosivustoja hyödynnetään opetuksen välineinä. Sähköisen materiaalin käyttö korostuu kaksikielisen opetuksen osana. Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa sekä ymmärtää sen mahdollisuuksia ja riskejä globaalisesti.

6. Työelämätaidot ja yrittäjyys

Yhteistyö muiden oppilaiden kanssa projektitöiden ja ryhmätoiminnan muodossa tukee vastuunottoa yhteisistä asioista. Tämä on osa yrittäjämäistä toimintatapaa ja työelämätaitojen kehittymistä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan pitämään yllä yritteliästä otetta koulutyöhön, mikä on tärkeää kaksikielisellä luokalla opiskeltaessa. Lisäksi oppilasta rohkaistaan suhtautumaan muutokseen ja uudenlaisiin tilanteisiin avoimesti ja luontevasti. Mahdollisuus vahvaan kielitaitoon tukee oppilaan jatko-opiskelua ja työllistymistä.

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ilmaisun ja vuorovaikutuksen merkitys korostuu opiskeltaessa kaksikielisellä luokalla, mikä kehittää valmiuksia omien näkemysten rakentavaan ilmaisuuni. Oppilaat oppivat osallistumaan oman opiskelunsa suunnitteluun ja yhteisön toimintaan. Kaksikielisessä opiskelussa korostuvat kulttuurinen näkökulma ja globaalikasvatuksen tavoitteet, jotka luovat edellytyksiä myös kestävän tulevaisuuden rakentamiselle.

Bilingual instruction

Bilingual instruction is intended for pupils who are interested in studying different subjects also in a language other than the primary language of the school. In Southern Ostrobothnia each municipality will decide on the target language of bilingual instruction and how bilingual instruction will be provided.

In Southern Ostrobothnia bilingual instruction is based on local values.

We learn

• Lifelong learning of foreign languages

We feel

• Interaction and appreciation for linguistic and cultural diversity

We act

• Active and functional learning

We rejoice

• A variety of methods and the joy of learning

Large-scale competence in bilingual instruction

1. Thinking skills and learning-to-learn

Teaching subject matters in two languages activates learning-to-learn skills. Pupils learn to combine things they have learnt and understand how they depend on each other. The teacher helps pupils find new solutions and encourages them to cope with situations that evoke feelings of uncertainty.The importance of understanding concepts is highlighted in bilingual learning. The teacher provides the pupils with structures that improve their understanding of the subject matter and patterns that develop the pupils' learning strategies. Communicative and functional methods are used widely and they deepen the pupils' awareness of themselves as learners when learning in two different languages.

2. Cultural competence, interaction and expression

Bilingual instruction helps students move through language acquisition levels. It also helps engender an appreciation of different cultures. Cultural competence will be paid special attention to when planning bilingual instruction. Emphasis will be laid on collaborative learning; communication is part of learning in a foreign language. In bilingual instruction the pupil is helped to become a fully competent user of both the mother tongue and the target language. Various forms of expression, for example using drama in teaching, will help achieve this objective.

3. Taking care of oneself and everyday skills

When pupils study subject matters in two different languages within the hours allocated to these subjects in basic education, they are required to take more responsibility for their learning and understanding the subjects. Coping skills will become more important and everyone's actions will affect their own and others' wellbeing.

4. Multiliteracy

Foreign Internet sources and media are widely used in bilingual instruction. Pupils are encouraged to develop critical thinking skills and adopt many different ways of creating and interpreting texts. Making use of versatile texts emphasizes the understanding of cultural connections. Pupils learn communication and interpretation skills in different languages.

5. Information technology skills

Information technology skills develop when foreign learning games and Internet sources are used as teaching methods. The use of digital materials will be laid special emphasis on as part of bilingual instruction. Pupils learn to use information technology also in international communication and understand its global possibilities and risks.

6. Work skills and entrepreneurship

Working on different projects and group activities helps pupils take responsibility for issues that concern everyone. This entrepreneurial approach to work adds to the development of work skills. Pupils are encouraged and taught to keep up an entrepreneurial approach to school work, which is essential when studying in a bilingual class. Pupils are encouraged to face change and new situations with an open mind and without anxiety. Pupils will develop their potential and gain an excellent command of a foreign language, which will help them further their education or join the workforce.

7. Active citizenship, influencing and building a sustainable future

Studying in a bilingual class emphasizes the importance of expression and interaction, thus developing the pupils' abilities to express their opinions constructively. The pupils learn to take part in planning their studies and become members of the school community. Cultural aspects and the objectives of global education will be highlighted, thus contributing to laying the foundation to build a sustainable future on.

34. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

11. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaan Steiner-koulu on 9-vuotinen yhtenäiskoulu Seinäjoen Törnävällä. Oppilaat suorittavat Suomen lain mukaisen oppivelvollisuuden steinerpedagogiikkaan pohjautuvien opintomenetelmien avulla ja voivat koulusta valmistuessaan jatkaa opintojaan missä tahansa toisen asteen oppilaitoksessa.

http://www.epsteiner.fi/index.html

http://steinerkasvatus.fi/index.php?page=etusivu

http://www.steinerkoulu.fi/index.php?page=stops2016

35. Valinnaisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

12. Valinnaisuus perusopetuksessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T)

• Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista yksi viikkotunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6.

• Vuosiluokille 4, 5, 6, 8 ja 9 taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi vapaasti sijoittaa koulukohtaisesti taide- ja taitoaineisiin tai antaa oppilaan valittavaksi (valinnaisuudeksi koulun tarjoamien taide- ja taitoaineiden oppimiskokonaisuuksina).

Valinnaiset aineet (VAL)

• Oppilaan valinnaisuutta on vuosiluokilla 4, 5 ja 6 yksi viikkotunti, vuosiluokilla 8 ja 9 kolme viikkotuntia.

• Valinnaiset aineet ovat oppilaiden todellista valintaa.

• Valinnaisia aineita tarjotaan joustavasti koulun vahvuuksien ja resurssien mukaan.

• Valinnaiset aineet voivat olla eripituisia ja -laajuisia oppikokonaisuuksia.

• Valinnaisia aineita voidaan käyttää painotetun opetuksen toteuttamiseen (esim. musiikkipainotteinen opetus, yrittäjämäinen toimintatapa, osallisuus)

• Alakoulussa yhden valinnaisen aineen tulee tukea yrittäjämäinen toimintatapa -ajatusta.

• Oppilaalle tulee tarjota riittävä tuki valinnaisissa aineissa.

Valinnaiset aineet toteutetaan käyttämällä monipuolisia ja ajankohtaisia sisältöjä/ilmiöitä/teemoja. Valinnaisuus voi liittyä mihin tahansa yksittäiseen oppiaineeseen – myös taide- tai taitoaineisiin tai kieliin – tai useampiin oppiaineisiin tai suoraan esimerkiksi laaja-alaiseen osaamiseen. Valinnaisten aineiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää opettajavaihtoa eri koulujen välillä. Valinnaiset aineet voidaan suunnitella toteutettaviksi useamman vuosiluokan yhdistelminä.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Opetuksen järjestäjä päättää, tarjoaako se kaikille yhteisten kieliopintojen lisäksi mahdollisuuden kielten valinnaisiin opintoihin. Valinnaisten kielten opiskelu on oppilaille vapaaehtoista.

Vuosiluokilla 4–6 valinnaisaineista kirjataan oppilaan suorittamat valinnaisainekokonaisuudet. Yläkoulussa alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan sanallisesti. Kahden tai useamman vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan yläkoulussa numeerisesti.

35.1. Ilmajoki

Opetuksen järjestäjä on linjannut, että alakouluissa taide- ja taitoaineiden valinta on ns.koulun valintaa. Koulu määrittää, mitä se tarjoaa T&T- valinnaisina aineina. Kouluilla on mahdollisuus määrittää halutessaan vuosittain taide- ja taitoaineiden valinnan. Taide- ja taitoaineiden valinnat kirjataan tällöin työsuunnitelmaan.Yläkoulussa T&T valinnaiset voivat olla koulun tarjoamaa tai ns. oppilaan omaa valintaa. Ilmajoella yläkoulu linjaa tämän omassa opetussuunnitelmassaan.

Ilmajoella VAL-aineiden valinta on oppilaan omaa valintaa. Tasa-arvoisuuden ja yhtenäisyyden vuoksi opetuksen järjestäjä on kuitenkin määritellyt, että Val-aineet sisältyvät alakoulujen osalta seuraaviin oppiaineisiin:

- ÄIDINKIELI
- TAIDE- JA TAITOAINEET
- YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETEET

Oppiaineiden pohjalta kyläkoulut suunnittelevat oman valintatarjottimen / valintakokonaisuudet. Ne voivat olla sidottuja yhteen tai useampaan yllä olevaan oppiaineeseen. Yrittäjämäinen toimintatapa-oppiaine sisällytetään alakouluissa VAL-aineisiin. Yläkoulussa se on omana oppiaineena 7. luokalla, mutta voi sisältyä myös VAL-aineisiin. Myös TVT, joka ei ole erillinen oppiaine, voi sisältyä VAL-aineisiin.

Valinnaisten kielten opetus ja sen käytänteet määritellään tarkemmin kunnan kieliohjelmassa.

35.2. Jaakko Ilkan koulu

Valinnaisuuden toteuttamisen yleisiä periaatteita Jaakko Ilkan koulussa

Jaakko Ilkan koulussa kaikki valinnaisaineet ovat oppilaan omaa valintaa. Oppilaat valitsevat 8. luokalle neljä valinnaiskurssia, joista vähintään kaksi on taito- ja taideainetta (T&T = kotitalous, kuvataide, käsityö, musiikki ja liikunta) ja loput taito- ja taideaineita sekä muita aineita (VAL). 9. luokalle oppilaat valitsevat kolme kurssia, joista vähintään yksi on kahden tunnin valinta taito- ja taideainetta. Kaikkia kursseja ei välttämättä tarjota joka vuosi.

Yhteensä valinnaisaineita on yläkoulussa 11 tuntia, joiden on oltava vähintään kahta eri oppiainetta. Käytännössä valinnat tehdään 8. luokalle neljästä korista ja 9. luokalle kolmesta korista. Jokaisesta korista oppilas valitsee yhden kurssin.

Jos oppilas valitsee lyhyitä kieliä (saksa, ranska, venäjä), niitä on opiskeltava kaksi tuntia sekä 8. että 9. luokalla, jotta oppimäärä tulee suoritetuksi.

8. LUOKAN VALINNAISAINEET

Taito- ja taideaineet 1 tunti

Liikunta

Palloilukurssi

Tavoitteet: Tutustua pallopeleihin ja kehittää omia palloilutaitoja monipuolisesti.

Oppisisältö: Kurssilla käydään läpi käytännössä eri pallopelien perusteita.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy pallopeleihin sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja palloilutaitojen kehittymiseen.

Kuvataide

Piirtämisen riemua

Tavoitteet: Piirtämisen ilon löytäminen.

Oppisisältö: Luovaa piirtämistä eri tekniikoin.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan, kuitenkin tutustuen joihinkin uusiin tekniikoihin.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

LIIKKUVA – Elävänkuvankurssi

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan liikkuvan kuvan voimaan, elokuviin ja animaatioihin.

Oppisisältö: Kurssilla tutustutaan elokuviin ja animaatioihin ja niiden tekijöihin sekä

tehdään pienimuotoisia animaatioita eri tekniikoin mm. muovailuvaha-animaatioita.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Kotitalous

Keittiön kautta kulttuurit tutuiksi

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen ja ruokakulttuurit, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä:

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Käsityö

Ks – oppi

Kone- ja sähköoppi

Tavoitteet:

Sähköteoriaa (AC / DC)

Sähkön siirto: Voimalaitostyypit ja niiden toimintatavat. Tasasuuntaus, taajuudet, yms. Komponenttien toiminta (analog. ja digit. komponentit.) Testaus mm. opetussarjojen avulla. Polttomoottoriteoriaa sekä lopuksi ryhmätöinä pienmoottorien huolto.

Oppisisältö:

Oppilas ymmärtää sähkön tuotannon ja siirron perusteet. Osaa hahmottaa magnetismin ja moottorien / generaattorien, sekä muuntajan toimintaa. Yhtenä teemana on sähköturvallisuus ja kulutustottumukset, sekä toiminta käytännössä. Erityisesti 2T – moottorin toimintaperiaatteen ymmärtäminen sekä huoltotyöt. Myös yleisimmät kaasutintyypit ja sytytysjärjestelmät.

Erityispiirteet:

Kurssin suoritettuaan oppilas käsittää laajasti sähkömarkkinoita, sähköturvallisuuden merkityksen, osaa hahmottaa esim. kuinka lamppu syttyy omassa huoneessa ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat. Osaa pienmoottorien toimintaperiaatteen ja tarvittaessa osaa tehdä huoltotöitä.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Kokeileva käsityö

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan muutamiin erikoistekniikoihin ja uusiin materiaaleihin.

Oppisisältö: Oppilas toteuttaa oman projektin, jonka hän ideoi, suunnittelee ja toteuttaa opettajan ohjauksessa. Erilaisia tekniikoita ja materiaaleja voivat olla esim. mosaiikki, kirjansidonta, erilaiset massat, kierrätysmateriaalit, kirjonta, erikoislankatekniikat, huovutus jne.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Musiikki

Bändikurssi

Tavoitteet: Yhteismusisointi pienemmässä ryhmässä (bändi), jossa jokainen syventää taitojaan soittamisessa ja/tai laulamisessa.

Oppisisältö: Yhteismusisointi soittaen ja laulaen monipuolisesti rytmimusiikin eri tyylilajit huomioiden.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa oppilaiden tason, tarpeiden ja toiveiden mukaisesti monipuolista ohjelmistoa käyttäen.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointitaitojen näyttämiseen tuntitilanteissa ja mahdollisissa esiintymisissä.

Taito- ja taideaineet sekä muut aineet 1 tunti

Musiikki

Laulu kuuluu kaikille

Tavoitteet: Laulaminen yksin ja lauluyhtyeessä syventäen omia taitoja sekä äänenkäytön harjoitteleminen.

Oppisisältö: Äänenkäytön hallinnan opettelua monipuolisella ohjelmistolla kansanmusiikista rytmimusiikin pop- ja jazzmusiikkiin.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan monipuolista ohjelmistoa ja harjoituksia käyttäen.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointitaitojen näyttämiseen tuntitilanteissa ja mahdollisissa esiintymisissä koulun tilaisuuksissa.

Kotitalous

Ruokaa meiltä ja maailmalta

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen ja ruokakulttuurit, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä: Teemakohtainen kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden taitojen, tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Käsityö

Metalliteknologia

Oppisisältö:

Hitsauksen alkeet: Mig / Mag. Tig, Puikko- sekä kaasuhitsaus / juotto. Myös alumiinin jos aikaa jää. Lopuksi jokin pienimuotoinen hitsaustyö.

Erityispiirteitä: Oppilas saavuttaa alkeistiedot / taidot em. hitsausmenetelmillä.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Kurssilla on teema. Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden, toiveiden ja taitojen mukaan. Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla on teema. Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden, toiveiden ja taitojen mukaan. Kurssin suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Kankaan kuviointi

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan kankaanvärjäykseen ja -painantaan, joista tehdään erilaisia kokeiluja.

Oppisisältö: Värjäys- ja painantakokeilujen perusteella valitaan toteutettavaksi yhdellä tai useammalla tekniikalla jokin tuote, jonka oppilas suunnittelee ja toteuttaa omien toiveiden ja tarpeidensa mukaan.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta, huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Reaaliaineet

Uskonto

Kristilliset symbolit

Tavoitteet: Oppilas perehtyy symbolien historiaan ja merkitykseen kristillisessä kuvataiteessa, hankkii

tietoa katseltavista teoksista ja symboleista ja pyrkii ymmärtämään teosten aihetta ja sanomaa.

Sisältö: Tutkitaan ja esitellään kristikunnan 2000-vuotisen historian aikana syntyneitä taideteoksia ja symboleja.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettavien tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Historia

Historian kauheudet (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Kurssi on suunnattu historiasta kiinnostuneille kahdeksasluokkalaisille.

Oppisisältö: Syvennytään pääasiassa 1900-luvun historiaan oppilaiden toiveiden mukaisesti. Käsitellään esimerkiksi maailmansotien tapahtumia, kansanmurhia ja ihmisoikeuksia.

Erityispiirteitä: Työtavat ovat vaihtelevia ja oppilaiden toivomukset otetaan huomioon. Tutustutaan alkuperäislähteisiin, katsotaan elokuvia ja dokumentteja. Oppilaiden osallisuutta ja historiataitoja kehitetään.

Historian pieniä ja suuria henkilöitä (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Kurssi on suunnattu historiasta kiinnostuneille kahdeksasluokkalaisille.

Oppisisältö: Syvennytään pääasiassa 1900-luvun historian henkilöihin oppilaiden toiveiden mukaisesti. Käsitellään historian suurmiehiä ja -naisia, mutta myös tavallisia henkilöitä. Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden oman suvun henkilöt.

Erityispiirteitä: Työtavat ovat vaihtelevia ja oppilaiden toivomukset otetaan huomioon. Tutustutaan alkuperäislähteisiin, katsotaan elokuvia ja dokumentteja. Oppilaiden osallisuutta ja historiataitoja kehitetään.

Luonnontieteet

Valinnainen biologia ja maantiede

Tavoitteet:

Kurssin tavoitteena on helpottaa, selkeyttää ja syventää 8-luokan oppisisältöjä. Tavoitteena on oppia hahmottamaan entistä paremmin ihmisen ja luonnonvälistä vuorovaikutussuhdetta sekä oppia käyttämään yksinkertaisimpia tutkimusmenetelmiä. Kurssin tavoitteena on myös tutustua oppiainetta sivuaviin harrastusmahdollisuuksiin.

Sisältö:

Opinnoissa tutustutaan eri luontoharrastusten antamiin mahdollisuuksiin. Perehdytään yksinkertaisimpiin luonto ja ympäristötutkimusten tekemiseen. Tutustutaan maapallon alueisiin ja nähtävyyksiin mm. karttatulkinnan avulla. Mahdollisuuksien mukaan pyritään käyttämään apuna paikallista asiantuntemusta.

Kivaa kemiaa

Tavoitteet: Herätellään kiinnostusta arjen kemiallisiin ilmiöihin.

Oppisisällöt: Keittiökemiaa, paperin, muovien, värien, kosmetiikan ym. tutkimista ja valmistusta.

Arviointi: Edistyminen voidaan huomioida kemian arvosanassa.

Tietotekniikka

Opiskelijan tvt-pakki

Tavoitteet: Kurssilla annetaan tieto- ja viestintätekniikan käytön perusvalmiudet opiskelua varten.

Oppisisältö: Kurssilla laaditaan erilaisia esittelyjä ja esitteitä, käydään läpi taulukkolaskennan perusteita (kaavat, funktiot, kaaviot) sekä liitetään kuvia asiakirjaan.

Erityispiirteitä: Valinnaisaine on tarkoitettu niille oppilaille, jotka eivät ole valinneet Opiskelijan työvälineet ja mediataito -valinnaisainetta. Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden mukaan.

Arviointi: Kurssin aikana tehdyt harjoitukset kootaan diaesitykseksi.

Soveltava matematiikka

Tavoitteet: Vahvistetaan hahmottamista, matemaattista ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Oppisisällöt: Koulumatematiikalle epätyypillisiä sovelluksia (ongelmanratkaisutehtäviä, geometrisia ongelmia, matematiikkapelejä ym.). Kurssi suunnitellaan oppilaiden kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Edistyminen voidaan huomioida matematiikan arvosanassa.

Kielet

Englannin tukikurssi

Tavoitteet: Kurssilla kerrataan englannin perusrakenteita ja vahvistetaan jo aiemmin opittua.

Oppisisältö: Tukikurssilla pyritään vahvistamaan kaikkia kielen eri osa-alueita (kuullun- ja luetunymmärtäminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu).

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Ruotsin tukikurssi

Tavoitteet: Kurssilla kerrataan ruotsin perusrakenteita ja vahvistetaan jo aiemmin opittua.

Oppisisältö: Tukikurssilla pyritään vahvistamaan kaikkia kielen eri osa-alueita (kuullun- ja luetunymmärtäminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu).

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Kehitetään äidinkielen perustaitoja

Tavoitteet: Tavoitteena on oppilaan äidinkielen taitojen kehittyminen, ja kurssi on suunnattu kahdeksasluokkalaisille, joilla on puutteita äidinkielen osaamisessa ja jotka tarvitsevat äidinkielen perustaitojen lisäharjoittelua.

Oppisisältö: Kurssilla harjoitellaan äidinkielen tärkeitä perustaitoja, joita tarvitaan niin opiskelussa kuin kaikkialla suomalaisessa yhteiskunnassa. Kurssi sisältää pääasiassa lukemisen ymmärtämistä ja kirjoittamista, mutta mukana voi olla myös joidenkin tärkeiden kielioppiasioiden harjoittelua ja tiedonhankintaa. Kurssin tarkka sisältö muotoutuu kurssin alussa, kun selviää, millaista harjoitusta kurssin valinneet oppilaat eniten tarvitsevat ja haluavat.

Arviointi: Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Satukirjan tekoon!

Tavoitteet: Kurssi toteutetaan äidinkielen ja kuvataiteen yhteistyönä, ja se on tarkoitettu kahdeksasluokkalaisille, joita kiinnostaa luova kirjoittaminen ja kuvittaminen.

Oppisisältö: Kurssilla keksitään ja kirjoitetaan satuja sekä kuvitetaan niitä. Kurssi saattaa sisältää myös muuta luovaa kirjoittamista oppilaiden toiveita kuunnellen. Omat tuotokset on tarkoitus koota kirjaseksi.

Erityispiirteet: Osa tunneista on äidinkielen luokassa ja osa kuvataiteen luokassa.

Arviointi: Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja äidinkielen ja kirjallisuuden tuotoksiin sekä niihin liittyviin kuvataiteen töihin.

Taito- ja taideaineet 2 tuntia

Musiikki

Musiikin työpajakurssi

Tavoitteet: Musiikin tekemistä ja kokemista monipuolisin menetelmin ja oman musiikillisten vahvuuksien löytämistä.

Oppisisältö: Musiikin eri tyylilajeihin ja musiikkiteknologiaan tutustumista monipuolisesti (nuotinkirjoitus- ja äänitysohjelmat, biisintekoa) ja erilaisin harjoituksin soittaen, laulaen, liikkuen, kuunnellen ja säveltäen.

Erityispiirteitä: Kurssilla mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja vierailuja, esiintymismahdollisuuksia eri tilaisuuksissa ja projektin tekemistä. Työn tuloksia pyritään hyödyntämään koulun eri tilaisuuksissa.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointitaitojen näyttämiseen tuntitilanteissa ja mahdollisissa esiintymisissä ja projekteissa. Arvioinnissa otetaan myös huomioon taitojen lisäksi asenne oppiaineeseen.

Kotitalous

Keittiön kautta kulttuurit tutuiksi

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen ja ruokakulttuurit, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä:

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Kuvataide

Kuvataiteenpaja - piirustus ja maalaus

Tavoitteet: Kaksiulotteista työskentelyä kuvataiteen keinoin.

Oppisisältö: Erilaisia kuvataiteen kaksiulotteisia tekniikoita eri materiaaleilla.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden

mukaan: mm. piirustusta, maalausta, grafiikkaa, valokuvausta ja muita ajankohtaisia kuvataiteen menetelmiä.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Oppilaan aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Käsityö

Metalliteknologia

Oppisisältö:

Taontaa: Puukon valmistus alusta alkaen. Karkaisu ja päästö. Tupen valmistus ja koristelu. Jatkona tämän jälkeen damastia - taontaa sekä ahjohitsauksen opettelua.

Erityispiirteitä: Skandinaavisen puukon historiaan perehtymistä. Erilaisten terätyyppien suunnittelua. Kahvan valmistuksen saloihin tutustumista. Nahkatöihin perehtyminen.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, kehitetään ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Käsityöilmaisu

Tavoitteet: Kurssilla toteutetaan persoonallisia ja oppilaan itsensä näköisiä tuotteita, vaateita ja asusteita. Kurssilla keskitytään tavallista enemmän käsityöprosessin suunnitteluvaiheeseen.

Oppisisältö: Kurssilla kerrataan ja opitaan mm. ompeluun liittyviä perusasioita. Tuotteita valmistetaan myös erilaisin lankatekniikoin, esim. neulomalla ja virkkaamalla. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla tutustumaan myös muutamiin erikoistekniikoihin, joissa voidaan huomioida ryhmän toiveet.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta, huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Liikunta

Matalan kynnyksen liikuntakurssi

Tavoitteet: Tutustua eri liikuntamuotoihin ja kehittää omia liikuntataitoja monipuolisesti. Henkilökohtaisen liikuntakipinän vahvistaminen ja terveysliikunnan merkityksen ymmärtäminen. Tuottaa iloa ja virkistystä.

Oppisisältö: Kurssilla syvennetään liikunnan peruskursseilla käytyjä taitoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin. Oppilailla mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöihin.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy liikkumiseen sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja yrittämiseen sekä liikuntataitojen kehittymiseen.

Sykekurssi

Tavoitteet: Kehittää omaa suorituskykyä kokonaisvaltaisesti. Terveysliikunnan merkityksen ymmärtäminen.

Oppisisältö: Kurssilla kehitetään kestävyyskuntoa, lihaskuntoa, nopeusominaisuuksia ja liikkuvuutta. Opitaan ymmärtämään harjoittelun merkitys fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Monipuolista harjoittelua ja kehonhuoltoa.

Erityispiirteet: Kurssilla liikutaan sekä ulkona että sisällä eri ympäristöissä. Lisätään tietoa harjoittelusta ja sen vaikutuksista teoriaopetuksen avulla. Tutustutaan erilaisiin teknologian muotoihin oman kehittymisen seuraamisessa. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan sekä leirikoulumahdollisuus.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja oman harjoittelun kehittymiseen.

Taito- ja taideaineet sekä muut aineet 2 tuntia

Kielet

Saksa

Tavoitteet: Tavoitteena on monipuolinen peruskielitaito, jolla selviää arkielämän kielenkäyttötilanteissa ja joka toimii myös johdantona pitempikestoisille saksan kielen opinnoille.

Oppisisältö: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksan kielellä oppilaita kiinnostavista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä saksankielisten maiden kulttuuritieto.

Erityispiirteitä: Oppilasta ohjataan ja kannustetaan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti ja yritteliäästi sekä pyritään myös herättämään kiinnostusta vieraisiin kieliin ja kulttuureihin samalla lisäten kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä.

Arviointi: Arviointi perustuu kokeisiin, tuntityöskentelyyn ja annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Ranska

Tavoitteet: Tavoitteena on peruskielitaito, joka antaa valmiudet arkielämän kielenkäyttötilanteisiin, rohkaisee omakohtaiseen ilmaisuun ja antaa pohjan ranskan kielen jatko-opintoihin.

Oppisisältö: Opetellaan ääntämistä, peruspuhetilanteissa selviämistä, perustekstien lukemista ja omien tekstien kirjoittamista. Opitaan kieliopin perusrakenteita ja keskeistä sanastoa.

Erityispiirteitä: Laajennetaan yleissivistystä ja kulttuurien välistä ymmärtämystä tutustumalla ranskalaiseen elämäntapaan ja kulttuuriin.

Arviointi: Arvosana perustuu kokeisiin, tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien suorittamiseen.

Venäjä

Tavoitteet: Opiskellaan venäjän kielen perusteita ja tutustutaan venäläiseen kulttuuriin.

Oppisisällöt: Opiskellaan kyrilliset kirjaimet, fraaseja, venäjän kielen perussanastoa ja kielioppia.

Erityispiirteitä: Harjoitellaan kaikkia kielen eri osa-alueita (kuullun-, ja luetunymmärtäminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu).

Arviointi: Arviointi perustuu kokeisiin, tuntiaktiivisuuteen sekä kotitehtävien suorittamiseen.

Musiikki

Musiikki ja hyvinvointi

Tavoitteet: Musiikillista ilmaisua yhdessä ilmaisutaidon kanssa. Musiikin yhdistämistä yleiseen hyvinvointiin, esim. tarjoten koulun ulkopuolisille tahoille iloa ja piristystä, kuten esim. vanhuksille ja lapsille ohjattuina tuokioina tai esityksinä.

Sisältö: Kurssin aikana suunnittelemme ja toteutamme erilaisia projekteja koulun ulkopuolisille tahoille. Suunnittelemme esim. päiväkoteihin musiikillisia kokonaisuuksia ja musiikkituokioita yhdessä ryhmän kanssa tai esittäen ryhmälle virkistykseksi yhdessä valituin menetelmin (kuten pöytä- tai nukketeatteri, musiikkituokio, teksti ja musiikki- kokonaisuuksia).

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ja kurssin lopussa pyritään toteuttamaan yhteinen projekti mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi : Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointihetkiin osallistumisesta, innokkuudesta ja aktiivisuudesta.

Kuvataide

Kuvataiteenpaja – muotoilu ja rakentelu

Tavoitteet: Noustaan pinnalta ylöspäin, kolmiulotteista kuvataidetta.

Oppisisältö: Eri tekniikoin ja eri materiaalein kolmiulotteista kuvataidetta.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden

mukaan: mm. paperimassatyöskentelyä, savityöskentelyä, kipsitöitä, tikkutöitä, muita muotoiluja ja rakenteluja.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Kotitalous

Ruokaa meiltä ja maailmalta

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen ja ruokakulttuurit, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä: Teemakohtainen kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden taitojen, tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Liikunta

Valinnaisliikuntakurssi

Tavoitteet: Tutustua eri liikuntamuotoihin ja kehittää omia liikuntataitoja monipuolisesti.

Oppisisältö: Kurssilla syvennetään liikunnan peruskursseilla käytyjä taitoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin. Oppilailla mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöihin.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy liikkumiseen sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan sekä myös leirikoulumahdollisuus.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja liikuntataitojen kehittymiseen.

Käsityö

Metalliteknologia

Oppisisältö:

Hitsausta: musta rauta ja alumiini. Suunnitelmien pohjalta valmistetaan omia töitä. Työt voivat olla myös moottoroituja. Myös pienimuotoinen voimalaitos esim. sähkögeneraattorilla tai aurinkokennolla.

Erityispiirteet: Oppilaiden tarpeet ja toiveet huomioon ottaen valmistetaan projektiluonteisesti laajempia kokonaisuuksia.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, kehitetään ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun

merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Muoti ja pukeutuminen

Tavoitteet: Kurssilla toteutetaan oma asukokonaisuus (esim. rippimekko) sekä erilaisia asusteita. Lisäksi perehdytään lyhyesti muodin ilmiöihin ja historiaan.

Oppisisältö: Kurssilla kerrataan ja opitaan vaatteen ompeluun liittyviä asioita. Asusteita valmistetaan erilaisin lankatekniikoin, kuten neulomalla tai virkkaamalla. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla tutustumaan myös muutamiin erikoistekniikoihin, joissa voidaan huomioida ryhmän toiveet.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta, huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Tietotekniikka

Opiskelijan työvälineet ja mediataito

Tavoitteet: Kurssilla opitaan käyttämään keskeisiä työvälineohjelmia.

Oppisisältö: Kurssi sisältää tekstinkäsittelyä, diaesityksiä, kuvankäsittelyä, animaatioita, videoiden editointia, taulukkolaskentaa (kaavat, funktiot, kaaviot) ja tietokantojen tekoa.

Erityispiirteitä: Valinnaisaine on tarkoitettu niille oppilaille, jotka eivät ole valinneet Opiskelijan tvt-pakki -valinnaisainetta.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien suorittamiseen.

9. LUOKAN VALINNAISAINEET

Taito- ja taideaineet sekä muut aineet 1 tunti

Kuvataide

MIELIKUVISTA - Vapaan työn kuvataidekurssi

Tavoitteet: Piirtämisen ilon ja oman tyylin löytäminen.

Oppisisältö: Yhteisistä aiheista jokainen työstää omalla valitsemallaan tyylillä ja pyritään omien vahvuuksien löytämiseen.

Erityispiirteitä: Voidaan tehdä joko yksi suuri työ tai useampia pieniä töitä tai sekä että.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Kuvis meillä ja teillä Kuvataiteen työpaja

Tavoitteet: Selvitetään missä kaikessa kuvataidetta tarvitaankaan.

Oppisisältö: Kuvataiteen käyttö mediassa, esim. blogit sekä muissa ympäristöissä. Työskennellään mm. piirtäen, maalaten, valokuvaten jne.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Musiikki

Bändikurssi

Tavoitteet: Yhteismusisointi pienemmässä ryhmässä (bändi), jossa jokainen syventää taitojaan soittamisessa ja/tai laulamisessa.

Oppisisältö: Yhteismusisointi soittaen ja laulaen monipuolisesti rytmimusiikin eri tyylilajit huomioiden.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa oppilaiden tason, tarpeiden ja toiveiden mukaisesti monipuolista ohjelmistoa käyttäen.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointitaitojen näyttämiseen tuntitilanteissa ja mahdollisissa esiintymisissä.

Kotitalous

Rutiinia ruoanvalmistukseen ja leivontaan

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä:

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Käsityö

Metalliteknologia

Oppisisältö: Metallin jatkokurssi. Kehitetään hitsaustaitoa eri metalleilla. Mukaan voi tarpeen tullen lisätä koneistusta (sorvausta / jyrsintää). Myös kone ja sähkö elementtejä voidaan liittää mukaan.

Erityispiirteet: Syventävä kurssi hitsaukseen / koneistukseen.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät.

3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla on teema. Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden, toiveiden ja taitojen mukaan. Kurssin suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Koruja ja koristeita

Tavoitteet: Kurssilla toteutetaan koruja, asusteita ja koristeita esim. kodin juhliin erilaisin tekniikoin ja eri materiaaleista.

Oppisisältö: Kurssilla opitaan erilaisia tekniikoita valmistaa koruja ja koristeita mm. helmistä, erilaisista massoista, huovuttamalla, kankaasta, punomalla, helmikudonnalla jne. Kurssilla perehdytään mahdollisuuksien mukaan myös paperiaskarteluun.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Liikunta

Tanssiliikuntakurssi

Tavoitteet: Tutustutaan ja opetellaan erilaisia tanssimuotoja sekä suunnitellaan oppilaiden oma tanssi. Valmistellaan myös tanssiesityksiä.

Oppisisältö: Pohjana ovat erilaiset Koululiikuntaliiton Power Mover – tanssit, sekä mahdollisesti muita tansseja. Oppilaat suunnittelevat yhdessä oman tanssin kurssin aikana.

Erityispiirteet: Mahdollisuuksien mukaan myös vierailevia tanssinopettajia. Harjoiteltuja tansseja voidaan esittää koulun juhlissa tai muissa tapahtumissa.

Arviointi: Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen ja oman tanssin suunnitteluun osallistumiseen.

Liikunnanohjauskurssi

Tavoitteet: Saada valmiuksia ja kokemusta erilaisten ryhmien liikunnanohjaukseen.

Oppisisältö: Kurssilla käydään läpi teoriassa ja käytännössä liikunnanohjauksen perusteita. Ohjataan oman ryhmän oppilaita sekä mahdollisuuksien mukaan alakoulujen oppilaita tai muita ryhmiä.

Erityispiirteet: Kurssilla käydään läpi erilaisia leikkejä ja liikuntalajeja sekä opettajan että oppilaiden johdolla.

Arviointi: Arviointi perustuu ohjaussuunnitelmiin, ohjaustuokioihin ja tuntiaktiivisuuteen.

Terveystiedon ensiapukurssi

Tavoitteet: Syventää ensiavun perusteita ja taitoja.

Oppisisältö: Auttamistoiminta onnettomuudessa tai sairauskohtauksessa, hätäensiavun perusteet: tajuttomalle annettava ensiapu, peruselvytys, vierasesine hengitysteissä, verenkierron häiriötila (sokki). Haavat, tavallisimmat sairauskohtaukset, palovammat ja sähkön aiheuttamat vammat, nivelvammat ja murtumat sekä myrkytykset.

Erityispiirteet: Luokkaopetuksena, käytännönharjoituksia ympäristöä hyväksikäyttäen, teoriaa ja käytäntöä.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan aktiivisuuteen, käytännön taitoihin sekä kirjallisen kokeen läpäisemiseen.

Reaaliaineet

Uskonto

Raamatun syntyhistoria ja ominaisuudet (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Auttaa oppilasta ymmärtämään kristinuskon pyhän kirjan, Raamatun, syntyhistoriaa ja ominaisuuksia.

Sisältö: Käsitellään Raamattua Jumalan ilmoituksena, Raamatun arvovaltaa ja inspiraatiota ja Vanhan ja Uuden testamentin kirjojen historiallista syntyä.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä oppilaiden kanssa. Kurssi sisältää oppilaiden tekemiä tehtäviä ja oppilaiden välistä ja oppilaiden kanssa käytävää keskustelua.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettavien tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Raamattua käytännönläheisesti (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Auttaa oppilasta pohtimaan erilaisia elämän ja kristillisyyden kysymyksiä Raamatun opetusten (tai vaihtoehtoisesti jonkin yksityisen Raamatun kirjan) pohjalta.

Sisältö: Käsitellään oppilaiden kanssa valittuja erilaisia teemoja ja ilmiöitä aiheeseen liittyvien Raamatun tekstien pohjalta. Raamatun teksti antaa pohjan käsiteltävälle teemalle. Ryhmän jäsenet

tuovat omia ajatuksiaan esiin keskustelussa, jossa pääpaino on keskinäisellä vuorovaikutuksella.

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettavien tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Yhteiskuntaoppi

Rikos ja rangaistus - lakitietoa nuorille (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Syvennytään lakitietoon.

Oppisisältö: Aiheina on esimerkiksi oikeustapaukset, oikeusasteet ja rangaistusmuodot.

Erityispiirteitä: Vieraillaan mahdollisuuksien mukaan aiheeseen liittyvissä paikoissa, esim. poliisilaitos, käräjäoikeus.

”Näin muutetaan maailmaa” – vaikuttamiskurssi nuorille (tarjotaan yleensä vuorovuosina)

Tavoitteet: Syvennytään yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Oppisisältö: Syvennytään demokratian kiemuroihin, eri vaikuttamistapoihin, seurataan ajankohtaisia tapahtumia meillä ja maailmalla.

Erityispiirteitä: Järjestetään ajankohtaisia tapahtumia esim. politiikkapäivä, erilaiset valtakunnalliset kampanjat. Kurssilta osallistutaan myös joka toinen vuosi pidettävään Nuorten parlamentin istuntoon.

Luonnontieteet

Biologia

Ihmisen biologian työkurssi

Tavoitteet: Kurssilla on tarkoitus syventää peruskurssilla opittua biologian tietämystä käytännön töiden avulla. Tavoitteena on myös oppia käyttämään sujuvasti mikroskooppia, tekemään ihmisen biologiaan liittyviä laborointeja ja muita käytännön töitä.

Oppisisältö: Kurssilla tehdään käytännön töitä ihmisen biologiaan liittyvistä aiheista. Kurssilla tutkitaan esimerkiksi verisoluja, sisäelimiä, viljellään bakteereja ja harjoitellaan perinnöllisyyteen liittyviä risteytystehtäviä. Kurssilla tehdään myös pienimuotoisia tutkimuksia ja harjoitellaan tutkimuksen raportointia.

Erityispiirteitä: Kurssilla pääpaino on tekemällä oppimisessa. Aiheisiin liittyvä teoria opiskellaan ihmisen biologian oppitunneilla 9-luokalla.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Tietotekniikka

Laskutaulukko tutkimuksen teossa

Tavoitteet: Kurssilla annetaan valmiuksia omien tutkimusten kirjaamiseen, analysointiin sekä esittämiseen taulukkomuodossa sekä kaavioina.

Oppisisältö: Kurssilla käytetään taulukkolaskenta-ohjelmaa, tehdään omia kyselykaavakkeita ja analysoidaan niiden tuloksia taulukoiden ja kaavioiden avulla.

Erityispiirteitä: Kurssilla pyritään huomioimaan oppilaiden toiveita tutkimuskohteiden valinnassa.

Matematiikka

Arkipäivän matematiikkaa

Tavoitteet: Vahvistetaan arkielämässä tarvittavia lasku- ja arviointitaitoja.

Oppisisällöt: Konkreettisia esimerkkejä, peruslaskutoimituksia. Kurssi suunnitellaan oppilaiden tarpeiden mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Syventävä matematiikka

Tavoitteet: Parannetaan matematiikan jatko-opinnoissa tarvittavia valmiuksia.

Oppisisällöt: Algebrallisia lausekkeita, funktioita, geometriaa ja prosenttitehtäviä.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Edistyminen voidaan huomioida matematiikan arvosanassa.

Kielet

Englannin lisäkurssi

Tavoitteet: Kurssi valmentaa jatko-opintoihin ja on suunnattu englannin opiskelussaan lisähaasteita kaipaaville.

Oppisisältö: Pyritään vahvistamaan kielen eri osa-alueita (kuullun- ja luetunymmärtäminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu) oppilaiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Ruotsin lisäkurssi

Tavoitteet: Kurssi valmentaa jatko-opintoihin ja vahvistaa jo aiemmin opittua.

Oppisisältö: Pyritään vahvistamaan kielen eri osa-alueita (kuullun- ja luetunymmärtäminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu) oppilaiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Taito- ja taideaineet 2 tuntia

Musiikki

Musiikin työpajakurssi

Tavoitteet: Musiikin tekemistä ja kokemista monipuolisin menetelmin ja oman musiikillisten vahvuuksien löytämistä.

Oppisisältö: Musiikin eri tyylilajeihin ja musiikkiteknologiaan tutustumista monipuolisesti (nuotinkirjoitus- ja äänitysohjelmat, biisintekoa) ja erilaisin harjoituksin soittaen, laulaen, liikkuen, kuunnellen ja säveltäen.

Erityispiirteitä: Kurssilla mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja vierailuja, esiintymismahdollisuuksia eri tilaisuuksissa ja projektin tekemistä. Työn tuloksia pyritään hyödyntämään koulun eri tilaisuuksissa.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointitaitojen näyttämiseen tuntitilanteissa ja mahdollisissa esiintymisissä ja projekteissa. Arvioinnissa otetaan myös huomioon taitojen lisäksi asenne oppiaineeseen.

Kuvataiteenpaja – piirustus ja maalaus

Tavoitteet: Kaksiulotteista työskentelyä kuvataiteen keinoin.

Oppisisältö: Erilaisia kuvataiteen kaksiulotteisia tekniikoita eri materiaaleilla.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden

mukaan: mm. piirustusta, maalausta, grafiikkaa, valokuvausta ja muita ajankohtaisia kuvataiteen menetelmiä.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Kotitalous

Ruokia ja leivontaa arjesta juhlaan

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen arjessa ja juhlassa, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä: Teemakohtainen kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden taitojen, tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Käsityö

Metalliteknologia

Oppisisältö: Jatkoa 8-luokan hitsaus / taonta opetukseen. Valmistetaan taitotason mukaisesti erilaisia töitä oppilaan suunnitelmien / toiveiden pohjalta. Alumiinin hitsausta.

Erityispiirteet: Oppilas tekee suunnitelmiensa pohjalta laaditun työn mahdollisimman oma-aloitteisesti ja itse työskentelyään arvioiden.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, kehitetään ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Minä ympäristössäni

Tavoitteet: Kurssilla toteutetaan sisustustuote tiettyyn ympäristöön suunnitellen. Lisäksi valmistetaan muita tuotteita huomioiden erityisesti niiden käytettävyyttä ympäristöönsä sopien.

Oppisisältö: Sisustus- ja muut tuotteet toteutetaan omavalintaisella tekniikalla. Kurssilla siis kerrataan vanhoja käsityötekniikoita ja opitaan monipuolisesti uutta. Sisustuotteiden valmistukseen soveltuvat erinomaisesti esim. tilkkutyöt. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla tutustumaan myös muutamiin erikoistekniikoihin, joissa voidaan huomioida ryhmän toiveet.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta, huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Liikunta

Matalan kynnyksen liikuntakurssi

Tavoitteet: Tutustua eri liikuntamuotoihin ja kehittää omia liikuntataitoja monipuolisesti. Henkilökohtaisen liikuntakipinän vahvistaminen ja terveysliikunnan merkityksen ymmärtäminen. Tuottaa iloa ja virkistystä.

Oppisisältö: Kurssilla syvennetään liikunnan peruskursseilla käytyjä taitoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin. Oppilailla mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöihin.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy liikkumiseen sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja yrittämiseen sekä liikuntataitojen kehittymiseen.

Sykekurssi

Tavoitteet: Kehittää omaa suorituskykyä kokonaisvaltaisesti. Terveysliikunnan merkityksen ymmärtäminen.

Oppisisältö: Kurssilla kehitetään kestävyyskuntoa, lihaskuntoa, nopeusominaisuuksia, liikkuvuutta sekä opitaan ymmärtämään harjoittelun merkitys fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Monipuolista harjoittelua ja kehonhuoltoa.

Erityispiirteet: Kurssilla liikutaan sekä ulkona että sisällä eri ympäristöissä. Lisätään tietoa harjoittelusta ja sen vaikutuksista teoriaopetuksen avulla. Tutustutaan erilaisiin teknologian muotoihin oman kehittymisen seuraamisessa. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan sekä leirikoulumahdollisuus.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja oman harjoittelun kehittymiseen.

Taito- ja taideaineet sekä muut aineet 2 tuntia

Kuvataiteenpaja – muotoilu ja rakentelu

Tavoitteet: Noustaan pinnalta ylöspäin, kolmiulotteista kuvataidetta eri materiaalein.

Oppisisältö: Eri tekniikoin ja eri materiaalein kolmiulotteista kuvataidetta.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden

mukaan: mm. paperimassatyöskentelyä, savityöskentelyä, tikkutöitä, muita muotoiluja ja rakenteluja.

Arviointi: Arviointi perustuu kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Kotitalous

Rutiinia ruoanvalmistukseen ja leivontaan

Tavoitteet: Syventää ja laajentaa jo aiemmin opittuja kotitalouden aihekokonaisuuksia sekä soveltaa opittua käytäntöön.

Oppisisältö: Ruokaosaaminen, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa.

Erityispiirteitä:

Arviointi: Jatkuva näyttö, yritteliäisyys ja aktiivinen osallistuminen oppitunneille. Teoriakoe/ oppimispäiväkirja. Käytännön kokeet. Kotitehtävät. Itsearviointi. Projektityö/portfolio.

Musiikki

Musiikki ja hyvinvointi & musiikkiteatteri

Tavoitteet: Musiikillista ilmaisua yhdessä ilmaisutaidon kanssa. Musiikin yhdistämistä yleiseen hyvinvointiin, esim. tarjoten koulun ulkopuolisille tahoille iloa ja piristystä, kuten esim. vanhuksille ja lapsille ohjattuina tuokioina tai esityksinä.

Sisältö: Kurssin aikana suunnittelemme ja toteutamme erilaisia projekteja koulun ulkopuolisille tahoille. Suunnittelemme esim. päiväkoteihin musiikillisia kokonaisuuksia ja musiikkituokioita yhdessä ryhmän kanssa tai esittäen ryhmälle virkistykseksi yhdessä valituin menetelmin (kuten pöytä- tai nukketeatteri, musiikkituokio, teksti ja musiikki- kokonaisuuksia).

Erityispiirteitä: Kurssi suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ja kurssin lopussa pyritään toteuttamaan yhteinen projekti mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi : Arviointi perustuu kurssin aikana toteutettujen yksilö- ja yhteismusisointihetkiin osallistumisesta, innokkuudesta ja aktiivisuudesta.

Käsityö

Kierrätä ja tuunaa

Tavoitteet: Kurssin lähtökohtana on hyödyntää vanhoja materiaaleja uudelleen sekä uudistaa vanhoja tai kuluneita tuotteita. Oppilas toteuttaa kurssin aikana muutaman oman projektin, jotka hän ideoi, suunnittelee ja toteuttaa itsenäisesti opettajan ohjauksessa.

Oppisisältö: Tuotteet voivat olla esim. sisustuselementtejä, vaatteita tai asusteita, jotka voivat olla kierrätysmateriaalista kokonaan tai vain osittain. Projektit on tarkoitus toteuttaa omavalintaisella tekniikalla. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla tutustumaan myös muutamiin erikoistekniikoihin, joissa voidaan huomioida ryhmän toiveet.

Erityispiirteitä: Kurssi pyritään suunnittelemaan oppilaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lisäksi jokainen oppilas pystyy asettamaan itselleen yksilöllisiä haasteita ja tavoitteita omien taitojensa pohjalta, huomioiden myös muut tekemänsä kurssivalinnat.

Arviointi: Arviointi perustuu oppilaan työskentelyyn koko kurssin ajan ja valmistuneisiin tuotteisiin sekä itsearviointiin.

Metalliteknologia / KS – oppi

Oppisisältö: Vaativien metallirakenteiden valmistusta yrittäjämäisen toiminnan huomioiden. Myös alumiini. Voidaan myös yhdistää moottoreihin / generaattoreihin. Esimerkkinä: minichopper, miniauto, pienvoimalaitos, led-taulu yms. Perehtymistä erilaisiin pienmoottori-tyyppeihin, voimansiirtoon, alustarakenteisiin, ohjaukseen ja jousitukseen.

Erityispiirteet: Oppilas pystyy yhdistelemään erilaisia komponentteja toisiinsa ja ymmärtää niiden kokonaisuuksia ja toimintaa.

Puuta ja teknologiaa

Tavoitteet: Kurssilla tutustutaan, kerrataan, kehitetään ja syvennetään koneellisesti sekä käsillä tapahtuvan puuntyöstön ja tuotevalmistamisen perusteita.

Oppisisältö: Koneellisesti ja käsin tapahtuva puuntyöstö perinteistä nykyaikaan. Tuotteen valmistamisen vaiheistaminen. Eri suunnittelumallit. Erilaiset liitos- ja pintakäsittelymenetelmät. 3D- suunnittelu ja tulostus. Kierrätys ja korjaaminen. Elektronisia sovelluksia osana tuotetta. Tehokas materiaalikäyttö.

Erityispiirteitä: Kurssilla otetaan huomioon oppilaiden oma mielenkiinto ja tarve valmistettaville tuotteille. Oppilaat vaikuttavat oman tuotteensa materiaaleihin, ulkomuotoon, pintakäsittelyyn ja valmistustekniikkaan. Oppilaat osaavat hahmottaa suunnitelmallisuuden ja elinkaariajattelun merkityksen sekä tuotekriteereiden asettamisen osana tuotteen valmistusprosessia. Oppilaat suorittavat materiaalilaskentaa ja harjoittavat avaruudellista hahmottamiskykyään käytännössä.

Arviointi: Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, kurssin aikana annettujen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen, käyttäytymiseen, asenteeseen, yritteliäisyyteen, ohjeiden noudattamiseen, turvalliseen työskentelyyn sekä toisten huomioon ottamiseen.

Liikunta

Valinnaisliikuntakurssi

Tavoitteet: Tutustua eri liikuntamuotoihin ja kehittää omia liikuntataitoja monipuolisesti.

Oppisisältö: Kurssilla syvennetään liikunnan peruskursseilla käytyjä taitoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin. Oppilailla mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöihin.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy liikkumiseen sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan sekä myös leirikoulumahdollisuus.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja liikuntataitojen kehittymiseen.

Palloilukurssi

Tavoitteet: Tutustua pallopeleihin ja kehittää omia palloilutaitoja monipuolisesti.

Oppisisältö: Kurssilla käydään läpi käytännössä eri pallopelien perusteita.

Erityispiirteet: Kurssi keskittyy pallopeleihin sekä ulkona että sisällä. Mahdollisesti vierailuja koulun ulkopuolisiin liikuntakohteisiin kiinnostuksen mukaan.

Arviointi: Arviointi perustuu aktiivisuuteen ja palloilutaitojen kehittymiseen.

Tietotekniikka

Ohjelmointi ja taulukot

Tavoitteet: Kurssin tavoitteena on syventää oppilaiden tietoteknisiä taitoja, opetella käyttämään ohjelmointikieltä sekä tutustua laajojen taulukoiden hallintaan.

Oppisisältö: Kurssilla käsitellään ohjelmoinnin ja HTML-kielen perusteita sekä syvennetään taulukko- ja tietokantaohjelman hallintaa.

Erityispiirteitä: Kurssilla pyritään huomioimaan oppilaiden tarpeet ja toiveet.

Arviointi: Kurssi arvioidaan tietojen, taitojen ja aktiivisuuden perusteella.

Luonnontieteet

Fysiikka/kemia

Laborointikurssi

Tavoitteet: Tutustutaan yhteisiä kursseja perusteellisemmin kemian ja fysiikan kokeellisiin työmenetelmiin. Opetellaan huolellista työskentelyä, tarkkojen havaintojen ja mittausten tekemistä sekä tutkimusten kirjallista dokumentointia.

Oppisisällöt: Kemian ja fysiikan kokeellisia tutkimuksia.

Arviointi: Kurssista annetaan arvosana tuntityöskentelyn, kirjallisten kokeiden ja / tai työpäiväkirjojen / työselostusten perusteella. Edistyminen voidaan huomioida kemian ja/tai fysiikan arvosanassa.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Esiintymistaitoa ja kirjallisuutta

Tavoitteet: Kurssi on tarkoitettu yhdeksäsluokkalaisille, jotka ovat kiinnostuneita sekä esiintymisestä että kirjallisuudesta. Tavoitteena on harjoitella erilaisia esiintymistilanteita ja perehtyä monipuolisesti kirjallisuuteen.

Oppisisältö: Kurssi painottuu kahteen äidinkielen osa-alueeseen: esiintymiseen ja kirjallisuuteen. Osa tunneista käytetään oppilaiden valitsemien klassikoiden ja uutuuskirjojen lukemiseen. Lisäksi tehdään mm. postereita ja kirjavinkkausta. Myös lukudiplomitehtäviä voidaan tehdä. Osalla tunneista harjoitellaan arjen ja juhlan vaihtelevia puhetilanteita, kuten juontoja, haastatteluja ja esittelyjä. Voidaan tutustua myös kokous- ja neuvottelutaitoihin. Kurssin aikana on mahdollista päästä esimerkiksi juontamaan koulun tilaisuuksiin.

Arviointi: Arviointi on jatkuvaa ja perustuu tuntityöskentelyyn sekä monenlaisiin tehtäviin ja suorituksiin.

36. Yrittäjämäinen toimintatapa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Lisäksi yrittäjämäinen toimintatapa on uusi oppiaine vuosiluokalla 7. Se on maakunnallinen painotus, joka saa tuntijaossa yhden vuosiviikkotunnin.

Mitä yrittäjämäinen toimintapa on?

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa pitää sisällään innovatiivisuuden, hallitun riskinoton sekä tavoitteellisen toiminnan. Yrittäjämäisesti toimiva ihminen uskaltaa ottaa uusia askeleita, vaikka niissä voisi epäonnistuakin. Yrittäjämäiseen toimintaan liittyy myös vastuullinen suhtautuminen kaikkeen tekemiseen sekä oman itsen tavoitteellinen kehittäminen.

Yrittäjämäistä toimintatapaa voidaan toteuttaa oppilaitoksissa monella eri tavalla. Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluissa voidaan valita vuosittain erilaisia painopistealueita. Erilaiset tapahtumat, projektit ja teemapäivät voivat olla toimintatavan näkyvimpiä muotoja. Toteutuksessa on tärkeää oivaltaa, että kyse ei ole pelkästään uuden kehittämisestä vaan vanhojen, jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämisestä uudella tavalla.

Kysy, kuka:

- ideoi?
- suunnittelee?
- valitsee toteutettavat ideat?
- ponnistelee?

- saa elämyksiä?
- panee itsensä likoon?
- harjoittelee yhteistyötaitoja?
- harjoittelee esiintymistä?
- harjoittelee mielipiteen esittämistä ja kantansa perustelua?
- huolehtii verkostoista?
- kantaa vastuun tekemisestä?

Jos vastaus on suurimmassa osassa oppilas, toimintaa voidaan pitää oppilaan yrittäjämäisenä toimintana.

(Lähde: Levon-instituutin Auringonkukka-projekti)

Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluissa voidaan valita vuosittain erilaisia painopistealueita.

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Yrittäjämäinen oppiminen lähtee omasta itsestä ja elämän eri osa-alueista. Se laajenee kehämäisesti perheen ja luokan kautta suurempiin yhteisöihin. Mukaan otetaan kuhunkin osa-alueeseen sopivat sidosryhmät, esimerkiksi yritykset ja kolmas sektori. Yrittäjämäinen toimintatapa tässä muodossa voi alkaa jo varhaiskasvatuksessa.

Yrittäjämäinen toiminta on yritteliästä asennetta, päättäväisyyttä, vastuuntuntoa, innovatiivisuutta, tulevaisuussuuntautuneisuutta ja kykyä tehdä oikeita asioita. Yrittäjämäisesti toimiva ihminen uskaltaa ottaa uusia askeleita, vaikka niissä voisi epäonnistuakin. Yrittäjämäiseen toimintaan liittyy myös vastuullinen suhtautuminen asioihin ja ihmisiin ja oman itsen tavoitteellinen kehittäminen.

Yrittäjämäinen toimintapa ei ole erillinen, muusta toiminnasta irrallinen kokonaisuus, vaan se nähdään tapana toimia, ja siten se on mukana kaikessa toiminnassa. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen asenteen ja taitojen kehittäminen.

Oppilaitokset vahvistavat ja kehittävät yrittäjämäistä toimintakulttuuria yhdessä erilaisten verkostojensa kanssa rohkaistuen samalla katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan. Opettajan rooli on yhä enemmän keskittynyt ohjaamiseen ja valmentamiseen ja oppilas ottaa vastuun omista tekemisistään.

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Itsetuntemus (T1)

- Millainen minä olen ja millaiseksi haluan kasvaa?
- Mitä osaan, mitä täytyy vielä harjoitella?
- Mitä taitoja tarvitaan erilaisissa töissä ja tehtävissä?
- Mitä taitoja tarvitaan yhteiskunnassa?
- Oppilaan itsearviointitaidot

Yhteisöllisyys (T2)

- Hyvät käytöstavat
- Yhteistyötaidot/vuorovaikutustaidot ja toisen ihmisen huomioiminen
- Yhteisten asioiden hoitaminen
- Rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- Johtaminen ja johdettavana toimiminen

Työ ja tekeminen (T3)

- Oman ja toisten työn arvostaminen, työn suunnittelu, toteutus ja loppuun saattaminen. Oman työn ja oman itsensä johtaminen.
- Pitkäjänteinen työn tekeminen.
- Omien ideoiden rohkea kokeilu ja hallittu riskinotto, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen
- Ongelmanratkaisutaidot
- Hallitun riskinoton harjoittelu
- Yhteiskunnan rakenteisiin ja toimintaan tutustuminen. Laillisuuskasvatus, esim. koulun järjestyssäännöt
- Taloudenhallinta
- Verkostoituminen

- Joka vuosi oppilasryhmät tutustuvat johonkin ammattiin, työpaikkaan tai yritykseen.
  - 0.–4. luokilla tutustutaan lähipiirin, esim. vanhempien tai isovanhempien työhön ja koulussa toimivien henkilöiden ammatteihin ja työtehtäviin
  - 5.–6. luokilla tutustutaan lähialueen yrityksiin.
  - 7.–9. luokilla tutustutaan oman kunnan alueella oleviin yrityksiin ja osallistutaan TET:iin.

Ympäristö (T4)

- Monipuoliset oppimisympäristöt
- Koulun ulkopuoliset toimijat
- Sidosryhmät ja verkostot
- Kestävä kehitys

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Koulun monipuolisten oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin pitää tukea oppilaiden itsetuntemuksen ja minäkuvan rakentumista, mahdollistaa toiminnalliset työtavat, opettaa työn arvostamiseen ja loppuun saattamiseen, luovuuteen sekä hallittuun riskinottoon. Työtapojen valinnassa keskeistä on luoda turvallinen ja avoin oppimisympäristö, jossa on lupa kokeilla, onnistua ja epäonnistua myös luokkahuoneen ulkopuolella aidoissa ympäristöissä. Kun on kivaa, oppii, ja kun oppii, on kivaa!

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Yrittäjämäisen toimintatavan tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on vahvistaa työskentelyn kehittymistä vuorovaikutteiseksi ja pitkäjänteiseksi. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistasojen mukaiset oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Oppilaan oppimisen arviointi ja portfolion rakentaminen

Keskeistä on oppilaan itsearviointitaitojen kehittyminen sekä rakentavan palautteen vastaanottamisen ja antamisen taitojen kehittäminen. Vahvuuksia ja osaamisen kohtia voi nostaa esiin mistä tahansa oppilaan toiminnasta. Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon myös monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja ainekohtaisissa arvioinneissa.

Portfolio on "Opiskelijan tekemistä töistä koostuva mielekäs kokoelma, joka kertoo hänen työskentelystään, edistymisestään ja saavutuksistaan yhdellä tai useammalla alueella, ja jossa on mukana opiskelijan omakohtaisia pohdintoja."(Paulson,Paulson & Mayer: 1991). Nykyisten oppimisnäkemysten mukaan oman oppimisen seuranta on olennainen osa oppimistapahtumaa. Kun opittavaa aineistoa dokumentoidaan monella eri tavalla portfolioon, tulee oppimistapahtuma näkyväksi itselle ja muille. Dokumentoinnin muotoja ovat esimerkiksi oppimispäiväkirjat, tallenteet, kuvalliset muistiinmerkinnät kuten valokuvat, videot, piirrokset, kartat, pienoismallit ja maalaukset. Portfoliota voi käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa.

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, jota voidaan käyttää osana ammatinvalinnanohjausta ja jonka hän saa mukaansa seuraavalle asteelle siirryttäessä. Oppilas kerää portfolioon itselleen tärkeitä asioita ja onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Ne voivat olla mitä tahansa: esimerkiksi onnistunut ainekirjoitus, kuva tai esimerkillisen käyttäytymisen kokemus. Kehittämisen kohteita voidaan nostaa esille yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa ja kirjata portfolioon. Osan portfolioon tulevista töistä valitsee oppilas, osan opettaja, osan huoltaja. Valintaa voidaan tehdä esimerkiksi arviointikeskustelun yhteydessä.

Portfoliota keräävä oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan. Vuosiluokilla 7–9 aineenopettajat täydentävät oman oppiaineensa osalta oppilaiden portfolioita yhdessä heidän kanssaan. Luokanopettaja/ -ohjaaja pitää huolen, että jokainen oppilas saa merkintöjä portfolioonsa. Oppilasta opastetaan kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa ja dokumentoinnissa. Dokumentoinnin muotoja voivat olla esimerkiksi:

- oppimispäiväkirjat,
- tallennukset,
- kuvalliset muistiinmerkinnät (valokuvat, videot, piirrokset, kartat, pienoismallit, maalaukset).

Portfoliossa on olennaista sen sisältämä oppilaan oma itsearviointi työskentelystään. Portfolio sisältää myös opettajan ja huoltajan arvioita. Olennaista on, että portfolio on tekijänsä näköinen. Kun opittavaa aineistoa dokumentoidaan monella eri tavalla portfolioon, tulee oppimistapahtuma näkyväksi itselle ja muille. On tärkeää, että oppilaat oppivat jo varhain seuraamaan omaa oppimistaan. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas on aktiivinen toimija ja oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin.

Portfolio on yksi työväline yrittäjämäisen toimintatavan (nelikenttäkuvio) tavoitteiden saavuttamiseen.

Vuosiluokkien 4–6 valinnaisaine

Valinnaisaine on toiminnallinen oppimiskokonaisuus, jossa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet osana tiimityötä. Oppimisessa korostuvat oppilaan oma ajattelu, suunnittelu ja rohkea ideoiden toteuttaminen. Mahdollisuuksien mukaan käsitellään omaa ja yhteisön taloutta ja sen vaikutuksia toimintaan. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen ja arvioimiseen.

Valinnaisaine perustuu yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen tavoitteisiin. Valinnaisaineen puitteissa toteutetaan esimerkiksi ajankohtaisia lukuvuoteen, paikalliseen kulttuuriin, kestävään kehitykseen, kehitysyhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön, erilaisiin ongelmanratkaisutehtäviin sekä työelämään liittyviä projekteja. Oppilaiden ja opettajan oma erityisosaaminen otetaan käyttöön.

Alakoulussa yhden valinnaisen (VAL) aineen tulee tukea yrittäjämäistä toimintatapaa. Valinnaisaineen nimi on koulukohtaisesti määriteltävissä. Sisällöissä ja tavoitteissa on konkreettisesti tultava esille yrittäjämäinen toimintatapa.

Yrittäjämäistä toimintatapaa valinnaisaineena arvioidaan monipuolisin menetelmin jatkuvan arvioinnin periaatteella. Valinnaisaine arvostellaan suoritusmerkinnällä hyväksytty / hylätty.

Tukea yrittäjämäisen toimintatavan sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen löytyy esimerkiksi:

- ”Pikku yrittäjyys” www.pikkuyrittajat.fi
- Hyvät tavat arkipäivässä -projekti
- Projekti koulun ulkopuolisen toimijan kanssa, esim. diakonia, vanhustyö, Unicef, kestävä kehitys, kierrätys, kulttuuri, yrittäjät, myyjäiset, kansainvälisyys
- Sanomalehti, koulun uutiset -projekti
- Kuka minä olen -viikko tai -päivä. Oppilas saa kertoa itsestään, tuoda kouluun lelun, lemmikin tms. kutsua vieraan jne. (Rinnalle myös kullekin opettajalle päivä tai viikko, jolloin tämä kertoo itsestään, harrastuksistaan, jne. Lisätään opettajien tietoa ja ymmärrystä kollegoistaan, työmotivaatiota sekä oman ja toisen työn arvostusta. Vaikka kyseessä onkin opettajien keskinäinen juttu, pitäisi siitä tihkua jotakin myös koko koululle esim. päivänavauksena, erilaisena oppituntina tai projektina.)
- Kirja-, näytelmä-, musiikki- tai tapahtumaprojekti
- Valinnaisaineessa ja projekteissa opetetaan mahdollisimman paljon myös yrittäjyyden kovaa sisältöainesta eli liiketoimintaosaamisen alkeita.
- Pienimuotoista yritystoiminnan harjoittamista (materiaalia mm. 4H, NY)
- Yrityskylä-konsepti (TAT)

Lisäys eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan (19.9.2017)

Yrittäjämäinen toimintapa on eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan ja tuntijakoon 7. vuosiluokalle hyväksytty paikallinen ylimääräinen oppiaine. Oppilas, joka on tullut ko. opetussuunnitelman ja tuntijaon piiriin vasta vuosiluokalla 8 tai vuosiluokalla 9, voidaan rehtorin päätöksellä vapauttaa tältä osin yrittäjämäinen toimintatapa –oppiaineen opetuksesta. (Opetushallitus, Erja Vitikka 6.6.2017)

36.1. Yrittäjämäinen toimintatapa vuosiluokilla 1–9

Yrittäjämäisen toimintatavan vuosiluokkaistetut tavoitteet

Yrittäjämäisen toimintatavan tavoitteena on edistää oppilaiden kykyä löytää omat vahvuutensa sekä vahvistaa heidän itsetuntoaan sekä vuorovaikutustaitojaan. Oppilasta kannustetaan innovatiivisuuteen ja luovuuteen erilaisissa oppimistilanteissa ja – ympäristöissä.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kuuluvat kaikkiin yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen tavoitteisiin, minkä vuoksi niitä ei ole kirjattu erikseen.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokalla 1 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan omaa työtään, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien ja koulun ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 2

Vuosiluokalla 2 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan omaa työtään, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien ja koulun ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 3

Vuosiluokalla 3 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja ki kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 4

Vuosiluokalla 4 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 5

Vuosiluokalla 5 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia

- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 6

Vuosiluokalla 6 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 7

Vuosiluokalla 7 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa
- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

Vuosiluokka 8

Vuosiluokalla 8 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjoitella työnhakua ja harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

Vuosiluokka 9

Vuosiluokalla 9 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmistenn ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjoitella työnhakua ja harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin

- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa
- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

36.2. Ilmajoen Kunta

Ilmajoen kunnassa yrittäjämäinen toimintatapa-aineessa tehtävä portfolio kulkee läpi perusopetuksen oppilaan mukana ain ensimmäiseltä luokalta yhdeksänteen saakka. Portfolio tehdään sähköisesti Googler Gafella (Google apps for education).

37. Vuosiluokat 7-9

37.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

37.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

37.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

37.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 7-9.

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

37.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä

tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja

harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoittelemiseen.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tvt:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestävään kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä.

Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja vältytään tiedon häviämiseltä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuoja ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoja ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen

ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

37.6. Oppiaineet

37.6.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa,

oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin.

Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa.

Suomen kieli toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä vuosiluokilla 1-9

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. **L1, L2, L4, L7**	- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. - Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja. **L1, L2, L4**	- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista. **L1, L2, L4, L5**	- toiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - todelliset asioimistilanteet - haastattelu - tutustumis- ja ryhmäytymisleikit - lautapelit ja virtuaalipelit - omien vuorovaikutustaitojen pohdinta - draama esim. roolileikit	- joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus - kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa - **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa** - toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja - kirjallisuushistoriajana seinälle - tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä - **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile** - vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka - oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot - vertaisoppiminen - eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta	- suullinen - kirjallinen - itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta - vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) - arviointikeskustelu - sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit - testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja
S2 Tekstien tulkitseminen	- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.	- Harjoitellaan sujuvaa lukemista, sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. - Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin. - Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.	- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein - sähköinen tiedonhaku - lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat - sanomalehdet - koululinkki	- toiminnalliset menetelmät - tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat - omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		
S3 Tekstien tuottaminen	- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. **L1, L2, L4, L5**	- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. **L1, L2, L4, L5**	- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti - Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat. **L1, L2, L3, L4**	- toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - pelit, kilpailut, visailut - erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	- digitarinat tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö - omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin - luokka- ja koululehdet - suulliset esitykset vertaispalaute ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen projektityöt - omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja** mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet - itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? - osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu - tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus** - koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus - tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	- luetunymmärtämisen mittaamiseksi - arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen - prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) - portfoliot - arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) - arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) - oppiainerajat ylittävä arviointi
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. **L1, L2, L4, L5**	- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. - Opetellaan sanojen taivutusta ja **L1, L2, L4, L5**	- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista. - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. - Tutustutaan kirjallisuuteen, **L1, L2, L3, L4**	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - teatteri - esitykset - elokuvateatteri, Koulukino - kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - diplomit - lukuhaaste vanhemmille - kirjavinkkaus - trailerit - animaatiot		
		sanaluokkia.	elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. - Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja. **L2, L4, L6, L7** / **L2, L4** / **L2, L4**	- Lukukeskus - Mediakasvatuskeskus Metka - yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	- lukupiirit, -hetket ja -kerhot - kirjailijavierailut, myös virtuaaliset - oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta		- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.**
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista. **L1, L2, L4**	- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. - Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa, oppimisessa. - Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. **L1, L2, L4, L6, L7**	- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. - Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja. **L1, L2, L4, L5, L6, L7**	- oppiainerajat ylittävä yhteistyö	- elaborointi eli tekstin avaaminen ja rikastaminen - eri lukustrategioiden käyttö		

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit ja verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit ja verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat

- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelut
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama: esimerkiksi roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- elaborointi eli tekstin avaaminen
- eri lukustrategioiden käyttö

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen ja eriyttämisen tuen keinoja

- joustavat ryhmittelyt: esimerkiksi lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiempia tietojaan ja kokemuksiaan**
- toistuvat asiat näkyviin: esimerkiksi kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen: esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile**
- vaihtelevat oppimisympäristöt: esimerkiksi kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen: mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat**, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja** mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi: esimerkiksi ”Mitä ja miten opin tällä tunnilla?”
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus**
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Arvioinnin keinoja

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi: esimerkiksi omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa: esimerkiksi verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esimerkiksi mekaanisen lukutaidon ja luetun ymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa: esimerkiksi viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esimerkiksi sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi
- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.** Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan kielitaidon puutteista huolimatta?

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L4, L5
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa

- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee muodollisia puhetilanteita sekä opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä

- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Oppilas harjoittelee esiintymistaitojaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä tekstistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittyy tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa kirjoitetun yleiskielen ja eri tekstilajien sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku

- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia oppimistyylejä ja oppimaan muilta.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin ttuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä

- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää tiedonhankinta- ja työskentelytaitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L4, L5
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää monipuolisesti taitoaan toimia tavoitteellisesti koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää itseilmaisuaan erilaisissa tilanteissa ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa kuvailla kertovien, ohjaavien, kantaa ottavien ja pohtivien tekstien tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kriittisten kysymysten tekemistä tekstistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki

- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ja rohkaistuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan viestijänä ja kielenoppijana.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tuntemustaan eri tiedonalojen tavoista ja niiden lukustrategioista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tuottaminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää oman työskentelynsä suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L4, L5
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä

- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen, esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajit.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Oppilas tuntee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 *erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa

Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-9

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin tapoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Vahvistetaan toisten kuuntelemista. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).	Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Draama esim. roolileikit Haastattelu Tutustumis- ja ryhmäytymisleikit Lautapelit ja virtuaalipelit Omien vuorovaikutustaitojen pohdinta	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle Tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä Vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka Oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana,	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arviointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit Testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi Arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, Kotitehtävien kuittaaminen Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne
	L1, L2, L3, L7	L1, L2, L3, L4, L7	L1, L2, L3, L6, L7				
S2 Tekstien tulkitseminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Keskustellaan tekstien sisällöistä. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.	Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita. Täydennetään sana- ja käsitevarastoa. Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista. Luokitellaan ja taivutetaan sanoja. Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.	Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset menetelmät Tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5, L6			fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet	oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
S3 Tekstien tuottaminen	Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään sanavälejä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.	Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita. Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.	Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat. Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys. Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.	Toiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Pelit, kilpailut, visailut Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	Digitarinat Tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin Luokka- ja koululehdet Suulliset esitykset Vertaispalaute Ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen Projektityöt Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu Tukiopetus, myös ennakoiva Koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	Portfoliot Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) Oppiainerajat ylittävä arviointi

	L1, L2, L4, L5, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L2, L4, L5, L6, L7				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin. Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen. Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.	Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Luetaan monipuolisesti.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Teatteri Esitykset Elokuvateatteri, Koulukino (linkki) Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat Lukukeskus (linkki) Mediakasvatuskeskus Metka (linkit) Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Diplomit Lukuhaaste vanhemmille Kirjavinkkaus Trailerit Animaatiot Lukupiirit, -hetket ja -kerhot Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset Oman kulttuuri-identiteetin pohdinta		
	L2, L3, L4, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L1, L2, L4, L6, L7				

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen

- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- draama: esimerkiksi roolileikit
- haastattelut
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

- joustavat ryhmittelyt: esimerkiksi lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- toistuvat asiat näkyviin: esimerkiksi kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- vaihtelevat oppimisympäristöt: esimerkiksi kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen: muun muassa helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi: esimerkiksi "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi: esimerkiksi omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu

- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa: esimerkiksi verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esimerkiksi mekaanisen lukutaidon ja luetun ymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa: esimerkiksi viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esimerkiksi sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien

tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T4	S1	L1, L2, L6, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L2, L4
T8	S2	L2, L4, L5, L6
T9	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T11	S3	L2, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T14	S3	L2, L4, L5, L6
T15	S4	L1, L2, L4
T16	S4	L1, L2, L4
T17	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä

osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osallistuu ideointi- ja neuvottelutilanteisiin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu viestintätilanteille tyypillisiin kielen keinoihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu teatteriin ja teatteri-ilmaisuun.

Oppilas harjoittelee puhe-esityksen pitämistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pohtii ja kehittää tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Oppilas harjoittelee monimuotoisten tekstien valintaa, käyttöä, arviointia ja tulkintaa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa ja tekstien tulkitsemista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön

viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee taitoa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin ja fiktion keinoihin sekä laajentaa luku-, katselu- ja kuuntelukokemuksiaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden

rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa monimuotoisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan erityyppisten tekstien tuottamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan

kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittyy tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tekstien tuottamisessa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa

- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omissa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tiedon keräämistä eri lähteistä ja opettelee muistiinpanojen tekemistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T4	S1	L1, L2, L6, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L2, L4
T8	S2	L2, L4, L5, L6
T9	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T11	S3	L2, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T14	S3	L2, L4, L5, L6
T15	S4	L1, L2, L4
T16	S4	L1, L2, L4
T17	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä

osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee väittely- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas omaksuu viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja ottaa niitä osaksi kielenkäyttöään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas havainnoi omaa ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä

Oppilas harjoittelee puhe-esityksen havainnollistamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan

kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii kehittämisalueitaan ja vahvuuksiaan erilaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Oppilas vahvistaa taitoaan valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan eritellä ja tulkita tekstejä sekä lukea kriittisesti.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön

viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää tietämystään erilaisista fiktiivisistä teksteistä ja fiktion keinoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan kirjoittajana.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa pohtivia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan

kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omissa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjaannuttaa monipuolista lähteiden käyttöä teksteissään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.

- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti

nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita.
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja

seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T4	S1	L1, L2, L6, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L2, L4
T8	S2	L2, L4, L5, L6
T9	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T11	S3	L2, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T14	S3	L2, L4, L5, L6
T15	S4	L1, L2, L4
T16	S4	L1, L2, L4
T17	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä

osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas laajentaa taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestitaitoaan ja kehittää taitoaan perustella näkemyksiään ja kielellisiä sekä viestinnällisiä valintojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas monipuolistaa taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee spontaanin sekä valmistellun puhe-esityksen pitämistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää viestijäkuvaansa niin, että oppii havainnoiman omaa viestintäänsä, tunnistaa vahvuutensa ja kehittämisalueensa myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valita kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivan lukustrategian.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja käyttää sopivia käsitteitä kuvaillessaan ja tulkitessaan tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin

sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää fiktion keinojen merkityksen teksteissä, osaa käyttää tulkinnassaan keskeisimpiä käsitteitä sekä pystyy jakamaan lukukokemuksiaan muille.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden

rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää kirjoitustaitojaan monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan

kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas on rohkea palautteen antaja ja vastaanottaja sekä omien tekstiensä arvioija.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas soveltaa kirjoitetun kielen käyttötapoja omassa tekstissään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa

- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omissa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää tiedonhallinnan ja käyttämisen taitojaan sekä noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot

- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

37.6.2. Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia

muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvoteemat: ympäristötiedon näkökulmasta nostamme seuraavia asioita tärkeiksi:

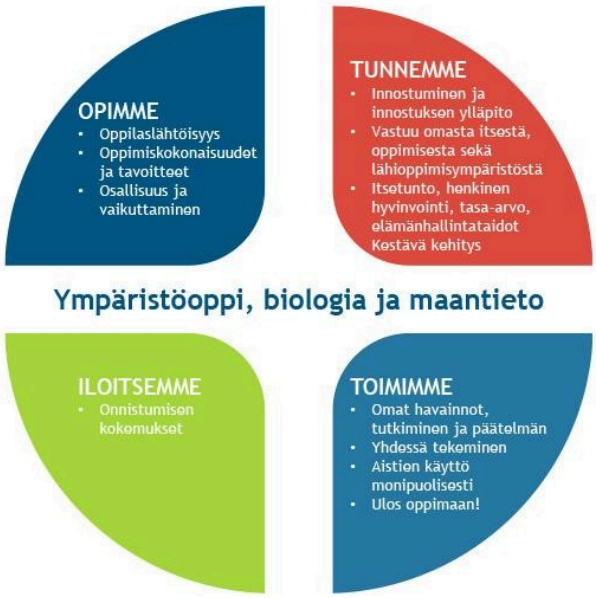

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Biologia

7 lk --> 1 vuosiviikkotunti

8 lk --> 1 vuosiviikkotunti

9 lk --> 1,5 vuosiviikkotuntia

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

7.-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat muun muassa Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä ja kriittistä tiedon arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille biologian ja maantiedon opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)
- Linturetki
- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen
- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhoshaavinta

8.lk:

- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokoelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoihin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

BI 7.lk:

- Metsäekosysteemin rakenne ja toiminta
- Luonnonsuojelu
- Peruslajintuntemus

BI 8.lk:

- Eliökokoelma

- Mikä on solu?
- Mikä on laji?
- Evoluutio ja luonnonvalinta
- Eliökunnan rakenne

BI 9.lk:

- Ihmisen elimistön rakenne ja toiminta
- Ihmisen lisääntyminen

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Biologia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa

sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L7
T6	S6	L4, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S6	L7
T14	S6	L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja kertoa metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas tunnistaa, nimeää ja vertailee erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas vertailee eri ekosysteemejä ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa ja nimeää monipuolisesti lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa luokitella metsäekosysteemin osia elollisiin ja elottomiin. Oppilas rakentaa yksinkertaisen ravintoketjun esimerkkilajeista. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa luokitella ja nimetä metsäekosysteemin osia ja kertoa niiden toiminnasta. Oppilas tunnistaa ja nimeää erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta, metsäekosysteemiin painottuen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisten kysymysten pohdinta	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L5
T4	S1, S4, S5	L1
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S6	L5, L6, L7
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Koostetaan eliökokoelma.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen).

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T4	S1, S4, S5	L1
T5	S5	L3
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja. Oppilas kuvailee ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisimpien elimistöjen tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä ja selittää, kuinka ne muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia. Oppilas selittää perustellen ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä. Oppilas kertoo ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

37.6.3. Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 *pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.*

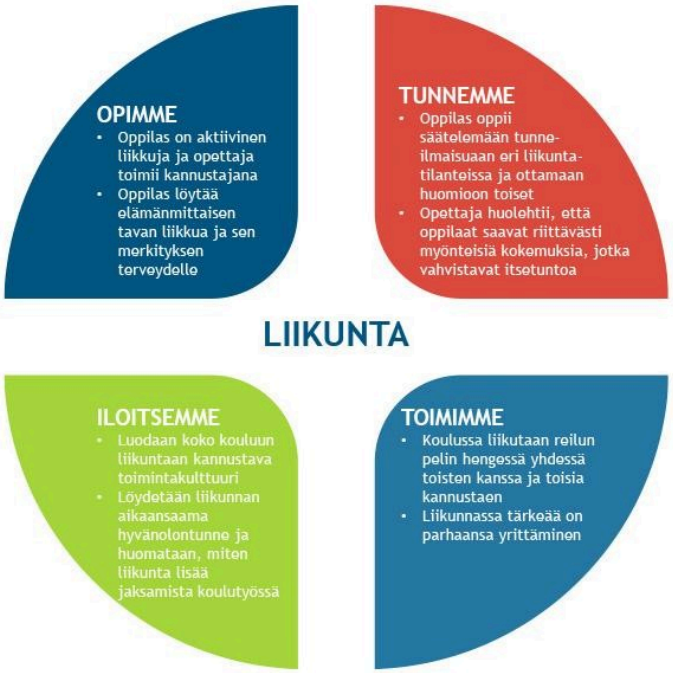

Liikunnan opetuksen tehtävä

- Liikunnan opetuksen tärkein tehtävä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon.
- Liikunnan opetuksen tulee antaa oppilaille positiivisia kokemuksia.
- Tavoitteena löytää liikunnallinen elämäntapa.
- Liikunnan integroiminen muihin oppiaineisiin tukee ajattelun kehittymistä, keskittymiskykyä ja jaksamista.

Nivelvaiheet liikunnanopetuksessa

Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset erityistarpeet, jotka vaikuttavat liikkumiseen ja yksilön toimintaan ryhmässä, pitää saattaa liikuntaa opettavan tietoisuuteen nivelvaiheissa (2. ja 6. luokan päättyessä). Tiedonsiirto toteutetaan kuntakohtaisen toimintatavan mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa kuvataan nivelvaiheen perusosaamista liikunnanopetuksen osalta 6. luokan päättyessä.

Tavoitteet	Sisältöalue	Perusosaaminen 6. luokan lopussa
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee uusia asioita rohkeasti, uskaltaen epäonnistuakin.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa suhteuttaa toimintansa tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopeleissä tarkoituksenmukaisen paikan hakeminen pelin edistämiseksi sekä oman tekniikan korjaaminen ohjeen mukaan).
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan **tasapaino- ja liikkumistaitojaan** että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	**Staattinen ja dynaaminen tasapaino** - liukuminen esimerkiksi suksilla ja luistimilla - raajojen koukistaminen ja ojentaminen ohjeiden mukaan - riipunnat ja erilaiset liikkeet telineillä (myös pää alaspäin) - käsien varassa tehtävät liikkeet (esim. käsilläseisonta/käsilläseisontakuperkeikka ja kärrynpyörä) **Liikkumistaidot** - juoksuvauhdin säätäminen tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopelit) - rytmissä liikkuminen (musiikkiliikunta) - eri liikkumistaitojen (loikkaaminen, laukkaaminen, konkkaaminen, hyppääminen, juokseminen,...) yhdisteleminen - liikesarjat (esim. pituushyppy, musiikkiliikunnan sarjat, telinevoimistelun hypyt trampetilta, parkour, koripallon layup,...) - liikkuminen eri ympärisöissä (esim. suunnistus) - kiipeileminen sekä alastulo ja pudottautuminen
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan **välineenkäsittelytaitojaan** monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	**Välineenkäsittelytaidot** - liikkeen ja välineenkäsittelyn yhdistäminen - esim. keihäänheitto, kuulantyöntö, kuljettaminen salibandyssä, pesäpallossa liikkuminen palloa kohti - kiinniottaminen - heittäminen, sulkapallon lyöminen koripallon kuljettaminen,...
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Onko lapsen fyysinen toimintakyky riittävällä tasolla arkielämän toimintakyvyn kannalta? Arvioinnin pohjana voi käyttää Move!-mittauksia.
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1 Fyysinen toimintakyky	**Oppilas hallitsee perusuimataidon** eli 50 metriä kahta uintitapaa esim. selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla. Kuudennella luokalla tavoitteena Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilaalla on mukanaan oikeanlaiset varusteet liikuntatunneilla. Oppilas osaa ottaa huomioon liikuntaturvallisuuden eri ympäristöissä.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas käyttäytyy toisia kohtaan ystävällisesti, rehellisesti ja kannustaen sekä antaa muille työrauhan. Oppilas osaa siirtyä liikunnan suorituspaikoille liikennesääntöjä noudattaen ja opettajan ohjeita kuullen.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas huolehtii omista ja yhteisistä välineistä. Oppilas osaa neuvotella pelin säännöistä ja auttaa toista eri liikuntatilanteissa.
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3 Psyykkinen toimintakyky	Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3 Psyykkinen toimintakyky	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnanopetuksen painopistealueet vuosiluokilla 7-9

- **Painotetaan** fyysistä aktiivisuutta, parhaansa yrittämistä sekä oma-aloitteista ja yhteisvastuullista toimintaa. Oppilaita ohjataan huomioimaan ja auttamaan toinen toisiaan sekä kantamaan vastuuta liikkumiseen liittyvistä turvallisuusseikoista.
- **Liikuntataitojen kehittelyssä** edetään motorisista perustaidoista kohti liikunnan lajitaitoja. Opittuja taitoja sovelletaan erilaisissa liikuntamuodoissa ja -ympäristöissä.
- Murrosiässä nuorten fyysinen aktiivisuus usein laskee harrastusten lopettamisesta (”drop out”) ja liikunnallisen leikkimisen vähentymisestä johtuen. **Tämän vuoksi opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota fyysisten ominaisuuksien, kuten kestävyyden, voiman, nopeuden ja liikkuvuuden, ylläpitoon ja kehittämiseen**. Tätä painotusta tukee myös nuoren herkkyyskausi suhteessa näihin ominaisuuksiin. Keskiössä on fyysisen kunnon yhteys nuorten arkielämän toimintakykyyn.

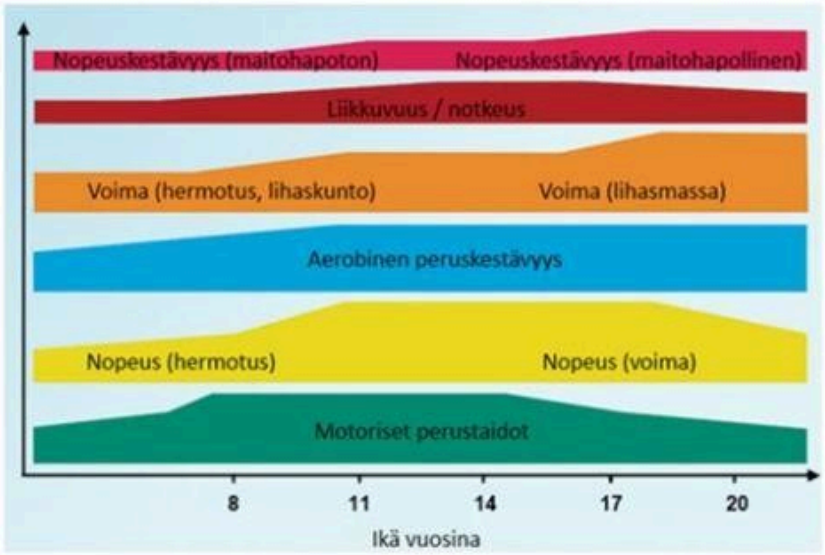

Kuvio 1. Fyysisten ominaisuuksien herkkyyskaudet ja painopistealueet eri ikävaiheissa. (Lähde: Hakkarainen H, Härkönen A, Niemi-Nikkola K, Mäenpää P, Potinkara P, Kujala A, Jaakkola T, Kantosalo K. (toim.) (2008) Selvitysraportti – Urheilevien lasten ja nuorten fyysis-motorinen harjoittelu. Nuoren Suomen, Suomen Olympiakomitean ja Suomen Valmentajien yhteisjulkaisu. Helsinki: SLU-paino.)

Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen tulevat uudelleen murrosiässä ajankohtaisiksi nuoren kehon muuttuessa

- Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.
- Vaikeudet havaintomotoriikassa saattavat selittää esimerkiksi yläkoululaisen vaikeuksia oppia palloilussa tarvittavia käsittelytaitoja, muita elämässä tarvittavia välineenkäsittelytaitoja tai tilanhahmotusta.
- Kun oppilas hahmottaa kehonsa hyvin, hänen on mahdollista oppia hallitsemaan tasapainoaan ja kehonsa asentoja sekä liikkeitä niin paikallaan kuin paikasta toiseen liikkumista edellyttävissä tehtävissä. Kehonhahmotus kehittyy tehtävissä, joissa oppilas saa erilaisia tuntoaistimuksia eri puolille kehoa, esimerkiksi uinnissa, painissa tai telineillä liikuttaessa.
- Monipuoliset kehonhahmotusta harjaannuttavat tehtävät ovat tärkeitä yläkoulussa, koska murrosiän aikana oppilaan keho muuttuu merkittävästi. Hyvä kehonhahmotus ja myönteiset kokemukset omasta kehosta luovat pohjaa myönteiselle kehonkuvalle ja tukevat sitä kautta oppilaan psyykkistä hyvinvointia. Myönteiset kokemukset omasta kehosta auttavat oppilaita myös kestämään ulkonäköön kohdistuvia paineita.

Motorisista perustaidoista liikunnan lajitaitoihin

Motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) harjoittelua voidaan perustella sekä liikuntaharrastuksen jatkuvuuden että lajitaitojen saavuttamisen kannalta. Lapset ja nuoret hakeutuvat sellaisen toiminnan pariin, jossa he kokevat pärjäävänsä. Motoristen perustaitojen hallinnan kokemus toimiikin eräänlaisena porttina omaehtoisen harrastamisen pariin. Laaja perustaitojen hallinta antaa oppilaalle mahdollisuuden valita itselleen mieluisa liikuntaharrastus. Kaikkien taitojen pohjalla on ensin taidon perusmalli, jonka päälle rakentuu varsinainen lajitaito. Hyvin opittua motorista perustaitoa voidaan hyödyntää lukuisissa eri liikuntamuodoissa ja urheilulajeissa.

Liikuntataidot jäsentyvät hierarkkisesti siten, että lähtökohtana ovat motoriset perustaidot, jotka voidaan luokitella tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Motoriset perustaidot jalostuvat kohti lajitaitoja havainto-, ratkaisunteko- ja liikehallintataitojen kautta. Erilaiset pien- ja

viitepelit sekä leikit ovat toimintamuotoja, joiden avulla opitaan havaitsemaan asioita, tekemään päätöksiä ja toimimaan näiden havaintojen ja päätösten mukaisesti. Aidoissa liikuntatilanteissa havainnot, ratkaisunteko ja itse liikesuoritus ovat kiinteästi kytköksissä toisiinsa.

Liukuminen on yksi esimerkki liikkumistaidosta, joka toimii perustana yllättävänkin monelle lajisuoritukselle. Tasapainoisen liukumisen hallinta mahdollistaa hyvinkin vaativat liukumiset erilaisissa tilanteissa, erilaisilla alustoilla ja eri välineitä käyttäen. Liukuminen liikkumistaitona on osa vaikkapa maastohiihdon tai luistelun harrastamisen isoa kokonaisuutta. Liukumisen yhteyttä lajitaitoihin havainnollistetaan kuviossa 2.

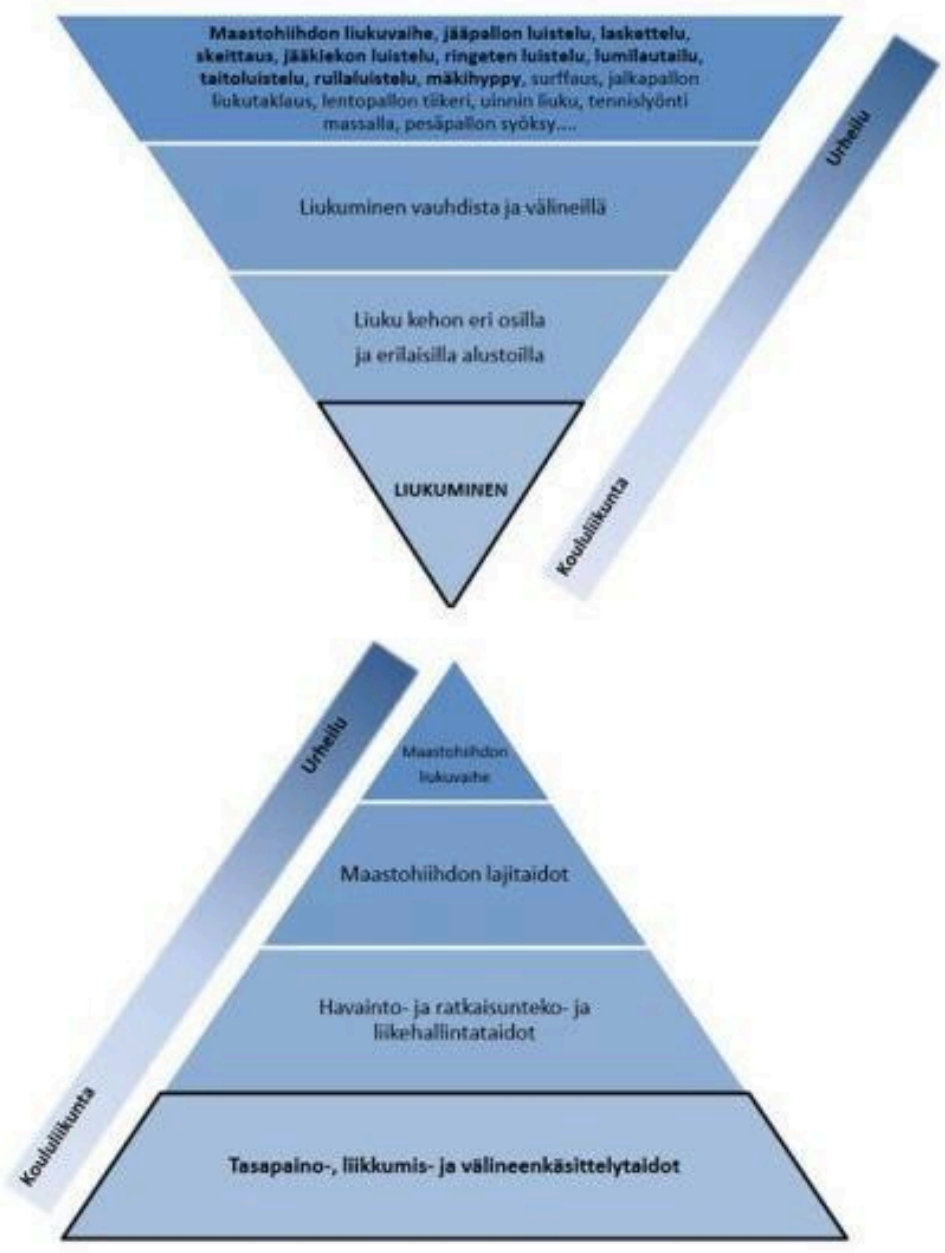

Kuvio 2. *Motoristen perustaitojen (esim. liukuminen) yhteys erilaisiin lajitaitoihin*
Lähde: *Opetushallitus: OPS2016 - Liikunnan tukimateriaali,*
http://www.edu.fi/download/166299_ops2016_liikunnan_tukimateriaalit.pdf

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- **Tutustutaan erilaisten liikuntamuotojen harrastamismahdollisuuksiin** paikkakunnalla sekä kartutetaan tietoja ja taitoja eri lajeista, tavoitteena iloa ja virkistystä tuottavien liikuntamuotojen löytäminen. Opetuksessa on tärkeää huomioida erityisesti ne oppilaat, jotka eivät liiku aktiivisesti seurassa, ja madaltaa heidän kynnystään vapaa-ajan liikkumiseen.
- **Toimintatavoissa** korostuvat viitepelit ja erilaiset lajiharjoitteet. Huomiota kiinnitetään erityisesti fyysistä kuntoa kehittäviin harjoitteisiin, kuten kuntosaliharjoitteluun, kahvakuulaan, erilaisiin jumppiin, tanssiin ja niin edelleen.
- **Toimintaympäristö**nä huomioidaan monipuolisesti vuodenajat ja koulun lähiympäristö eri liikkumistarkoituksiin. Opettaja luo turvallisen oppimisympäristön.
- **Oppilaita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun liikuntatoimintaan**, kuten välituntiliikuntaan ja kerhotoimintaan. **Oppilaat osallistuvat koulun liikuntakulttuurin kehittämiseen sekä toiminnan suunnittelemiseen ja järjestämiseen.**
    - Erilaisissa liikuntatapahtumissa järjestäjänä ja toimitsijana toimiminen, omien harrastusten esitteleminen koulun harrasteliikuntapäivissä, kerhojen pitäminen pienemmille koululaisille, välituntiliikunnan järjestämiseen osallistuminen…
    - Koulun liikuntakulttuurin kehittämisessä ja suunnittelemisessa tehdään yhteistyötä alueen liikuntaseurojen, Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) sekä Koululiikuntaliiton (KLL) kanssa.
    - Liikkuva koulu -hanke on esimerkki koulun liikunnallistamisesta. PLU on Liikkuvan koulun suhteen apuna esimerkiksi hankehakemusten laatimisessa ja sparraamassa uusia kouluja aktiivisempien koulupäivien kehittämiseen mentorin roolissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja (samat kaikilla vuosiluokilla 1–9)

Sosiaalisen toimintakyvyn alue:

Oppilaiden yhdessä toimimista, myönteisiä asenteita ja kannustavaa ilmapiiriä tuetaan liikuntatunneilla muun muassa seuraavilla keinoilla:

- ***Ennakointi:*** Liikuntatunnin suunnittelussa huomioidaan ryhmän työskentelyilmapiiriin ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi joukkueiden ja parien muodostaminen, ohjeiden antamisen suunta ja paikka tai tehtävien järjestys tunnilla suunnitellaan niin, että ne tukevat oppilaan itsehallinta- ja yhteistyötaitojen kehittymistä**.**
- ***Tavoite esille:*** Liikuntatunnilla oppilaille ilmaistaan selkeästi tunnin sosiaalinen tavoite, ja työtavat ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteen toteutumista. Myös palautetta annetaan sosiaalisen tavoitteen suunnassa.
- ***Osallisuus:*** Opettajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas liikuntaryhmässä voi kokea osallisuutta (= kykenee konkreettisesti osallistumaan liikuntaan ja vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin). Osallisuutta tuetaan tehtävillä, jotka vastaavat oppilaan toimintakykyä. Tällaisten tehtävien on oltava riittävän haasteellisia, mutta mahdollistettava samalla onnistumiset. Osallisuutta edistävät myös tehtävät, joissa jokaisella osallistujalla on merkittävä rooli (esim. pelipaikat). Sen sijaan osallisuutta eivät tue tehtävät, joissa oppilas eriytetään pois ryhmästä tai jotka eivät tarjoa riittävästi haastetta (esim. mene kävelemään, kun et voi osallistua).
- ***Kuulluksi tuleminen:*** Opettaja huomaa jokaisen oppilaan liikuntatunnilla, puhuttelee oppilasta nimellä ja kuuntelee, mitä oppilaalla on sanottavanaan. Opettaja myös suhtautuu oppilaan aloitteisiin ja viesteihin myönteisesti ja ottaa ne vakavasti, oppilaan kokemusta vähättelemättä. Opettaja pyrkii ratkaisemaan esille nousseet epäkohdat yhdessä oppilaan/oppilaiden kanssa. Näin opettaja osoittaa arvostavansa sitä, että oppilas tuo ajatuksiaan ja mielipiteitään esille.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää ja antaa myönteistä palautetta oppilaan toiminnasta. Yrittämisen ja onnistumisen lisäksi positiivista palautetta annetaan esimerkiksi kaverin kannustamisesta ja reilusta toiminnasta.
- ***Puuttuminen:*** Opettaja puuttuu liikuntatunneilla havaitsemaansa kiusaamiseen ja syrjimiseen sekä kielteiseen viestintään ja toimintaan systemaattisesti. Selkeät pelisäännöt ja rutiinit, joista pidetään kiinni, lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- ***Yhdessä toimiminen***: Oppilaat työskentelevät vaihtuvissa, mutta turvallisissa pienryhmissä, ja liikuntatunneilla on tilaa työskennellä myös itsenäisesti. Jos oppilas saa valita itse työskentelyryhmänsä, -joukkueensa tai parinsa, tulee huolehtia siitä, että ketään ei aseteta julkisen arvioinnin ja sosiaalisen vertailun kohteeksi. Niin kutsuttua huutojakoa tai poikien/tyttöjen hakua paritanssitunneilla tulee välttää, sillä näillä menetelmillä ei tueta kaikkien oppilaitten koettua pätevyyttä liikunnassa (huonoin jää viimeiseksi, kömpelön tai syrjityn parina ei haluta olla).

Psyykkisen toimintakyvyn alue:

Tavoitteena on, että jokainen oppilas tuntisi olevansa riittävän hyvä liikunnassa. Tavoitteeseen päästään paitsi yksilöllisen, kannustavan palautteen avulla, myös liikuntaryhmän ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen vaikuttamalla. Liikuntatunneilta on syytä kitkeä pois kaikenlainen kiusaaminen ja toisten suoritusten vähättely. Sellaisten työtapojen käyttämistä, joissa yksi oppilas joutuu toisten tarkkailun ja arvioinnin kohteeksi, ei tule käyttää (esim. ns. huutojako tai yksin tekeminen muiden arvioidessa). Tulevista tilanteista kertominen voi edistää oppilaan oppimista vähentämällä esimerkiksi pelkoja ja lisäämällä innostavaa odotusta. Oppilaan pätevyyden kokemista sekä halua ja innostusta harjoitella tuetaan liikuntatunneilla seuraavasti:

- ***Onnistumisen kokemukset:*** Liikuntatehtävät valitaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus kokea onnistumista ja ylittää itselleen sopivia haasteita. Opettaja osoittaa arvostavansa jokaista onnistumista saman verran, jolloin esimerkiksi kuperkeikassa onnistuminen on yhtä arvokasta kuin voltin tekeminen.
- ***Huomaaminen ja hyväksyntä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää huomaamalla jokaisen oppilaan, keskustelemalla ja antamalla oppilaalle myönteistä palautetta.

- ***Vastuun antaminen:*** Opettaja osoittaa luottamusta oppilasta kohtaan antamalla hänelle erilaisia vastuutehtäviä, joita voivat olla esimerkiksi välineistä tai suorituspaikoista huolehtiminen, itsenäinen harjoittelu ja valintojen tekeminen tai oppilastoverin avustaminen liikuntatunnilla.

Oppilaan taitoa kohdistaa ja ylläpitää tarkkaavaisuutta tavoitteen mukaisessa toiminnassa voidaan tukea liikuntatunneilla seuraavilla keinoilla:

- ***Selkeä oppimisympäristö:*** Liikuntapaikasta karsitaan ylimääräiset ärsykkeet. Esillä pidetään vain niitä liikuntavälineitä, joita tavoitteen mukaisessa toiminnassa tarvitaan.
- ***Rutiinit:*** Liikuntatunnit alkavat ja päättyvät selkeästi. Ohjeet harjoituksiin annetaan siten, että oppilailla on mahdollisuus rauhoittua kuuntelemaan. Rauhoittumista auttavat lattialla istuminen tai rivin muodostaminen seinän viereen tai selkeästi merkitylle viivalle. Liikuntatuntiin sisällytetään uuden sisällön lisäksi myös oppilaalle tuttuja tehtäviä, leikkejä ja pelejä.
- ***Huomion kiinnittäminen oleelliseen:*** Toimintaohjeet annetaan lyhyesti, korostaen toiminnan kannalta oleellisia seikkoja esimerkiksi näyttämällä, kuvien avulla tai toistamalla ydinasiat. Liikesuoritusta näytettäessä oppilaalle ilmaistaan selkeästi, mitä kohtaa suorituksessa hänen tulee erityisesti tarkkailla.
- ***Ymmärtämisen varmistaminen:*** Oppilasta voi pyytää kertomaan omin sanoin kuulemansa ohjeet.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Oppilaan tavoitteen mukaisesta toiminnasta annetaan myönteistä palautetta ja tarkkaavaisuuden pulmiin reagoidaan antamalla selkeä myönteinen toimintaohje kiellon tai moitteen sijasta.

Fyysisen toimintakyvyn alue:

Liikuntataidoilla on havaittu olevan merkitystä oppilaan fyysiseen aktiivisuuteen sekä liikuntatunneilla että vapaa-ajalla. Fyysinen aktiivisuus puolestaan edistää liikuntataitojen oppimista. On olemassa jonkin verran tutkimusnäyttöä siitä, että oppilaan osallisuutta ja autonomiaa tukevien oppilaslähtöisten työtapojen käyttäminen liikuntatunneilla voi lisätä sekä taitavien että tukea tarvitsevien oppilaiden fyysistä aktiivisuutta verrattuna opettajajohtoisten työtapojen käyttämiseen. Tämä vaikuttaisi pätevän niin esiopetuksessa kuin perusopetuksen yläluokillakin. Oppilaskeskeisten työtapojen rinnalla fyysistä aktiivisuutta edistävät opettajan aktiivinen läsnäolo ja kannustava palaute, jotka ylläpitävät oppilaan tavoitteenmukaiseen toimintaan osallistumista. Oppilaskeskeisiä ovat sellaiset työtavat, joissa oppilas saa itse valita tehtäviä ja suorittaa niitä omaan tahtiinsa.

Fyysistä aktiivisuutta tuetaan esimerkiksi seuraavilla menetelmillä:

- ***Tehtäväpistetyöskentely***: Opettaja voi toteuttaa tällaisen työskentelyn laatimalla itse tai oppilaiden kanssa liikuntaympäristöön erilaisia tehtäväpisteitä, joissa oppilaat harjoittelevat liikuntatehtäviä itsenäisesti tai pienryhmissä. Tehtäväpistettä voidaan vaihtaa opettajan merkistä opettajan päättämässä järjestyksessä, tai oppilas voi päättää vapaasti, mitä taitoa hän harjoittelee ja kuinka kauan.
- ***Valinnan mahdollisuudet:*** Oppilaan mahdollisuuksia valita liikuntatunnin sisältöjä, suorituspaikkoja tai harjoittelun kestoa tuetaan.
- ***Turvallisuuden varmistaminen:*** Pelko vähentää fyysistä aktiivisuutta liikuntatunneilla. Opettajan tulee varmistaa, että tehtävien harjoittelu on oppilaalle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Turvallisuutta edistetään opettajan aktiivisella ohjauksella, valitsemalla liikuntapaikat ja välineet oppilaan taitoja vastaaviksi, käyttämällä avustusta ja pehmusteita tarvittaessa, ryhmittelemällä oppilaat tarkoituksenmukaisesti sekä kiinnittämällä huomiota kannustavaan ilmapiiriin tunnilla.

Oppilaita, joille taitojen oppiminen on haasteellista, voi tukea seuraavasti:

- ***Havaitsemisen tukeminen:*** Taitojen oppiminen on usein haastavaa puutteellisen kehon hahmotuksen tai havaitsemisen ongelmien vuoksi. Liikuntataidon ydinkohtien havaitsemista voi tukea sanoittamalla suoritusta (esim. vasen jalka eteen, oikea käsi taakse), konkretisoimalla liikeratoja välineiden avulla (esim. piirretyt askelmerkit, naru, jonka yli hypättävä) tai yhdessä tekemällä (opettaja tai oppilastoveri tekee liikkeen samanaikaisesti ja samansuuntaisesti).
- ***Sopivat välineet:*** Oppilas, joka tarvitsee tukea liikuntataitojen oppimisessa, hyötyy erityisesti hänelle sopivista liikuntavälineistä. Esimerkiksi kunnolliset ja sopivan kokoiset sukset tai luistimet helpottavat oppimista huomattavasti verrattuna siihen, että sukset ovat

liian pitkät tai luistimet eivät anna tukea nilkoille. Pallopeleissä voi valita erikokoisia mailoja ja palloja oppilaan taitotason mukaisesti.

- ***Apuvälineiden käyttäminen:*** Liikkumisrajoitteisilla oppilailla erilaiset liikuntaan suunnitellut soveltavan liikunnan välineet tekevät liikuntaan osallistumisesta mahdollista ja miellyttävää. Esimerkiksi pelaamiseen suunniteltu pyörätuoli on huomattavasti arkikäyttöön valmistettua tuolia ketterämpi (vertaa: kumisaappaat vai sisäpelikengät koripallotunnilla). Tasa-arvoisen osallistumisen tukemiseksi tarkoituksenmukaisiin liikuntavälineisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikkumiseen tarkoitettuja toimintavälineitä on mahdollisuus lainata oppilaalle esimerkiksi www.valineet.fi -palvelusta. ***Avustaminen:*** Liikuntasuoritusta voi avustaa tukemalla oppilasta omia käsiä tai apuvälineitä käyttämällä: esimerkiksi luistelutuki tai kevyt tuoli avustaa pystyssä pysymistä jäällä.
- ***Tunnin rakenne ja harjoitusten järjestys:*** Fyysiseltä rasitukseltaan vaihteleva liikuntatunti tukee erilaisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osallistumista. Uusien ja ennestään tuttujen harjoitteiden vuorottelu rytmittää tuntia ja tukee tarkkaavaisuuden ylläpitämisessä.
- ***Runsaasti toimintaa ja aikaa oppimiselle:*** Taitojen oppiminen vaatii aikaa, joten liikuntatuntien tulee olla toiminnallisia ja oppilaille tulee antaa riittävästi aikaa harjoitella tavoitteena olevia taitoja. Palaute auttaa oppimista, mutta sitä kannattaa antaa vain yhdestä asiasta kerrallaan.

Liikunnassa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokalla 7-9:

- Opettaja havainnoi oppilaan kehittymistä, oppimista ja työskentelyä ja antaa oppilaalle suullista palautetta.

- Oppilaita ohjataan itsearviointiin.
- Liikunta arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.
- Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.
- Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.
- Kilpailumenestys tai harrastuneisuus ei ole arviointikriteeri. Arviointi perustuu liikuntaan koulussa.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esim. suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä.

Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo, lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uimataitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta

ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi. Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa

ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour.
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri

kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan

vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uintitaitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi.

Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa.

Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja

vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uintitaitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris, tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia

sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi. Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)

- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

37.6.4. Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen

suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla käsityön perusopetuksessa painotetaan **oppiainerajat ylittävää tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa.**

Opetus on kaikille yhteistä, monimateriaalista käsityötä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tekstiilityö ja tekninen työ ovat käsityö-oppiaineen oppisisältöjä.

--> Yhteisen käsityön tavoitteet ja sisällöt

--> Käsityöhön ei sisälly eri oppimääriä, eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken (teknisen/tekstiilityön ryhmiä ei ole, vain yhteinen käsityö)

--> Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kokonainen käsityöprosessi perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että **oppilas suorittaa itse tai ryhmän aktiivisena jäsenenä prosessin kaikki eri vaiheet**, joita ovat **ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi.** Kokonaiseen käsityöhön kuuluvat kaikki vaiheet siten, että jos jokin vaihe jää toteutumatta, on prosessi ositettua käsityötä. Arviointi koskee tuotosta, prosessia ja/tai ennakkoon annettua arvioinnin tai dokumentoinnin kohdetta (ks. eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, luku 6).

Käsityökulttuuri:

- Oman maakunnan käsityöhistoria
- Maakuntamuseot
- Kotiseutumuseo
- Käsityöyrittäjyys
- Osallisuus ja yhdessä tekeminen

Yrittäjämäinen toimintatapa:

- Oman maakunnan yritteliäisyys ja pienyrittäjien merkitys paikkakunnalla.
- Oman yrittäjämäisen toimintatavan merkitys kaikessa tekemisessä.

Opetusjärjestelyt käytännössä

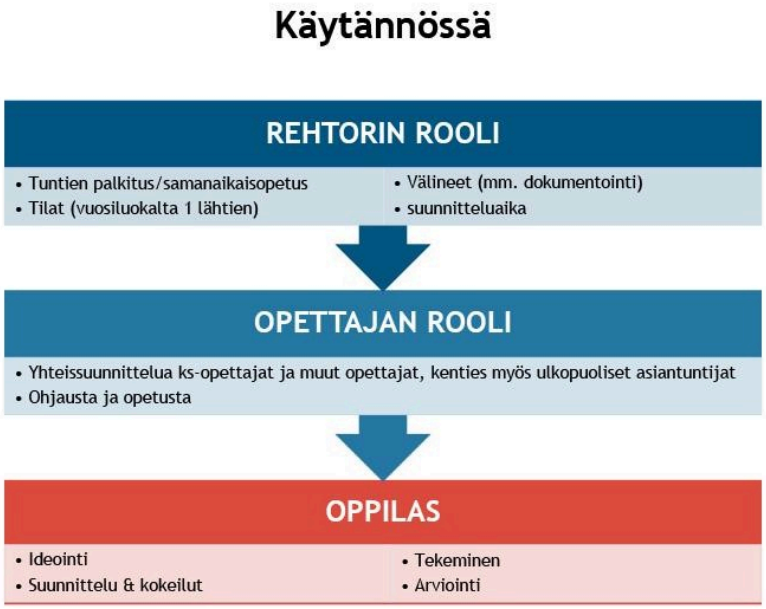

Käsityön tehtävä vuosiluokilla 7–9 Etelä-Pohjanmaalla

- Oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua vahvistetaan ja syvennetään. Käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista lisätään.

Käsityön vuosiluokkaistus vuosiluokilla 7–9

Tavoitteet vuosiluokilla 7-9	7. lk	8. lk	9. lk	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	X	X	X	S2-S5	L2, L3
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoittaita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	X	X	X	S1-S5	L1
T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita		X	X	S1-S5	L4, L6
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	X	X	X	S1-S5	L2, L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	X	X	X	S6	L3, L6
T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	X	(X)	(X)	S1-S5	L5
T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	X	(X)	(X)	S7	L6
T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä alintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	X	X	X	S8	L1, L4, L7

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksessa käytetään monikäsityön työtapoja ja toimintaympäristöjä.

Kokonainen käsityö vuosiluokilla 7–9

- Erilaisia suunnittelutekniikoita
- Ohjeen käyttäminen, soveltaminen ja tekeminen
- Materiaaleihin tutustuminen
- Materiaalin taloudellinen käyttö
- Yrittäjämäinen toiminta
- Työturvallisuus
- Dokumentointi
- Arviointi
- Töiden laittaminen esille

Käsityö voi sisältää vuosiluokilla 7–9 seuraavia asioita:

- Erilaisia kankaan koristelutapoja
- Mittojen ottamista itseltä/verhoiltavasta tuotteesta/säilyttimestä jne.
- Kaavojen käyttöä ja kaavamuutoksia
- Ompelutekniikoiden syventämistä (ompelukone, saumuri)
- Neuleita ja neuletiheyksiä

- Materiaalin menekin laskentaa (tuotteen ja työn hinta)
- Tekstiilityön erikoistekniikoita
- Metallin hitsaustekniikoita
- Metallintyöstökoneiden käyttöä
- Puuntyöstökoneiden käyttöä
- Pintakäsittelyä
- Työkalujen käyttöä
- Elektroniikkatöitä
- Huolto- ja korjaustöitä
- Teknologiaan tutustumista

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityössä opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko opiskelun ajan. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet.

Käsityö arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S2, S3, S4, S5	L2, L3
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L6
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L2, L4
T5	S6	L3, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L5
T7	S7	L6
T8	S8	L1, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisenä osana käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy–seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei siihen välttämättä voi enää myöhemmin palata ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistään ja taidoistaan.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/ teoksia.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus

- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistään ja taidoistaan.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Opetellaan säilyttämään dokumentteja esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisenä osana käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu),
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy–seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei siihen välttämättä voi enää myöhemmin palata ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit)
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva itse- ja vertaisarviointi ja pohdinta auttavat löytämään uusia teknisiä ratkaisuja. Osallistumisen myötä myös ymmärrys omista vaikuttamismahdollisuuksista laajenee.
- Kun suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin etsitään yhdessä ratkaisuja, opitaan samalla myös ryhmätyötaitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

37.6.5. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Eteläpohjalaiset arvot fysiikassa ja kemiassa

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Lisäksi opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa sekä välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita **ottamaan vastuuta ympäristöstään.**

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien **käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä **aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä**. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtina ovat elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Kemian keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S5, S6 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • **turvallinen työskentely laboratoriossa** • **luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet** **Kemia yhteiskunnassa** • kemian alan ammatit **Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä** • kodin kemikaalit • **paloturvallisuus** • olomuotojen muutokset **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • **seokset ja puhtaat aineet** • **liuos**, liukeneminen, kylläinen liuos, **erotusmenetelmät** • **alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste** • kemiallisten mallien harjoittelua (esim. kuorimalli, pallomalli) **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • **kemiallinen reaktio** • **reaktionopeus** ja siihen vaikuttavat tekijät • **kemian merkkikieli** ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitseminen • palaminen • energian ja aineiden muuttuminen kemiallisessa reaktiossa

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4, S5, S6 L1-L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely laboratoriossa • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä** • metalli- ja epämetallioksidit ja niiden ympäristövaikutukset • **kasvihuoneilmiö** (voidaan käsitellä myös yhdeksännellä luokalla) **Kemian maailmankuvan rakentajana** • kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • kerrataan atomin rakenne • jaksollinen järjestelmä • **yhdistetyypit**: ioniyhdiste ja molekyyliyhdiste **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • reaktioyhtälöiden tulkitseminen • reaktioyhtälöiden tasapainottaminen • pitoisuus ja happamuus • **happamuus, emäksisyys, pH-asteikko** • hapot, emäkset • **neutraloituminen**

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9 (1,5 vuosiviikkotuntia)		
Opetuksen tavoitteet T1-T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S3, S4, S5, S6 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely laboratoriossa • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Kemia yhteiskunnassa** • malmista metalliksi • **sähkökemiallinen jännitesarja** • **sähkökemiallinen pari** • elektrolyysi • **korroosio** • kierrätys • kestävä luonnonvarojen käyttö • tuotteiden elinkaariajattelu • kemian koulutuspolut ja ammatit **Kemian maailmankuvan rakentajana** • kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • **hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot** • perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään (esim. ryhmätöinä) **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • **hiilen kiertokulku** ja sen merkitys elämälle • reaktioyhtälön kertaaminen • **hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena** • **kasvihuoneilmiö** (mikäli ei ole käsitelty kahdeksannella luokalla)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely laboratoriossa
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Paloturvallisuus

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Seokset ja puhtaat aineet
- Liuos, erotusmenetelmät
- Alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Kemiallinen reaktio
- Reaktionopeus
- Kemian merkkikieli

Vuosiluokka 8:

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Kasvihuoneilmiö

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Yhdistetyypit

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Happamuus, emäksisyys, pH-asteikko
- Neutraloituminen

Vuosiluokka 9:

Kemia yhteiskunnassa

- Sähkökemiallinen jännitesarja
- Sähkökemiallinen pari
- Korroosio

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Hiilen kiertokulku
- Hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena
- Kasvihuoneilmiö

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kemia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

37.6.6. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot historiassa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii näkemään, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Oppilaan toiminta on yrittäjämäistä: hän tekee parhaansa ja kantaa vastuunsa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä.

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Historia vuosiluokilla 7 ja 8

7.lk: 2 vuosiviikkotuntia

8.lk: 2 vuosiviikkotuntia

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Yläkoulun historiassa käsitellään pitkälti laajoja maailmanpoliittisia kysymyksiä, mutta keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta. Opetuksessa hyödynnetään vierailukohteina lähialueen tapahtumapaikkoja, museoita ja maakuntamuseoita.

Historia vuosiluokat 7-8

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1-T2	S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys	• Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja ruukkiperinne	L1, L2, L4, L6	7. lk
T1-T2	S2 Ihmiset muuttavat maailmaa	• Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet	L1, L2, L4, L7	7. lk
T1-T2	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan	• Suomen sodan vaikutus alueelle • Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla • Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja lapuanliike	L1, L2, L4, L6, L7	7.-8. lk
T1-T2	S4 Suurten sotien aika	• Sisällissodan, talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle	L1-L4, L7	7.-8. lk
T1-T2	S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen	• Muuttoliike maakunnassa ja maailmalla • Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet	L1, L2, L6	7.-8. lk
T1-T2	S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret		L1, L4, L5, L7	7.-8. lk

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Historian keskeiset sisällöt

Historian valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty oppiaineen sisällöt (S1-S6) ja tavoitteet (T1-T12), jotka muodostavat kattavia ja laajoja kokonaisuuksia. Historian opetussuunnitelmassa ja arvioinnissa korostuvat taitojen hallinta sekä historiallisen ajattelun kehittyminen, johon kytkeytyvät kronologisuus, syy-seuraussuhteet, lähteiden lukutaito, tiedon tulkinnallisuus sekä historiallinen empatiakyky. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja tuottamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten kukin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla jokaisen oppilaan osaamisen taso historian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Historian osaamisen kehittyminen on kumulatiivinen prosessi, jossa opiskeltavia sisältöjä käytetään oppilaiden historiallisen ajattelun vahvistamiseen. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Historia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L7
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle

- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L7
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle

- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

37.6.7. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 7–9

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomusperinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsittelyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämänkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustiedossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan oppilaiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan oppilaan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista. Kehitys on koko yläkoulun kestävä jatkumo, mikä otetaan huomioon päättöarviointia annettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut):

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L7
T3	S1	L1, L2, L5
T4	S1, S3	L1, L3
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L7
T3	S1	L1, L2, L5
T4	S1, S3	L1, L3
T5	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T10	S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L2, L7
T3	S1	L1, L2, L5
T4	S1, S3	L1, L3
T5	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8	S2, S3	L5, L7
T9	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10	S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys,

sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

37.6.8. Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7–9 *matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.*

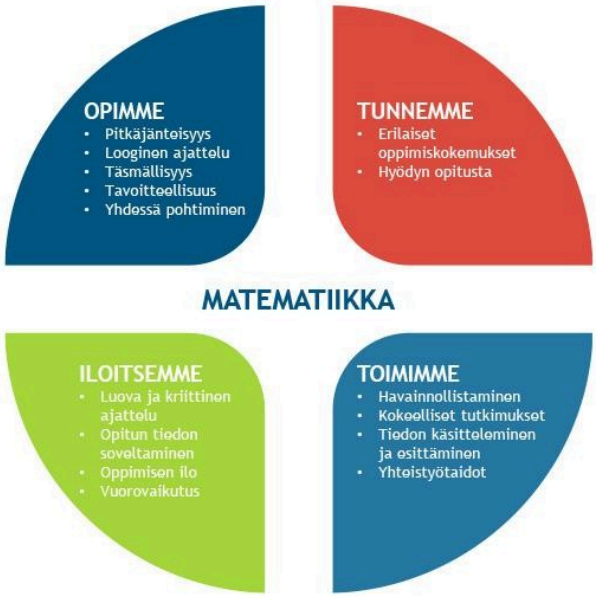

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. **Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa**. (Esimerkiksi Geogebra- ja Socrative- yms. ohjelmistoja käyttäen)

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. **Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.** Opetuksen tavoitteena on luoda toimintamalleja, jotka edistävät ja tukevat yrittäjämäistä toimintatapaa.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita havaitsemaan ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. **Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan**. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Ohjelmointia, sisältäen väitelauseiden totuusarvon päättelyä, ja matemaattisen todistamisen harjoittelua on kaikilla vuosiluokilla.

Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy matematiikassa muun muassa:

- sitkeytenä tehtävien loppuun saattamisessa
- työn tekemisessä

- ongelmien ratkaisemisessa yhteistyönä
- erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen etsimisessä ja johtopäätösten tekemisessä
- saatujen ratkaisujen esittelemisessä ja arvioinnissa
- taloustaitojen oppimisessa
- toisten ajatuksien ja ideoiden kunnioittamisen oppimisessa
- epäonnistumisista oppimisessa ja niiden kääntämisessä voimavaraksi

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 7 (3 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T11, T14, T16-T18, T20	S1-S3, S5 L1-L7	*Luvut ja laskutoimitukset* • **peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla** • **laskujärjestys** • vastaluku, itseisarvo, käänteisluku • potenssi, eksponenttina luonnollinen luku • luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä • tarkka arvo, pyöristäminen ja **arviointi** *Algebra* • **muuttujakäsite** • lauseke ja sen sieventäminen • **lausekkeen arvon laskeminen** • **yhtälön ratkaisemisen perusteet** • lukujonot *Geometria* • **tasogeometrian peruskäsitteitä (suorat, kulmat, monikulmiot ja ympyrät)** • **tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen** • **pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset** • kehäkulma ja keskuskulma, Thaleen lause • geometrinen piirtäminen

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 8 (4 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T14, T16-T18, T20	S1-S5 L1-L7	*Luvut ja laskutoimitukset* • **prosentin käsite** • **osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä** • muuttunut arvo, perusarvo sekä **muutos- ja vertailuprosentti** • juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella *Algebra* • **potenssien laskusääntöjä** • polynomin käsite ja laskutoimitukset • **yhtälöiden ratkaiseminen** • vaillinainen toisen asteen yhtälö • **verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen** • **suoraan- ja kääntäen verrannollisuus** *Geometria* • **yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys** • **Pythagoraan lause ja käänteislause** • **ympyrän kehän pituus, pinta-ala,** kaaren pituus ja sektorin pinta-ala • **monikulmioiden pinta-alat** • **pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset**

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 9 (4 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T20	S1-S6 L1-L7	*Funktiot* • **funktion käsite** • funktion arvon laskeminen • funktion kuvaajan tutkimista: nollakohta, kasvaminen ja väheneminen • **suoran piirtäminen** • suoran yhtälö • paraabelin piirtäminen *Algebra* • yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti *Geometria* • **trigonometria** • **avaruuskappaleet sekä niiden tilavuuden** ja pinta-alan laskeminen • **pituuden, pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä sekä yksikkömuunnokset** *Todennäköisyys ja tilastot* • **todennäköisyyden käsite** • frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi • **keskiarvo**, tyyppiarvo, mediaani ja hajonta • **diagrammien** piirtäminen ja **tulkinta** • tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen **Lisäksi 9. luokalla kerrataan peruskoulun matematiikan keskeisimmät sisällöt.**

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aihepiireistä, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä, ja opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskenneltäessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. **Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa**. **Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä**

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan tarvittaessa ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. **Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä.** Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokittain

Vuosiluokalla 7:

Luvut ja laskutoimitukset

- Peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla
- Laskujärjestys
- Arviointi

Algebra

- Muuttujakäsite
- Lausekkeen arvon laskeminen
- Yhtälön ratkaisemisen perusteet

Geometria

- Tasogeometrian peruskäsitteitä (suorat, kulmat, monikulmiot ja ympyrät)
- Tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Vuosiluokalla 8:

Luvut ja laskutoimitukset

- Prosentin käsite
- Osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä
- Muutos- ja vertailuprosentti

Algebra

- Potenssien laskusääntöjä

- Yhtälöiden ratkaiseminen
- Verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen
- Suoraan- ja kääntäen verrannollisuus

Geometria

- Yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- Pythagoraan lause ja käänteislause
- Ympyrän kehän pituus, pinta-ala
- Monikulmioiden pinta-alat
- Pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Vuosiluokalla 9:

Funktiot

- Funktion käsite
- Suoran piirtäminen

Geometria

- Trigonometria
- Avaruuskappaleet sekä niiden tilavuuden laskeminen
- Pituuden, pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Todennäköisyys ja tilastot

- Todennäköisyyden käsite
- Keskiarvo
- Diagrammien tulkinta

Lisäksi 9. luokalla kerrataan peruskoulun matematiikan keskeisimmät sisällöt.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Matematiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden

laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2	L1, L3, L4
T11	S2	L1, L4
T14	S3, S4	L1, L4
T16	S5	L1, L4, L5
T17	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2	L1, L3, L4
T11	S2	L1, L4
T12	S2	L1, L4
T13	S2, S6	L1, L3, L6
T14	S3, S4	L1, L4
T16	S5	L1, L4, L5
T17	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja

koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2	L1, L3, L4
T11	S2	L1, L4
T12	S2	L1, L4
T13	S2, S6	L1, L3, L6
T14	S3, S4	L1, L4
T15	S3, S4	L1, L4, L5
T16	S5	L1, L4, L5
T17	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T19	S6	L3, L4, L5
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteet sekä osaa piirtää funktion kuvaajia. Oppilas ratkaisee annetun yhtälöparin graafisesti ja algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhtälöparia ongelmanratkaisussa ja ymmärtää yhtälönratkaisun geometrisen merkityksen. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee lausekkeen arvon ja lukee leikkauspisteiden koordinaatteja. Oppilas tunnistaa nousevan ja laskevan suoran yhtälöstä. Oppilas piirtää ohjattuna ensimmäisen asteen funktion kuvaajan koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sijoittaa muuttujan paikalle lukuarvoja ja saatuja pisteitä koordinaatistoon. Oppilas piirtää ensimmäisen asteen funktion kuvaajan ja ratkaisee ohjattuna yhtälöparin graafisesti tai algebrallisesti.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esittää tiedon sopivalla diagrammilla tai taulukolla. Oppilas laskee tavallisimpia keskilukuja, määrittää vaihteluvälin ja osaa ohjattuna kertoa tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä. Oppilas laskee klassisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi ja vertailee tutkimuksia tilastollisia tunnuslukuja hyödyntäen. Oppilas käyttää todennäköisyyslaskentaa ongelmanratkaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee tiedon pylväs-, viiva- ja ympyrädiagrammista sekä taulukosta. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää ohjattuna tyyppiarvon ja mediaanin. Oppilas päättelee ohjattuna klassisia todennäköi-syyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut. Oppilas osaa toteuttaa pienen tutkimuksen, jossa hyödyntää tilastolaskentaa. Oppilas määrittää klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.

37.6.9. Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kotitalouden maakunnallisessa opetussuunnitelmassa nostetaan esille muutamia maakunnallisia painotuksia opetussuunnitelman perusteiden tueksi. Opetussuunnitelman perusteiden kotitalous-oppiaineen sisältöjä ja tavoitteita täydennetään paikallisesti mahdollisuuksien mukaan maakunnalliset painotukset huomioiden. Maakunnallisesti on linjattu, että kaikille yhteinen kotitalous toteutuu 7. luokalla. Opetussuunnitelman perusteista nostetaan maakunnallisesti esille kolme pääteemaa, jotka muodostavat perustan eteläpohjalaiselle kotitalouden opiskelulle: yhteiskunnan aktiivinen jäsenyys, oppimisen ilo sekä monipuolinen kotitaloudellinen ajattelu ja osaaminen.

Eteläpohjalaisen kotitalousopetuksen pääteemat

Kotitalous-oppiaineessa on moninaiset mahdollisuudet vahvistaa ja rakentaa maakuntaidentiteettiä. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi tutustumalla paikalliseen ruoan alkutuotantoon ja elintarviketeollisuuteen sekä opiskelemalla alueellista ruoka- ja tapakulttuuria. Etelä-Pohjanmaa muodostaa ruokamaakunta-alueen, josta käytetään nimitystä Ruokaprovinssi, koska alueella tuotetaan merkittävä osa (14 %) koko Suomen maatalous- ja elintarviketuotannosta. Ruokaprovinssia kehittävät julkiset organisaatiot ja muut yleishyödylliset tahot (www.ruokaprovinssi.fi). Kotitalousopetuksella on tärkeä tehtävä olla lisäämässä nuorten tietoisuutta ja arvostusta maakuntamme ruokatuotannossa sekä siihen liittyvästä osaamisesta.

Laaja-alaisena oppiaineena kotitaloudessa korostuu myös yrittäjämäinen toimintatapa. Kotitaloudessa yrittäjämäinen toimintatapa kannustaa yhteisöllisyyteen yhteistyötaitoja vahvistamalla. Oppilaita rohkaistaan ja kannustetaan itsensä ilmaisemiseen sekä mielipiteiden

perustelemiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaan vastuunottoon omasta toiminnastaan. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee myös oppilaan osallisuus kotitalouden eri toiminnoissa ja oppimistilanteiden suunnittelussa. Oppilaat osallistetaan mahdollisuuksien mukaan oman toiminnan ja työskentelyn suunnitteluun, kehittämiseen sekä arviointiin. Tämä edistää oppilaiden vastuuntuntoa ja oppimisen omistajuutta.

Kotitalouden opetus alakoulussa

On tärkeää, että oppilailla on mahdollisuus olla osallisina päättämässä omista asioistaan ja valinnoistaan. Kotitalouden opetus alakoulussa tukee luontaisesti kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Kotitalous on monipuolinen ja laaja-alainen oppiaine, jonka opetus ei välttämättä vaadi keittiötiloja tai kotitalousluokkaa. Mikäli kunta/koulu tarjoaa alakoulussa kotitaloutta valinnaisena oppiaineena, on tarkoituksenmukaista opettaa kotitalouden aihealueita, jotka vastaavat oppilaan omaa kehitystasoa – ei siirtää kaikille yhteisen kotitalouden sisältöjä suoraan alakouluun. Näin kotitalouden jatkumo ja ehjä oppimispolku taataan alakoulusta lähtien. Tästä on etua nivelvaiheessa, jolloin oppimisympäristö, opettaja ja oppiaine ovat tuttuja yläkouluun siirryttäessä.

Kotitalouden valinnaisuus yläkoulussa

Kotitalouden valinnainen opetus yläkoulussa jatkaa luontevasti kaikille yhteisen kotitalouden aihesisältöjen käsittelyä syventäen ja laajentaen. Valinnaisen opetuksen tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan koulukohtaisesti siten, että ne muodostavat jatkumon kaikille yhteisen kotitalouden opiskelun jälkeen. Valinnaisen kotitalouden opiskelun tulee tukea kokonaisvaltaisen kotitaloudellisen ajattelun sekä tietojen ja taitojen kehittymistä. Opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen tulee tukea monipuolista kotitaloudellista osaamista siten, että oppilaiden tulevaisuuden tarpeet huomioidaan. Yhteistyö eri oppiaineiden ja yhteistyötahojen kanssa tukee ja laajentaa kotitalouden opetuksen sisältöjä. Tukimateriaalia koulukohtaisen opetussuunnitelman tueksi eri vuosiluokille löytyy osoitteesta: http://www.edu.fi/perusopetus/kotitalous/ops2016_kotitalouden_tukimateriaalit.

Maakunnalliset arvot kotitalouden opetuksessa

OPIMME

Kotitaloudessa oppilas on aina aktiivinen oppija sekä yksilönä että ryhmässä. Opetuksessa oppilaan kannustaminen käy luontevasti. Kotitalous antaa mahdollisuuden opiskella eri tavoin sekä mahdollistaa elinikäisen oppimisen jatkumon myös koulun ulkopuolella.

TUNNEMME

Kaikki kotitalouden sisältöalueet vahvistavat elämänhallintataitoja yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaiden erilaiset vahvuudet tukevat koko ryhmän toimintaa. Erilaiset oppimiskokemukset kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa.

TOIMIMME

Kotitalouden opiskelu on jatkuvaa vuorovaikutusta. Yhteistyötaitojen harjoittelu on kotitalousopetuksen arkipäivää. Neuvottelu, sopimusten tekeminen ja ongelmien ratkaisut ovat olennainen osa työskentelyä. Tuntikokonaisuus on aina urakka, joka on vietävä loppuun sisukkaasti ja tavoitteiden mukaan. Jokaisella on tärkeä rooli työn loppuun saattamisessa..

ILOITSEMME

Kotitaloudessa koetaan oppimisen iloa yksin ja yhdessä tekemällä. Toiminnan tulos on usein konkreettinen, eri aistein koettavissa. Oppiaineen sisällöt ovat oppilaan arkeen kuuluvia asioita, mikä luo turvallisuutta ja ilon aiheita myös elämään koulun ulkopuolella.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppimisympäristöinä ja yhteistyötahoina kannattaa hyödyntää mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä ja sidosryhmiä, esimerkiksi kauppoja, maatiloja, jätehuoltoa ja erilaisia yhdistyksiä. Kotitalouden opetuksen oppimisympäristöinä käytetään opetussisältöihin sopivia ja tarkoituksenmukaisia tiloja ja paikkoja eri oppijoiden ikäkauden ja kehitystason mukaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kotitalouden opiskelun erityiset painoalueet ja tuki

Kotitalouden opetuksen eriyttämisessä on tärkeää, että tavoitteet ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat erityisesti oppilaan elämänhallinnallisia taitoja henkilökohtaisella tasolla. Oppimisen tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan oppilaskohtaisesti, jolloin myös yksilöllinen taso ja tarpeet otetaan huomioon. Kotitalouden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet ovat laajoja kokonaisuuksia, joista valitaan aihealueita supistaen tai laajentaen oppilaan tarpeita vastaavat kokonaisuudet.

Oppilaan kotitalouden opiskelun tuen suunnittelussa käytetään moniammatillista yhteistyötä.

Kotitaloudessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kotitalous-oppiaineen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko yhteisen kotitalouden opetuksen ajan vahvistuvana ja etenevänä

oppimisena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppimisen ja kehittymisen kannalta on tärkeää, että erilaisissa oppimistilanteissa annetaan sekä kannustavaa että ohjaavaa palautetta. Palautteella on tärkeä merkitys oppimisprosessissa ja oppilaan itsetunnon kehittymisessä. Palaute kasvattaa vastuuntuntoa. Opettajan antaman palautteen sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla oppilas oppii hahmottamaan itsensä oppijana sekä havaitsemaan omat vahvuutensa, kehittämiskohteensa sekä tapansa oppia. Oppilaan oppimisen reflektointia voidaan tukea käyttämällä esimerkiksi oppimispäiväkirjaa osana tuntityöskentelyä.

Monipuolisia arviointikeinoja ovat esimerkiksi havainnointi, arviointikeskustelu, oppimistilanteissa annettava suullinen arviointi ja kokeet. Oppimisprosessin dokumentointi on tärkeää. Lisäksi itsearviointi sekä ryhmä- ja vertaisarviointi ovat tärkeitä mittareita oppimisen edistymisen arvioinnissa.

Oman oppimisen pohdinta on hyvä ottaa osaksi jokaista oppituntia. Jotta oppilas voi arvioida omaa oppimistaan, täytyy hänen olla tietoinen myös oppimisen tavoitteista: siitä, mitä on tarkoitus oppia. Apuna voi käyttää esimerkiksi avointa tai ohjattua oppimispäiväkirjaa sekä kirjattuja oppimisen tavoitteita.

Kotitalous arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja

ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L3
T2	S1, S2	L2, L3
T3	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4	S1, S2	L1, L3, L6
T5	S1, S2, S3	L3, L5, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7	S1, S2, S3	L2, L3
T8	S1, S2	L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T10	S1, S2, S3	L1, L4
T11	S1, S2, S3	L4
T12	S1, S2, S3	L1
T13	S1, S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

37.6.10. Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot fysiikassa ja kemiassa

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Fysiikan opetus auttaa **ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä osana jokapäiväistä elämää, elinympäristöä ja yhteiskuntaa. Lisäksi opetus** tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä ja välittää kuvaa **fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.** Fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea **fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä työskentelyä laajennetaan joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset sekä uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä

todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Fysiikan opetuksen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T13, T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • **turvallinen työskentely** • **luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet** • **mittaaminen**, suure, yksikkö • kuvaajan piirtäminen **Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä** • värähdys- ja aaltoliike • **äänen synty ja eteneminen** • **äänen ominaisuuksia** (taajuus, voimakkuus) **ja ilmiöitä** (kaiku, resonanssi) • **valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen** • **peilit, linssit, silmä** • optisia laitteita, polarisaatio **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 8 tai 9) • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Sähkö** • sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus • jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen • paristojen kytkennät • virtapiiri ja kytkentäkaavio • resistanssi • sähköteho ja sähköenergia • magnetismi • sähkömagneettinen induktio • generaattori ja muuntaja • sähkön siirto ja käyttö **Fysiikka yhteiskunnassa** • tutustutaan ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 7 tai 9) • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9 (1,5 vuosiviikkotuntia)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä** • lämpö ja lämpötila • lämpöenergia • ominaislämpökapasiteetti • olomuodon muutokset • ominaissulamis- ja ominaishöyrystymislämpö • lämpölaajeneminen • lämmön siirtyminen • tiheys, paine • sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajit **Fysiikka yhteiskunnassa** • energiantuotanto ja energialähteet • kestävä energiavarojen käyttö • tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • energian säilymisen periaate • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 7 tai 8) **Vuorovaikutus ja liike** • nopeus • tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys • vuorovaikutus, voima, voimanuoli • voima ja vastavoima • massa ja paino • kokonaisvoima • kitka • noste • työ, teho • potentiaalienergia ja liike-energia • työtä helpottavat koneet

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet
- Mittaaminen

Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

- Äänen synty ja eteneminen
- Äänen ominaisuuksia ja ilmiöitä
- Valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen

Vuosiluokka 8:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Sähkö

- Sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus
- Jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen
- Paristojen kytkennät
- Virtapiiri ja kytkentäkaavio
- Resistanssi
- Magnetismi
- Sähkön siirto ja käyttö

Vuosiluokka 9:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Fysiikka omassa elämässä ja yhteiskunnassa

- Lämpö ja lämpötila
- Lämpöenergia
- Lämpölaajeneminen
- Lämmön siirtyminen
- Tiheys, paine

Fysiikka yhteiskunnassa

- Energiantuotanto ja energialähteet
- Kestävä energiavarojen käyttö

Fysiikka maailmankuvan rakentajana

- Energian säilymisen periaate

Vuorovaikutus ja liike

- Nopeus
- Tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys
- Vuorovaikutus, voima, voimanuoli
- Voima ja vastavoima
- Massa ja paino
- Kokonaisvoima
- Kitka

- Työ, teho

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Fysiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan

tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

37.6.11. VIERAAT KIELET

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot vieraissa kielissä

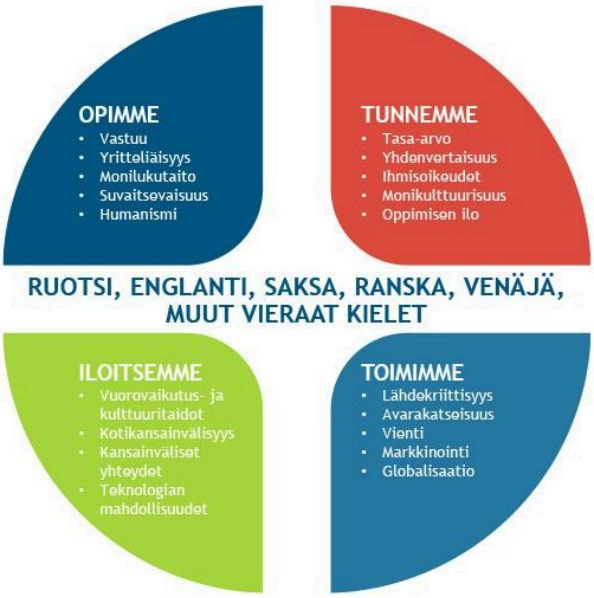

Tässä keskitytään esittelemään oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaisten osa-alueiden painotukset.

Arvoja on käsitelty toisen kotimaisen kielen (ruotsi) ja vieraiden kielten (englanti, saksa, ranska ja venäjä) erillisessä yhteisessä esityksessä. Yrittäjämyönteisellä Etelä-Pohjanmaalla englannin taito koetaan tärkeäksi ammatilliseksi pääomaksi, mitä kyseinen arvokuviokin osaltaan heijastaa.

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen yhdistettyinä

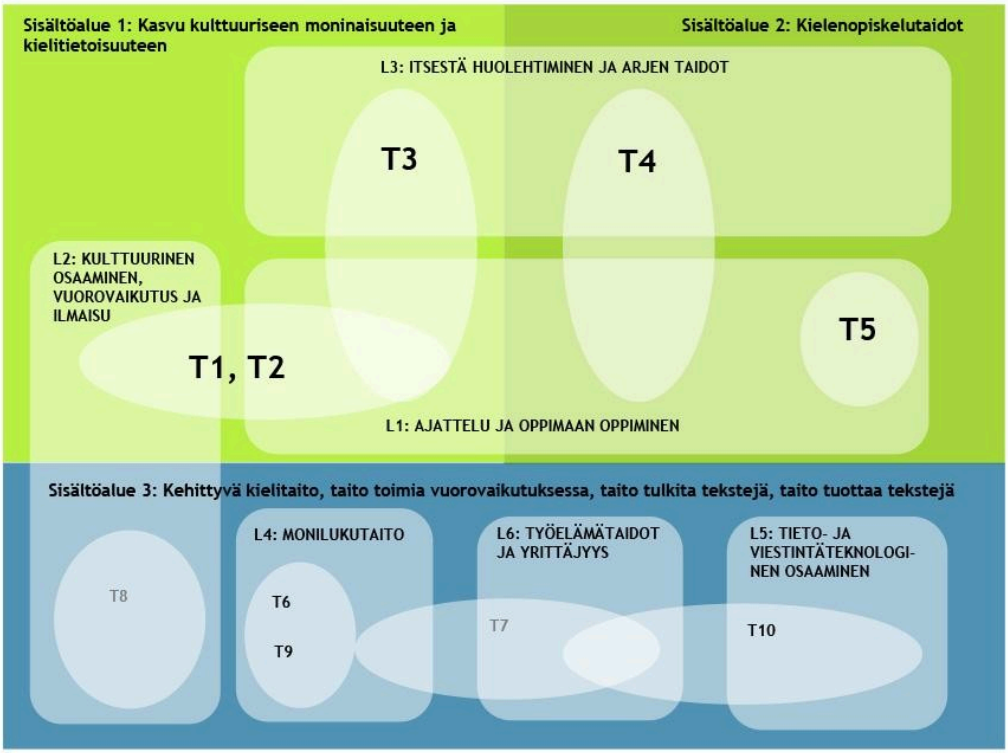

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen

T	S	L	L	sisältöalue	aihepiirit, tilanteet tai rakenteet
1	1	1	2	aihepiirit, tilanteet	britti- ja amerikanenglannin erot
					tärkeimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja,
					amerikanenglanti, muita variantteja,
					yleisimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja
2	1	1	2	aihepiirit, tilanteet	esim. perhe, asuminen, kaupunki, luonto, ruoka, lemmikit, kielet ja kansallisuudet,
					vieraampia englanninkielisiä maita/kulttuureja,
					maat, laajemmin englanninkielisiä maita/kulttuureja
3	1	1	3	rakenteet	aikamuotokertaus: preesens, imperfekti ja perfekti, uutena pluskvamperfekti, apuverbit, adjektiivien vertailu, adverbit, epämääräisen ajan adverbit, tavan adverbit, epäsäännölliset verbit, kestopreesens, kestoimperfekti, liikkuvat määreet, artikkelit, spotpa, it, there, paikan prepositioita, ajan prepositioita, prepositioilmauksia, will ja won't, would-lause sekä if-lauseet,genetiivi, indefiniitti-, demonstratiivi-, relatiivi- ja refleksiivipronominit, liitekysymys, can/be able to, must/have to, paljoussanat, ja maantieteelliset nimet
4	2	1	3	aihepiirit, tilanteet	oppimaan oppiminen ja sen arviointi
5	2	1		aihepiirit, tilanteet	esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset,
					markkinat, lääkärissä, lipun ostaminen,
					ammatti- ja työsanastoa, koulutus, matkan suunnittelu, matkaileminen, nuoren elämästä, tulevaisuudesta, menneisyydestä
6	3	4		aihepiirit, tilanteet	esim. ihmisen kuvailu, musiikki,
					mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen, ohjeiden antaminen
					harrastukset, sää ja ilmansuunnat, kotityöt,
					puhelimessa, työhaastattelussa, kielisalkku, ammatinvalinnasta keskustelu
7	3	4	6	aihepiirit, tilanteet	viestin ymmärtäminen, vaihtoehdoista neuvotteleminen, mielipiteen perusteleminen, suostutteleminen, väittely, ehdottaminen, sopiminen, median käytöstä, keskustelun täytesanoja
8	3	2		aihepiirit, tilanteet	esim. kotipaikasta kertominen,
					Suomesta ja ruokakulttuurista kertominen
9	3	4		aihepiirit, tilanteet	esim. villieläimistä, yleisurheilusta, eläinten suojelusta, kestävästä kehityksestä, ympäristöstä, uutisista, kirjallisuudesta sekä tiedettä, taidetta, tekniikkaa, musiikkia, designia jne.
10	3	5	6	rakenteet	epäsuora esitys ja kysymys, infinitiivi, verbin -ing-muoto, adverbien vertailu, passiivin aikamuodot, agentti, passiivin vastineet, apuverbit ja korvaavat muodot, 2. konditionaali ja ehtolause,
					laskettavia ja ei-laskettavia substantiiveja, yksiköllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

Englannin A-oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokkakohtaiset sisällöt on laadittu ohjeellistaviksi. Koska kielenosaaminen on luonteeltaan kumuloituvaa ja sisällöt eri vuosiluokilla edelleen kertaantuvat ja nivoutuvat toisiinsa, voidaan tavoitteiden puitteissa kuitenkin sallia jonkin verran vaihtelua vuosiluokkaistettujen aihepiirien, tilanteiden ja rakenteiden käsittelyjärjestyksessä.

Englanti A-oppimäärä 7-9

LK	TAVOITTEET	SISÄLLÖT	
		AIHEPIIRIT JA TILANTEET	RAKENTEET
7	**T1 - T7** **S1 – S3** **L1 – L4, L6** **NUORI JA YMPÄRISTÖ**	S1 britti- ja amerikanenglannin erot S1 tutumpia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 esim. perhe, ystävät, asuminen, ruoka, kaupunki, luonto, lemmikit,.. S2 esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset,... S3 esim. ihmisen kuvailu, musiikki,... S3 viestin ymmärtäminen, mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuodot it, there ajan ja paikan prepositioita, prepositioilmauksia apuverbit adjektiivien vertailu adverbit epäsäännölliset verbit kestopreesens kestoimperfekti liikkuvat määreet artikkelit spotpa will ja won't
8	**T1 -T 9** **S1 – S3** **L1 – L4, L6** **NUORI JA YHTEISKUNTA**	S1 amerikanenglanti ja muita variantteja S1 tutumpia ja vieraampia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 kielet ja kansallisuudet S2 esim. markkinoilla, lääkärissä, lippua ostamassa,... S3 esim. kotityöt, harrastukset, urheilu, kotipaikasta kertominen, villieläimet, sää- ja ilmansuunnat,... S3 mielipiteen ilmaiseminen ja vaihtoehdoista neuvotteleminen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus apuverbit artikkelit will- ja would-lauseet sekä if-lauseet genetiivi indefiniitti-, demonstratiivi-, relatiivi- ja refleksiivipronominit liitekysymys can / be able to must / have to prepositiosanontoja
9	**T2 – T10** **S1 – S3** **L1 – L6** **NUORI JA MAAILMA**	S1 vieraampia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 maat S2 esim. koulutuksesta, työelämästä, matkailusta, nuorten elämästä,... S3 esim. ammatinvalinnasta, Suomesta kertomisesta, ympäristöstä, taiteesta, tieteestä, tekniikasta, kulttuurista, mediasta,... S3 mielipiteen perusteleminen, suostutteleminen, väittely, ehdottaminen ja sopiminen sekä täytesanoja S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus artikkelit prepositiosanontoja maantieteelliset nimet paljoussanat S3 epäsuora esitys ja kysymys infinitiivi verbin -ing-muoto adverbien vertailu passiivin aikamuodot agentti passiivin vastineet apuverbit ja korvaavat muodot 2. konditionaali ja ehtolause laskettavia ja ei-laskettavia substantiiveja yksiköllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Edistetään oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä annetaan oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä.
    - Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada ja Australia).
- Kannustetaan oppilasta löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja oppilaan mahdollisuuksista toimia osana sitä.
    - Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.
- Ohjataan oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on ja miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
    - Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia

osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Englannin A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T4	S2	L1, L3
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

T1: **Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada, Australia).**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

T2*:* Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* **Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**:* Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**:* Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden

osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T4	S2	L1, L3
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4, L6
T8	S3	L2
T9	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

T1: **Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada, Australia).**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

***T2**:* Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* **Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**:* Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**:* Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

***T8**:* Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso B1.1: Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

***T9**: **T**utustutaan monenlaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön tai merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso B1.1: Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T4	S2	L1, L3
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4, L6
T8	S3	L2
T9	S3	L4
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

T2**: **Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita**.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**: Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**: Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

***T8**:* Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso B1.1: Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

***T9**:* Tutustutaan monenlaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön tai merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso B1.1: Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

***T10**:* Harjoitutetaan oppilasta käyttämään ja tuottamaan sisällöltään johdonmukaista ja selkeää kirjallista ja suullista viestintää. Tuotoksissaan oppilas käyttää sujuvasti laajahkoa ilmaisuvarastoa, joka sisältää yleisimpiä fraaseja ja idiomeja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä harjoitellaan lähdekriittisyyttä.

Keskustellaan kouluissa vierailevien henkilöiden kanssa ja vieraillaan yrityksissä. Kouluissa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso B1.1: Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Saksa, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä.

Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

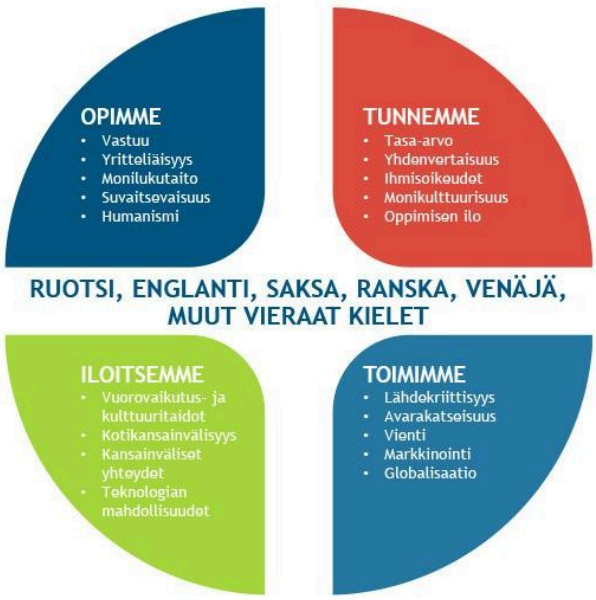

Saksan B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

B2-SAKSA

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	koti ja lähipiiri vapaa-aika kouluelämä arkielämän viestintätilanteita	lukusanat kellonajat ja muita ajanilmauksia verbin taivutusta ja verbimuotoja pronomineja artikkelin käyttö sanajärjestys (päälause) kysymyssanoja ja kysymyslauseita kieltosanat modaaliapuverbejä monikko prepositioita sijamuotoja (akkusatiivi)
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita. Yksittäisten rakenteiden ja aihepiirien käsittelyjärjestys saattaa vaihdella opetusjärjestelyistä riippuen.	matkustaminen	perfekti epäsäännöllisiä verbejä sanajärjestys (sivulause) sijamuotoja (datiivi)

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.

- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Saksan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita

kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.** Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.** Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.
- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä,

tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.** Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.**Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.** Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.
- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Ranska, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja

oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

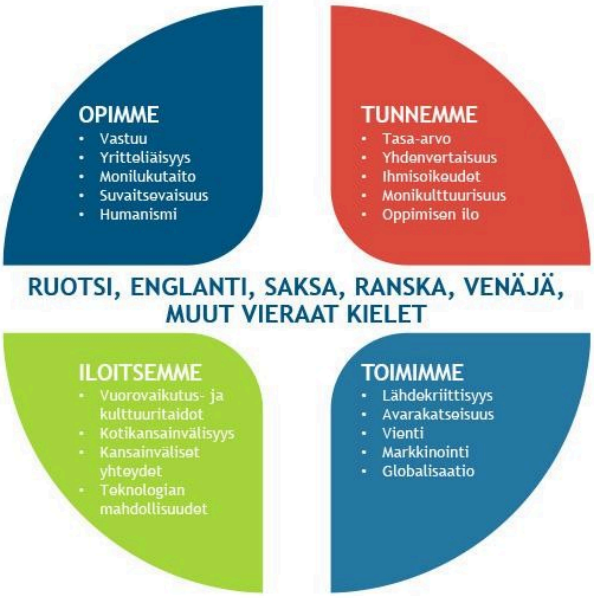

Ranskan kielen B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

B2-RANSKA

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	koti ja lähipiiri vapaa-aika kouluelämä arkielämän viestintätilanteita	lukusanat kellonajat I säännöllinen verbiluokka sekä avoir, être, aller ja lähifutuuri pronomineja artikkelin käyttö sanajärjestys (päälause) kysymyssanoja ja kysymyslauseita monikko prepositioita
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita.	matkustaminen mielipiteen ilmaisu	perfekti epäsäännöllisiä verbejä refleksiiviverbit II ja III säännöllinen verbiluokka modaaliverbit ja yleiset epäsäännölliset verbit komparatiivi

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärettävyyden suhteen voi ola vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Oppilas osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut

vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ranskan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita**, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielen-käyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuo-dollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä,

tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita**, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielen-käyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuo-dollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Venäjä, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja

oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

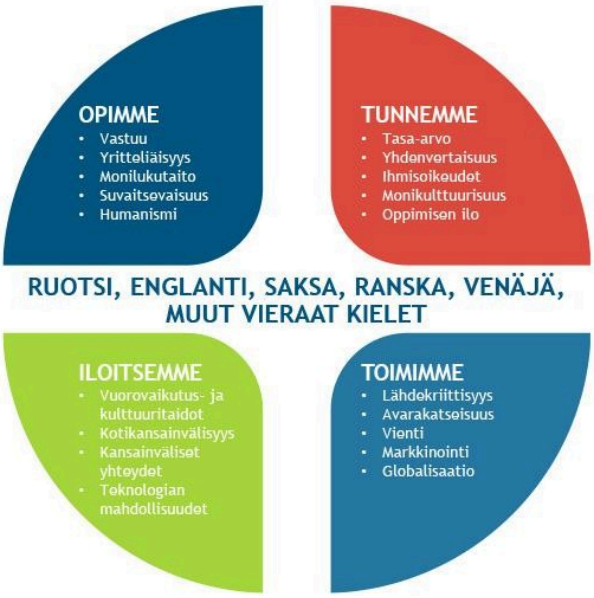

Venäjän B2-kielen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

Vuosiluokka 8

Aihepiirit

Perustietoa Venäjästä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet)

- Kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit
- Tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen
- Tutustuminen, kansallisuudet
- Perheenjäsenet ja kodin esittely
- Ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus

Rakenteet

- Substantiivien suku
- Nominatiivi
- Persoona- ja possessiivipronominit
- Kielto- ja kysymyslauseita
- Kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100
- Mennyt aika: preteriti
- Prepositioiden käyttöä
- Intonaatio

Viestintätilanteet

- Tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esitteleminen, hyvästely
- Kohteliaat tilanteet
- Itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen
- Henkilökuvaus
- Iän ilmaiseminen
- Omistuksen ilmaisu

Vuosiluokka 9

Aihepiirit

- Paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimessa keskusteleminen
- Kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaaminen
- Ulkonäön ja luonteen kuvaus
- Viikonpäivät, kuukaudet, vuodenajat
- Sää
- Lukusanoja
- Vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen
- Ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa,
- Värit, vaatteet, pukeutuminen
- Mielipiteen ilmaiseminen
- Ruokapöydässä, pienet maljapuheet

Rakenteet

- Monikko
- Prepositionaali
- Adjektiivien taipuminen
- Numerot 100-1000, järjestysluvut
- Ajanilmauksia
- Liittofutuuri, futuuri
- Ketjut-verbien + asua-verbin preesens
- Vitjat-verbit
- Akkusatiivi
- Preteriti: mennyt aika
- Datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle?
- Instrumentaali: harrastuksista kertominen
- Genetiivi: omistus, kielto, prepositioiden käyttö

Viestintätilanteet

- Mielipiteen ilmaiseminen
- Paikan kysyminen ja kertominen
- Harrastuksista kertominen
- Suostuminen ja kieltäytyminen
- Ostosten tekeminen
- Kylässä käynti, lahjat, kulttuuri

B2- VENÄJÄ

VUOSILUOKKA 8	Aihepiirit:	Rakenteet:	Viestintätilanteet:
	perustietoa Venäjästä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet) - kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit - tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen - tutustuminen, kansallisuudet - perheenjäsenet ja kodin esittely - ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus	- substantiivien suku - nominatiivi - persoona- ja possessiivipronomi-nit - kielto- ja kysymyslauseita - kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100 - mennyt aika-preteriti - prepositioiden käyttöä - intonaatio	- tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esitteleminen, hyvästely - kohteliaat tilanteet - itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen - henkilökuvaus - iän ilmaiseminen - omistuksen ilmaisu
VUOSILUOKKA 9	**Aihepiirit:**	**Rakenteet:**	**Viestintätilanteet:**
	- paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimessa - kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaaminen - ulkonäön ja luonteen kuvaus - viikonpäivät, kuukaudet, vuodenajat - sää - lukusanoja - vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen - ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa, - värit, vaateet, pukeutuminen - mielipiteen ilmaiseminen - ruokapöydässä, pienet maljapuheet	- monikko - prepositionaali - adjektiivien taipuminen - numerot 100-1000, järjestysluvut - ajanilmauksia - liittofutuuri, futuuri - ketjut-verbien + asua-verbin preesens - vitjat-verbit - akkusatiivi - preteriti- mennyt aika - datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle? - instrumentaali-harrastuksista kertominen - genetiivi: omistus, kielto, prepositioiden käyttö	- mielipiteen ilmaiseminen - paikan kysyminen ja kertominen - harrastuksista kertominen - suostuminen ja kieltäytyminen - ostosten tekeminen - kylässä käynti, lahjat, kulttuuri

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä sisäistäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Oppilas osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Venäjän kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä,

tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.**Asetetaan omia tavoitteita ja** opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

37.6.12. Maantieto

Maantiedon tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvoteemat - Maantiedon näkökulmasta nostamme seuraavia asioita tärkeiksi:

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset: yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Maantieto

7 lk --> 1 vuosiviikkotunti

8 lk --> 1 vuosiviikkotunti

9 lk --> 1,5 vuosiviikkotuntia

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

7.-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat mm. Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä, tiedon kriittistä arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille maantiedon ja biologian opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)
- Lnturetki
- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen
- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhoshaavinta

8.lk:

- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokoelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoihin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan

kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

GE 7.lk:

- Perusnimistö maapallon kartasta
- Maapallon rakenne ja mannerlaatat
- Lämpövyöhykkeet ja kasvillisuus
- Eroosio käsitteenä, sen aiheuttajat ja ongelmat
- Vuodenajat maapallolla (käsitteet vuosi, päivä ja kuukausi)

GE 8.lk:

- Perusnimistö Euroopan kartasta
- Luonnonvarojen käyttö ja niiden riittävyys maapallolla (ekosysteemipalvelut)
- Kulutusvalinnat
- Esimerkkejä erilaisista kulttuureista maapallolla
- Väestörakenne ja väestönkasvu

GE 9.lk:

- Suomen peruskarttanimistö
- Jääkausi ja sen jälkeiset muodostelmat
- Ilmastonmuutos
- Itämeren ongelmat
- Suomen väestörakenne ja -kehitys
- Luonnonvarojen hyödyntäminen Suomessa
- Elinkeinot Suomessa

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja

viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maantieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suunnat, mittakaavat ja etäisyydet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksin-kertaisia asioita kartoilta, dia-grammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksin-kertaisia asioita kartoilta, dia-grammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksin-kertaisia asioita kartoilta, dia-grammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

37.6.13. USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen

yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 7–9

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomusperinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.

- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta

kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsittelyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämänkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

Tarkennuksia 8. ja 9. luokan katsomusaineiden etäopetukseen

Eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan elämänkatsomustiedon sekä uskonnon opetus evankelisluterilaista uskontoa lukuun ottamatta toteutetaan kahdeksannella luokalla etäopetuksena. Etäopetusta on yksi tunti joka viikko koko kouluvuoden ajan.

Yhdeksännellä luokalla katsomusopetus on lukuvuodesta 2019–2020 alkaen integroitua lukuun ottamatta loppukevättä. Kevään viimeisillä n. 8 oppitunnilla opetus on katsomuksittain eriytettyä, mikä toteutetaan etäopetuksena muissa kuin evankelisluterilaisessa uskonnossa.

8. ja 9. luokkalaiset yhteiseen etäopetukseen loppukevään osalta

Koska yhdeksännen luokan loppukevään etätunnille on haastava löytää ajankohtaa etäopetuksen lukujärjestyksestä, toteutetaan se yhdessä kahdeksannen luokan etätunnin kanssa. Yhdeksäsluokkalaisille ei siis perusteta omaa etäopetusryhmää kevään eriytetyn jakson ajaksi, vaan he liittyvät jakson alkaessa mukaan kahdeksasluokkalaisten ryhmään.

Menettely mahdollistaa sen, että etäopetuksen viikkolukujärjestyksestä ainoastaan yksi tunti tarvitsee varata yläkoulun katsomusaineita varten. Kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille yhteinen etäopetusjakso on maaliskuusta toukokuuhun, viikoilla 12–20.

Yhteisen etäopetusjakson sisällöt vaihtuvat vuorovuosittain

8. ja 9. luokan yhteisen etäopetusjakson sisältö poimitaan vuorovuosittain kahdeksannen ja yhdeksännen luokan opetussuunnitelmista. Parittomina vuosina opetetaan kahdeksannen luokan asioita ja parillisina vuosina yhdeksännen luokan asioita.

Vuorottelevat sisältökokonaisuudet on valittu siten, että jokaisen oppilaan opetuksessa toteutuvat kaikki hänen opiskelemalleen vuosiluokalle määritellyt oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon tavoitteet. Myös vuosiluokan katsomusaineen sisällöllisen eheyden säilyminen on huomioitu.

Katsomusaine / oppimäärä	Parittomien vuosien keväinä opiskeltava kokonaisuus (8. luokan opsista)	Parillisten vuosien keväinä opiskeltava kokonaisuus (9. luokan opsista)
Ortodoksinen uskonto	*Kirkon oppi, elämä ja Raamattu*	*Hyvä elämä*
Islam	*Koraani ja islamin oppi*	*Hyvä elämä*
Juutalainen uskonto	*Pyhät kirjat ja juutalainen oppi*	*Hyvä elämä*
Katolinen uskonto	*Raamattu ja kirkon oppi*	*Hyvä elämä*
Elämänkatsomustieto	*Oma katsomus ja katsomusten arviointi*	*Hyvä elämä*

Vuorovuosimenettely pitää huomioida kahdeksasluokkalaisten arvioinnissa

Yhdeksännen luokan opetussuunnitelmasta peräisin oleva jakso Hyvä elämä sisältää tavoitteita, jotka eivät kuulu kahdeksannen luokan opetussuunnitelmaan. Kahdeksasluokkalaisten oppiminen arvioidaan vain heidän vuosiluokkansa tavoitteiden perusteella. Yhdeksäsluokkalaisten päättöarvioinnissa huomioidaan kaikki tavoitteet opetussuunnitelman mukaisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonnossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys,

sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Juutalainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja

tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen

ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin

uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee

ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen

kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset

eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

37.6.14. Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.*

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot oppilaanohjauksessa

Koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan kirjataan ohjauksen yleiset toimintatavat, joita tarkennetaan ohjaussuunnitelmassa. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelma sisältää kunta-/koulukohtaiset toimintatavat muun muassa tarvittavan yhteistyön, työnjaon ja vastuiden osalta, erityisesti nivelvaiheita korostaen.

Koulussa laadittavien suunnitelmien suhde

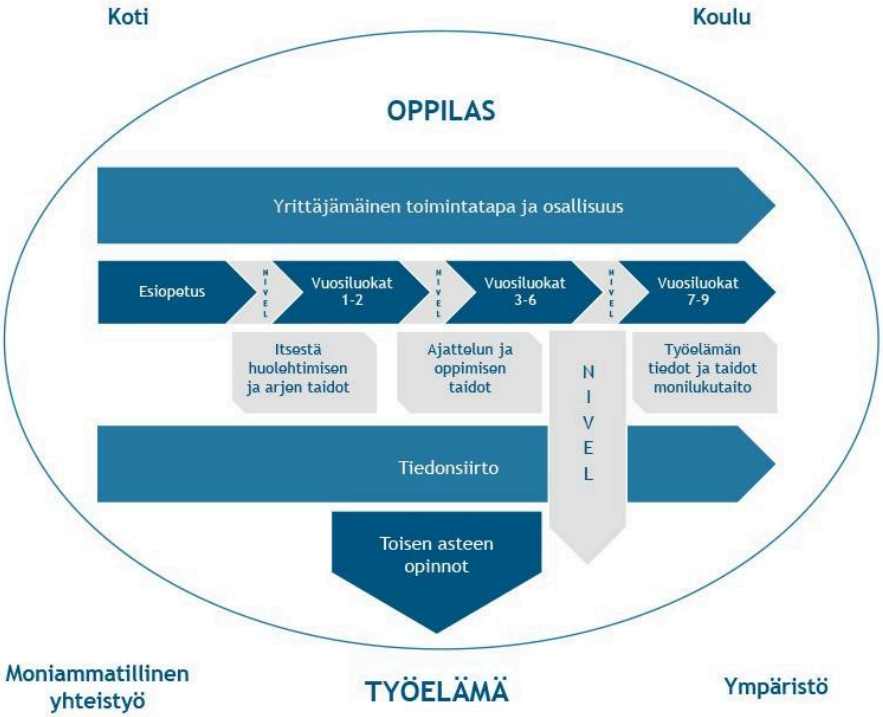

Ohjaussuunnitelma oppilaan koulupolulla

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan ohjaaminen on osa arjen toimintakulttuuria, jota toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Oppilaanohjausta koordinoi opinto-ohjaaja. Ohjaus on monimuotoista ja se kattaa myös muun oppilaan lähiympäristön.

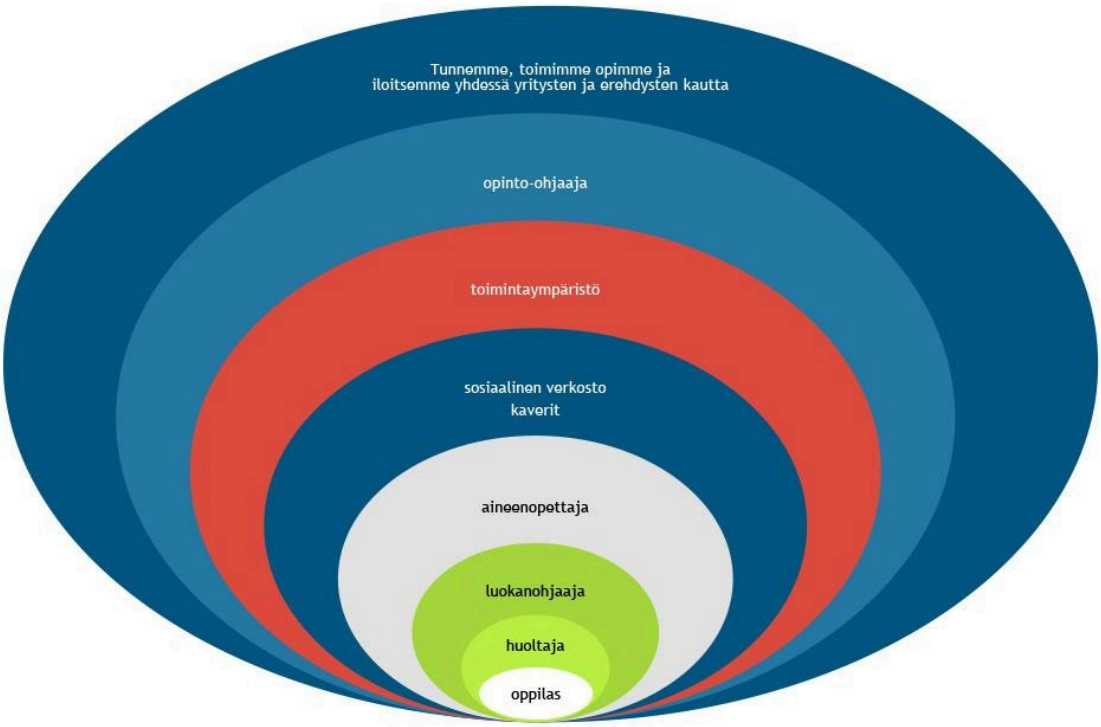

Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 7–9

Yläkoulussa oppilaanohjauksen painoalueina ovat monilukutaito, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä jatko-opinnot. Ohjaussuunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle:

- kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle
- tutustuminen yläkouluun
- ryhmäytys

Vuosiluokat 7–9: **Yksilönä ja yhteisön jäsenenä kasvaminen**

- Tuetaan oppilaiden kykyä asettaa tavoitteita oppimiselleen ja ottaa vastuuta opiskelustaan
- Ohjataan oppilaita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja rakentamaan tulevaisuuttaan oppimisen keinoin
- Ohjataan oppilaita huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön
- Ohjataan käyttämään yhteiskunnan tieto- ja viestintäteknologiaa
- Tuetaan oppilaan yleissivistyksen ja maailmankuvan kehittymistä
- Tuetaan työelämän tiedot ja taidot yhdistävää osaamista
- Tuetaan oppilasta itsenäisessä päätöksenteossa
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun arjessa

Nivelvaihe toiselle asteelle

- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut oppilaiden kanssa, huoltajat mukana tarvittaessa
- Kodin, koulun ja toisen asteen välinen yhteistyö ja tiedonsiirtoluvat
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys
- Toisen asteen koulutukseen tutustuminen
- Moniammatillinen yhteistyö ja tukea tarvitsevien oppilaiden huomioiminen
- Yhteishaun tulosten saavuttua opiskelupaikkaa vailla oleville tarjotaan jälkiohjausta ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin
- Pyritään varmistamaan, että jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on opiskelupaikka peruskoulun jälkeen

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

- Ryhmäytyminen
- Koulun toimintakulttuuri
- Opiskelutaidot
- Valinnaisaineet
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

8. luokka

- Itsetuntemus
- Opiskelutaidot
- Tutustuminen koulutukseen Suomessa
- Ammatti- ja työelämätietous
- Työn hakeminen
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

9. luokka

- Vaihtoehdot peruskoulun jälkeen
- Itsetuntemus
- Yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- Yhteishaku
- Kansainvälisyys
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET ennen yhteishakua

TET eli työelämään tutustuminen

Työelämäyhteistyö lisää vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa, mahdollistaa oppivan yhteisön syntymisen sekä lisää ja vahvistaa opettajien ja oppilaiden osallisuuden kokemuksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa. TET-jaksot antavat hyvän pohjan integroitaessa eri oppiaineita työelämään.

Työelämään tutustumista tulee järjestää jokaiselle yläkoulun vuosiluokalle. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu yläkoulun aikana vähintään kolmeen erilaiseen työtehtävään aloilla, joista vähintään kahdesta hän on kiinnostunut ja joille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TETin aikana työelämän pelisääntöjä ja vieraiden aikuisten kanssa toimimista. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti. Myös alakoulussa on mahdollista toteuttaa TET-jaksoja. TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. TET-jaksojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon päättävien luokkien yhteishaku. Ohjaussuunnitelmassa määritellään tarkemmin, miten ja missä oppiaineissa ja/tai monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa TET-jaksojen sisältöjä ja kokemuksia käsitellään. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute sekä oppilaan itsearviointi. Pidemmistä, koulun ulkopuolisista TET-jaksoista on laadittava aina TET-sopimus. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työlainsäädännöstä.

Maakunnallisena linjauksena on, että luokan kaikki oppilaat ovat TETissä samaan aikaan, elleivät paikalliset erityiset syyt edellytä muunlaista toimintatapaa (esim. TET-paikkojen lukumäärä).

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan. Pääpaino on erilaisissa oppilaita tukevissa ohjauksellisissa toimenpiteissä.

Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- Opettajien vierailut oppilaiden TET-paikoille
- Samanaikaisopetus
- Tehostetun tuen antaminen
- Luokan/ryhmän jakaminen
- Oman valvontaluokan oppituntien seuranta
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen
- Opettajien työelämään tutustumisjaksot (ope-TET)
- Muut ohjaussuunnitelman mukaiset ohjaukselliset tehtävät

7. vuosiluokan TET

7. luokan työelämään tutustuminen voidaan järjestää kuten 8. ja 9. luokan TET tai lyhyempänä kokonaisuutena, esimerkiksi yhtenä tai kahtena perättäisenä päivänä. 7. luokan TET voi olla ns. matalan kynnyksen työelämään tutustumista, jolloin läheiset aikuiset yhdessä koulun henkilökunnan kanssa auttavat TET-paikan löytämisessä. TET voi olla myös läpi vuoden jatkuvaa toimintaa esimerkiksi koulun ruokalassa tai muutaman tunnin kestävä vierailu koulun lähellä sijaitsevaan vanhusten palvelutaloon. Esimerkkejä TETin toteuttamiseen:

- Huoltaja-TET huoltajien tai jonkun muun läheisen aikuisen työpaikalla
- Keittiö-TET koulun ruokalassa, esimerkiksi parin tunnin päivittäiset tiskivuorot pareittain
- TET koulun vahtimestarin, kiinteistöhuollon tai siistijöiden kanssa
- TET-päivä tai pari tuntia vanhusten palvelutalolla esimerkiksi lukemassa sanomalehtiä
- TET-päivä tai pari tuntia päiväkodissa tai esikoulussa esimerkiksi pitämässä satutuntia tai puuhatuokiota
- TET kirjastossa
- TET koulun kummiyrityksessä
- Apuopettajina alakoululla
- Lehtijutun tekeminen paikallislehteen

Ohjaussuunnitelmaan kirjataan ja koulukohtaisessa vuosisuunnitelmassa tarkennetaan:

- Montako TET-jaksoa yläkoulun aikana toteutetaan?
- Miten TET-jaksot järjestetään?
- Kuinka pitkiä TET-jaksot ovat?
- Miten TET-jaksot integroidaan eri oppiaineisiin?

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle

järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaanohjauksessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään

tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaanohjaus arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L3, L7
T2	S1	L1
T4	S2	L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja

erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L3, L7
T2	S1	L1
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T7	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
T8	S4, S5	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan

kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T7	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
T8	S4, S5	L4, L5
T9	S2, S3, S5	L4, L5, L6
T10	S4, S5	L2

Vuosiluokan tavoitteet

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

37.6.15. Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen

liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Terveystieto-oppiaineen tehtävä

- Terveystiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden monipuolista terveysosaamista, johon kuuluvat tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus
- Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet.
- Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

- Oppimisympäristöinä hyödynnetään erilaisia vuorovaikutustilanteita, sähköisiä oppimisympäristöjä sekä luonnollisia tilanteita ja ympäristöjä luokkatilassa ja sen ulkopuolella, esimerkiksi terveyspalveluihin tutustuen.
- Hyödynnetään mahdollisimman monipuolisia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi kysymysten esittäminen ja vastausten etsiminen, johtopäätösten tekeminen ja niiden perusteleminen, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen, erilaisten esitysten ja töiden tuottaminen, kokemuksellisuus, draaman, musiikin ja tekstien hyödyntäminen sekä median lukeminen.
- Pyritään oppilaslähtöiseen toimintaan, jossa oppilas on aktiivinen tiedonhakija ja osallistuja
- Terveystiedon opetuksen tulee tukea oppilaiden fyysistä aktiivisuutta päivän aikana. Tätä tavoitetta voidaan edistää esimerkiksi työskentelemällä seisten, lähtemällä ulos oppimaan tai katkaisemalla oppitunteja.
- Terveystiedon maakunnallinen opetussuunnitelma on rakennettu sisältöalueiltaan siten, että seitsemännen vuosiluokan sisällöt voidaan toteuttaa ilman oppikirjaa.
- Oppikirjaa valittaessa kannattaa huomioida sisältöjen jakautuminen vuosiluokittain.

Terveystiedon opetus ja oppilaiden siirtymävaiheet/nivelvaiheet

Terveystiedon opetussisällöt koskettavat oppilaan kehitysvaiheita, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilanteita. Tämän vuoksi yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa varmistetaan, että oppilaalle on tarjolla henkilökohtaista tukea oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan

ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyy oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Seitsemännen luokan tavoitteet ja sisällöt liittyvät pääosin omaan identiteettiin ja itsetuntoon sekä tukevat tunneosaamista ja vuorovaikutusta.
- Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan tavoitteet ja sisällöt painottuvat tiedolliseen ja taidolliseen osaamiseen sekä näiden soveltamiseen.
- Terveystieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Terveystiedossa on erityisen tärkeää, että arvioidaan oppimiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista (terveysosaaminen ja taidot), ei terveelliseen elämään liittyvien päämäärien toteutumista. Esimerkiksi oppilaan tupakointi ei saa vaikuttaa terveystiedon numeroon.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T2	S1	L2, L3, L4, L7
T3	S1	L1, L3, L4, L6
T4	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Terveyden eri osa-alueet
- Elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteet, monimuotoisuus ja henkilökohtaisuus
- Seksuaalinen kehittyminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tunteiden ilmaisu ja säätely sekä empatia
- Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- Ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentava käsittely
- Kiusaaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan ja pohtimaan ja niihin opetellaan ottamaan kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi

ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Itsensä arvostaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan ja pohtimaan ja niihin opetellaan ottamaan kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Huolenpidon, perheen ja läheisten merkitys, myös ystävyyssuhteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisuuden kunnioittaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen

kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta,

tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään

muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Maakunnallisesti kiinnitetään kaikilla vuosiluokilla (7–9) huomiota seuraaviin asioihin:

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4
T	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas pystyy nimeämään useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uni, lepo ja arkirytmi sekä näiden ongelmat
- Ravitsemus ja siihen liittyvät ongelmat
- Liikunta sekä liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa
- Mielenterveys
  - Mielen hyvinvointi
  - Mielen pahoinvointi ja syömishäiriöt
  - Kriisien rakentava käsittely
- Seksuaalisuus
  - Seksuaalisen kehityksen monimuotoisuus
  - Seksuaaliterveyden osa-alueet: voimavaranäkökulma, ehkäisy ja sukupuolitaudit

- Riippuvuudet sekä päihteet
  - Esimerkiksi alkoholi, tupakka, nuuska, huumeet
  - Esimerkiksi peliriippuvuus ym.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Turvallisuustaidot ja -valmiudet
  - Tapaturmat (ja väkivalta)
  - Ensiaputaidot
  - Liikenneturvallisuus
- Itsehoito
  - Suun terveys
  - Hygienia
  - Auringolta ja pakkaselta suojautuminen
- Tuen ja avun hakeminen
  - Tutustuminen julkisen ja yksityisen sektorin palvelutarjontaan oman kunnan mahdollisuuksien mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T	S3	L2, L4, L5, L7
T	S1, S2	L1, L3, L6
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T	S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskeiset ja ajankohtaiset kansantaudit
- Keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja

ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

- Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisyn keinot elinympäristön terveysvaikutusten näkökulmasta

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen

rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ympäristön terveysriskit
- Hyvinvointia tukevat ympäristöt ja yhteisöt sekä mielekäs vapaa-ajan toiminta
- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: oman kulttuuri-identiteetin jäsentäminen ja erilaisten kulttuurien ymmärtäminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan

sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Maakunnallisesti painotetaan:

- Stressin rakentava käsittely

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien

ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Stressi ja stressin rakentava käsittely
- Terveyspalvelut ja kansalaistoiminta
- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sosiaalinen kestävyys, vastuullinen kuluttaminen ja kestävä elämäntapa
- Kansalaisten yhdenvertaisuus, osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen, esimerkiksi lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus ja pitkäaikaissairaudet
- Erilaiset tietolähteet sekä terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinot tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen

kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

37.6.16. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MAAKUNNALLISET ARVOTEEMAT KUVATAITEESSA

Opimme itsestämme, toisistamme, ympäristöstämme ja maailmastamme kuvataiteen työtapoja, välineitä ja käsitteitä kriittisesti hyödyntäen, yksin ja yhdessä.

Tunnemme itsemme ja huomioimme toiset visuaalisessa kulttuurissa toimiessamme sekä harjoittelemme samalla elämänhallintataitoja.

Toimimme vuorovaikutuksessa muiden kanssa tasa-arvoisesti, rakentaen yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Iloitsemme osallisuudesta ja visuaalisen kulttuurin taitojen karttumisesta sekä yhdessä tekemisestä **yrittäjämäistä toimintatapaa** vaalien.

Kaikissa kuvataiteen tavoitteissa (T) toteutuvat kaikki sisältöalueet (S1, S2 ja S3) valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Laaja-alaiset osaamisen alueet (L) on sidottu valtakunnallisesti ePerusteissa tavoitteisiin (T). Kaikilla luokka-asteilla on yhtenevät tavoitteet. Vuosiluokkien 1 ja 2 sisällöt ovat yhtenevät, kuten myös luokilla 3–6. Vuosiluokalla 7 on omat päättöarviointiin tähtäävät sisältönsä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet luokka-asteittain

Erityisiä painoalueita hyödynnetään luokka-astekohtaisesti. Toisaalta eri luokka-asteiden erityisistä painoalueista voi muodostaa kokonaisuuden, josta näkee koko perusopetuksen kuvataiteen minimitavoitteet. Opiskelun erityiset painoalueet on myös tummennettu vuosiluokittain tavoitekuvauksiin.

Vuosiluokat 1 ja 2

- Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta
- Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista
- Värien sekoittelu
- Kuvakerronta

Vuosiluokat 3-6

- Päävärit ja välivärit
- Lämpimät värit ja kylmät värit
- Rakentelua eri materiaaleista
- Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa
- Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä
- Itse- ja vertaisarvioinnin harjoittelu

Vuosiluokka 7

- Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti
- Oman ilmaisun kehittäminen; haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataide arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
T7	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin
2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista
3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä
4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta
5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus

- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos

- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan.

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

4. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään.

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)

- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja "ismeistä" integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaanvaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja.

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemysten esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.

37.6.17. TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan

tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

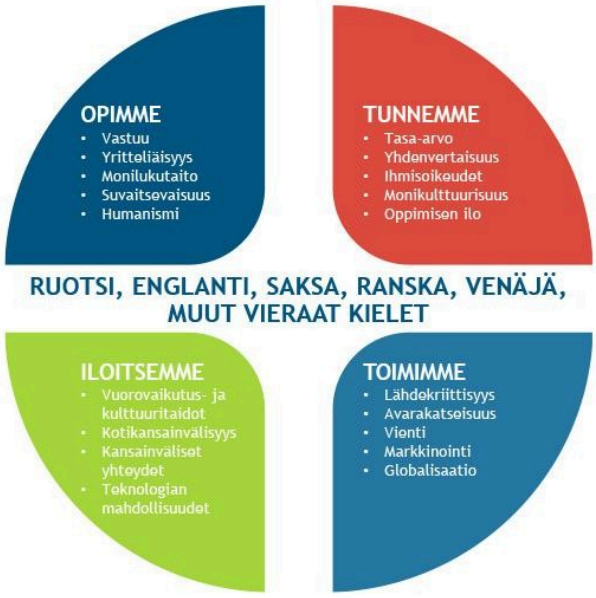

Ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L5, L7	-koti ja vapaa-aika -kouluelämä -arkielämän viestintätilanteita (esim. matkalipunosto, vaateostokset)	-perfekti ja pluskvamperfekti -lauseoppia
8	T1-T8 S1-S3 L1-L7	-Pohjoismaat ja matkustaminen -arkielämän viestintätilanteita (esim. ravintolassa asioiminen)	-verbirakenteita (esim.konditionaali) -adverbejä -pronomineja -adjektiivin ja substantiivin taivutus (ns. neljän taivutus) -sivulauseen sanajärjestys
9	T1-T10 S1-S3 L1-L7	-monikulttuurisuus -opiskelusuunnitelmat ja tulevaisuus -ympäristö ja kestävä kehitys	-passiivi-ilmauksia -kysyvä sivulause -verbirakenteita

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen

ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

- Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja.
- Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen A-oppimäärän oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin kielen A-oppimäärä (A2) arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L2, L5
T3	S1	L1, L4
T4	S2	L1, L3, L7
T5	S2	L1
T6	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä,

jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.
- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista,

kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L2, L5
T3	S1	L1, L4
T4	S2	L1, L3, L7
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4
T8	S3	L2, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa ja ympäristölukutaitoa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L2, L5
T3	S1	L1, L4
T4	S2	L1, L3, L7
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4
T8	S3	L2, L6
T9	S3	L4
T10	S3	L3, L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa ja ympäristölukutaitoa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.2/B2.1 Oppilas ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Oppilas ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Oppilas ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Oppilas käyttää melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.2/B2.1 Oppilas ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä sekä ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Oppilas pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaat syventävät tieto- ja viestintäteknologian taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua.
- Oppilaita kannustetaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

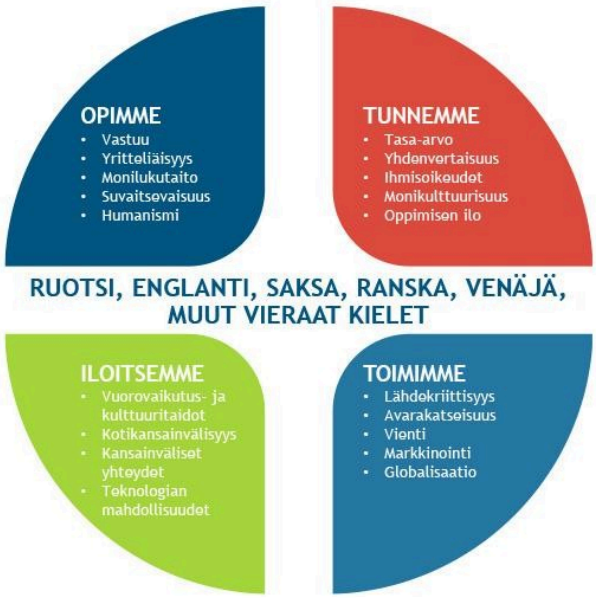

Ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L2, L4-L5, L7	-alemman vuosiluokan kertausta -lisäksi uusia arkielämän viestintätilanteita (esim. voinnista kertominen ja ravintolassa asioiminen)	-alemman vuosiluokan rakenteiden kertaamista ja syventämistä -imperfekti -pronomineja
8	T1-T8 S1-S3 L1-L2, L4-L7	-säästä kertominen -matkustaminen ja tienneuvominen	-perfekti ja pluskvamperfekti -lauseoppia (esim. man-rakenne) -järjestysluvut ja päiväys
9	T1-T9 S1-S3 L1-L2, L4-L7	-opiskelusuunnitelmat ja ammatit -Pohjoismaat -maat, kielet ja kansallisuudet -ympäristö ja kestävä kehitys	-verbirakenteita (esim. konditionaali, imperatiivi, att ja perusmuoto, passiivi) -sivulauseen sanajärjestys -adjektiivin vertailu -adverbeja

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus

suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

- Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.
- Verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.
- Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käyttöön erilaisissa tilanteissa.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B1-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen B1-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa

edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T5–T9) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A1.3 ja A2.1 välitasoksi A1.3/A2.1 Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin B-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S2	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja poh-joismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknolginen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. **Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- KKotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voitaisiin tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S2	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L2, L4, L6
T8	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja poh-joismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. **Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käyttöön erilaisissa tilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa.
- Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua ja ilmenevää tietoa.
- Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn

ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S2	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L2, L4, L6
T8	S3	L4
T9	S3	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja poh-joismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. **Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. **Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vaikuttaminen ja ilmaisu

- Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa.
- Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua ja ilmenevää tietoa.
- Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaa.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

37.6.18. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien

ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot yhteiskuntaopissa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii näkemään, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Oppilaan toiminta on yrittäjämäistä: hän tekee parhaansa ja kantaa vastuunsa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Yhteiskuntaoppi vuosiluokalla 9

9.lk: 3 vuosiviikkotuntia

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta.

Yläkoulun yhteiskuntaopin opiskelussa painotetaan kasvua aktiiviseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi. Vastuunkanto alkaa osallisuudesta oman perheen, koulun ja lähiyhteisön toiminnassa. Demokratiakasvatus lähtee lähiympäristöstä. Oppilas oppii, miten vaikutetaan koulun ja paikallisella tasolla. Tärkeä on tutustua oman kunnan hallintoon ja päätöksentekoon, vaalipiirin kansanedustajiin ja muihin vaikuttajiin. Paikallinen taso tulee yhdistää valtakunnalliseen ja globaaliin vallankäyttöön.

Maakunnallisesti korostuu yrittäjämäinen toimintakulttuuri. Etenkin työelämää ja yrittäjyyttä koskevien teemojen kohdalla tehdään yhteistyötä opinto-ohjaajien ja paikallisten yrittäjien kanssa. Läpi yläkoulun sisältöjen korostuu yrittäjämäinen toimintatapa sekä oman alueen vahvuuksien ymmärtäminen.

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1, T2, T4-T9	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta	• Arkielämän taidot ja rahan käyttö • Yrittäjämäinen toimintatapa • Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto	L1-L7	9. lk
T1-T4, T6-T7, T9	S2 Demokraattinen yhteiskunta S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen	• Aktiivinen oppilastoimikunta sekä yhteistyötä kunnissa mahdollisesti olevan nuorisovaltuuston kanssa • Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerho • Yhteistyö paikallisen ja maakunnallisen median kanssa mahdollisuuksien mukaan	L1-L7	9. lk
T1, T2, T5, T8, T9	S4 Taloudellinen toiminta	• Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: Esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys • Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut • Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen • Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet	L1-L7	9. lk

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaopin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on käsitelty oppiaineen sisältö (S1-S4) ja tavoitteet (T1-T9). Yhteiskuntaopin opetuksessa korostuu aktiivinen ja vastuullinen kansalaisuus. Keskeisiä sisältöjä ovat demokratian pelisäännöt, osallisuus- ja vaikuttamistaidot, oikeusvaltio, oman talouden hallinta, kansantalous sekä työelämä- ja mediataidot. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja tuottamisen tavat. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaoppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L4, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L4, L7
T3	S2, S3	L2, L4, L7
T4	S1, S2, S3	L3, L4, L5
T5	S1, S4	L1, L4, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L2, L4
T7	S1, S2, S3	L1, L4, L7
T8	S1, S4	L2, L4, L6, L7
T9	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa. Oppilas käyttää lakia ja oikeutta koskevia tietolähteitä ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ihmisoikeuksia, oikeusvaltion toimijoita ja toimintaperiaatteita. Oppilas löytää ohjatusti tietoa laista ja oikeudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten ihmisoikeus- ja oikeusvaltioperiaatteet ilmenevät Suomessa ja maailmassa. Oppilas hankkii ja esittää tietoja laista ja oikeudesta asianmukaista tietolähdettä käyttäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa esimerkeistä ihmisoikeuksia sekä oikeusvaltion keskeisiä toimijoita ja toimintaperiaatteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Hän löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Hän kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Hän erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Hän arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee palkkatyön ja yrittäjyyden asemaa yhteiskunnassa. Hän vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoamia mahdollisuuksia yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eroja sekä palkkatyötä ja yrittäjyyttä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee palkkatyön ja yrittäjyyden piirteitä. Oppilas kertoo, mitä mahdollisuuksia palkkatyö ja yrittäjän ammatti tarjoavat yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa. Hän arvioi palkkatyön ja yrittäjyyden merkityksiä yksilölle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa esimerkkien avulla suomalaisessa yhteiskunnassa olevia yhteisöjä tai vähemmistöryhmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi keinoja, joilla voidaan tukea väestöryhmien yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee erilaisten väestöryhmien asemaan vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä sekä niiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen, säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn sekä esittää arvioita niistä käytävästä keskustelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti esimerkkejä keinoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Oppilas ottaa kantaa yhteiskunnalliseen aiheeseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Oppilas perustelee mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn ja vertailee erilaisia tapoja vaikuttaa. Oppilas perustelee monipuolisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

37.6.19. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 *musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikinopetus on muiden taide- ja taitoaineiden tapaan hyvin laaja-alaista. Etelä-Pohjanmaa omaa vahvan ja rikkaan musiikillisen kulttuuriperimän. Vahvan perinteen nykyilmentymiä ovat muun muassa rytmimusiikin tapahtumien laaja kirjo ja opetus- ja kehittämistyön monipuolisuus.

Opetustilanteen työturvallisuus

Musiikinopetuksen tulee täyttää valtakunnallisen perusopetuksen tavoitteet kohdan T10, Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa, mukaisesti. Keskeinen turvallisuuteen vaikuttava tekijä on melutason säilyminen kohtuullisena eli 85 dB:n tuntumassa. Opettajan on työtilanteessa valvottava vahvistinlaitteiden käyttöä ja opastettava oppilaita niiden turvalliseen käyttöön.

Musiikinopetuksesta aiheutuu kohtuullisen kokoisessa ryhmässäkin merkittävää meluhaittaa. Melualtistus vaikuttaa jokaiseen ihmiseen yksilöllisesti. Myös kuulon vaurioitumiskynnys on yksilöllinen. Opetustilanteessa tulee minimoida kuulovaurion riski.

Oppilaalla pitää olla mahdollisuus käyttää kuulosuojaimia musiikinopetuksessa. Koulun tulee tarjota joko kertakäyttöisten korvatulppien tai kuppisuojainten käyttömahdollisuus erityisesti yhtyemusisoinnissa. Kuulon suojaamisen tarve korostuu ylemmille luokka-asteille siirryttäessä muun muassa oppilaiden fyysisen koon kasvaessa ja sähköisten soitinten käytön lisääntyessä. Mikäli luokan melutaso ylittää 85 dB (SPL), tulee asiasta ilmoittaa luokkatilassa seinälle asetettavalla varoituskuvalla. Opettajan tulee kaikilla luokka-asteilla opastaa ryhmiä ja oppilaita kuulon suojaamiseen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSISOINNIN OPPISISÄLLÖT VUOSILUOKALLA 7

Kitaran soitto

Opetellaan lukemaan tabulatuureja ja sointuotetaulukoita ja harjoitellaan plektrakäden käyttöä. Opetellaan kitaran kielten ja kitaran keskeisten osien nimet. Opetellaan soittamaan helppoja sointukiertoja ja vaihtamaan sointuja myös tempossa. Sointujen soitossa voidaan käyttää myös helpotettuja avosointuja (esim. vain kolmella korkeimmalla kielellä toteutettuja sointuja). Keskeisenä tavoitteena on päästä kokeilemaan kitaransoiton perusteita ja harjoittelemaan yhteissoittoa. Harjoittelussa käytetään ensisijaisesti akustisia kitaroita. Lisäksi voidaan tutustua sähkökitaran toimintaan ja soittoon.

Rumpujen soitto

Opetellaan rumpujen osien nimet ja keskeisiä rumpujensoittoon liittyviä termejä, kuten komppi, rytmi, filli ja time (soiton rytminen täsmällisyys). Harjoitellaan rumpukapulan soitto-ote, soittoergonomiaa ja rumpujensoiton tekniikkaa. Opetellaan erilaisia komppeja kuten esimerkiksi peruskomppi, ¾-komppi, beat ja 6/8-komppi.

Käsiperkussioiden soitto

Harjoitellaan erilaisten käsiperkussioiden oikeaoppisia soittotapoja, esimerkiksi triangelin, shakerin, quiron ja tamburiinin soittoa. Erilaisia käsiperkussioita yhdistellään muuhun bändisoittoon, ja voidaan kokeilla isona perkussioyhtyeenä musisoimista. Yhteisharjoituksia voidaan toteuttaa esimerkiksi jakamalla oppilaat neljään ryhmään, jolloin jokainen ryhmä soittaa omalla perkussiosoittimellaan jotain osaa tietysti kompista (esim. Cha-cha-cha- tai samba-komppi).

Kerrotaan käsiperkussioiden merkityksestä ja roolista eri musiikinlajeissa kuten rock-musiikissa ja latinalais-amerikkalaisessa musiikissa.

Basson soitto

Opetellaan bassonsoiton perusteita; sointujen perusäänten soittoa sekä rytmiikkaa. Opetellaan oikean käden soittotekniikkaa (soitto vuorosormin keski- ja etusormilla, peukaloa käytetään kielten sammuttamiseen). Soitossa kiinnitetään huomiota rumpalin ja basistin yhteistyöhön ja rytmisesti täsmälliseen soittoon. Kerrataan kosketinten nimet. Opetellaan soittamaan helppoja

sointukiertoja kolmisoinnuilla tai esimerkiksi bassosäveliä soittamalla. Näiden lisäksi voidaan opetella soittamaan esimerkiksi kosketinsoitinriffejä.

Laulu

Laulamisessa harjoitellaan käytännön laulamisen kautta ilmaisurohkeutta ja laulun puhtautta sekä opetellaan terveen äänenkäytön perusteita. Pääasiallinen työskentelytapa on akustinen yhteislaulu, unohtamatta mikrofonilaulamista ja bändin solistina laulamista. Laulunopiskelun eräs keskeinen tavoite seitsemännellä luokalla on, että oppilaat rohkaistuisivat laulamaan ja käyttämään omaa luonnollista lauluääntään. Laulurepertuaarina käytetään monipuolista suomen- ja vieraskielistä ohjelmistoa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikissa opettaja tekee eriyttämistä jatkuvasti opetustilanteessa ja huomioi oppilaiden erilaiset lähtökohdat musiikin taidoissa ja tiedoissa. Kaikessa musiikinopetuksessa on keskeistä oppilaan kannustaminen ja rohkaiseminen; myönteinen asenne oppilaan mahdollisuuksiin oppia uutta omien aiemmin opittujen tietojen ja taitojen päälle. Musiikinopetuksessa tarvitaan myös yksilöllistä tukea ja eriyttämistä, jossa huomioidaan yksittäisen oppilaan tarpeet ja vahvuudet. Hyvin suunnitellut tukitoimet takaavat samalla työrauhan ja oppimisedellytykset sekä ryhmälle että yksittäiselle oppilaalle.

Musiikissa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Musiikin oppiaine soveltuu monimuotoisuutensa vuoksi minkä tahansa muun oppiaineen eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppilas tarvitsee realistista ja samalla kannustavaa ja rohkaisevaa palautetta myös perusopetuksen 7-9 vuosiluokilla. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen ja musiikkiteknologiaan liittyviä kokonaisuuksia.

Musiikin päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso musiikin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Musiikissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen

joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikki arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L2
T3	S1, S2, S3, S4	L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T5	S1, S2, S3, S4	L2
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L6
T7	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4	L2, L4
T9	S1, S2, S3, S4	L4
T10	S1, S2, S3, S4	L3, L4
T11	S1, S2, S3, S4	L3
T12	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan 1.–6. -luokilla opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Nuori saa välineitä minuutensa ymmärtämiseen ja oppii erilaisia ilmaisutapoja.

(S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan 1.–6. -luokilla opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan 3–6 -luokilla saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön.(S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän

hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla..

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan 3-6 -luokilla saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin

kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkuessaan ja sovittaa liikeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston

käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt

huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt

huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta.

(S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä.

(S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla

pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Nuori saa välineitä minuutensa ymmärtämiseen ja oppii erilaisia ilmaisutapoja. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdista ja taidoista käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- mollitonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat

ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän

hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan luokilla 1–6 opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan luokilla 1–6 opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta.Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen.(S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä

musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock 'n' rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.